

MEMORANDUM DE ÎNȚELEGERE
dintre
CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA
și
AGENȚIA ELVEȚIANĂ PENTRU DEZVOLTARE ȘI COOPERARE
cu privire la

Programul "Valorificarea potențialului migrației în Republica Moldova" faza II

Cancelaria de Stat a Republicii Moldova, reprezentând Guvernul Republicii Moldova, și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare, reprezentând Guvernul Confederației Elvețiene și acționând prin intermediul Biroului de Cooperare al Elveției/Reprezentanța Ambasadei Confederației Elvețiene în Republica Moldova, părți care doresc să continue cooperarea în domeniul migrației și dezvoltării (M&D) în Republica Moldova, au convenit asupra următoarelor:

Preambul

Respectarea principiilor democratice și a drepturilor fundamentale ale omului, astfel cum este prevăzut în Declarația Universală a Drepturilor Omului, stă la baza politicilor interne și externe ale celor două Părți și constituie un element esențial, de aceeași importanță cu obiectivele prezentului Memorandum de Înțelegere.

Prezentul Memorandum se bazează pe Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Confederației Elvețiene cu privire la asistența umanitară și cooperarea tehnică din 21.09.2001.

Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC) și Cancelaria de Stat a Republicii Moldova sunt împuternicite să-și reprezinte Guvernele în chestiuni care se referă la implementarea acestui Memorandum.

Articolul 1
Obiectivul

Scopul principal al prezentului Memorandum este asigurarea condițiilor corespunzătoare pentru implementarea cu succes a Programului "Valorificarea potențialului migrației în Republica Moldova" faza a II-a până la 31.12.2022. Documentele de proiect (anexa A1 și A2) sînt parte integrantă a prezentului Memorandum.

Obiectivul general al Programului constă în sporirea în cea mai mare măsură posibilă a impactului pozitiv al fenomenului migrației asupra dezvoltării socio-economice a Republicii Moldova printr-un cadru instituțional îmbunătățit și prin implicarea diasporei.

Programul urmărește să atingă următoarele rezultate:

- a) Autoritățile naționale și locale implementează în mod coordonat politici și programe privind diaspora, migrația și dezvoltarea.
- b) Muncitorii moldoveni – migranți potențiali, actuali și care revin în țară - beneficiază de servicii cuprinzătoare de asistență în angajarea în câmpul muncii.
- c) Membrii comunității, inclusiv migranții, se implică activ în procesele de dezvoltare locală.

Programul include două proiecte, după cum urmează: "Consolidarea cadrului instituțional al Republicii Moldova în domeniul migrației și dezvoltării", implementat de Biroul relații cu diaspora (BRD); "Migrație și dezvoltare locală" (MiDL), implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), la care se va face referire în continuare ca Proiectul BRD și Proiectul PNUD.

Prin intermediul proiectului BRD vor fi fortificate capacitățile Guvernului, în special în vederea implementării Strategiei naționale "Diaspora-2025" și a Planului de acțiuni pentru anii 2019-2021 privind implementarea acesteia. PNUD va acorda asistență Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale (MSMPS) pentru eliminarea lacunelor politice, legale și instituționale în domeniul migrației forței de muncă în Republica Moldova și actualizarea cadrului de reglementare care să ofere bărbaților și femeilor oportunități mai multe și mai bune pentru migrația legală și temporară în scop de muncă. Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă și subdiviziunile sale teritoriale vor beneficia de sprijin pentru îmbunătățirea serviciilor de reintegrare prin angajarea în câmpul muncii a migrantilor reveniți acasă.

Funcția de coordonare a Programului la nivel național este deținută de Cancelaria de Stat, iar MSMPS va avea rolul de elaborare și coordonare a aspectelor ce țin de angajarea în câmpul muncii și reintegrare. Autoritățile locale vor planifica activitățile Programului în comunitățile lor respective și vor implica diaspora, partenerii din sectorul privat și ONG-urile relevante în procesul de implementare a unor activități concrete. Beneficiarii finali ai Programului sînt oamenii din comunitățile afectate de fenomenul migrației, migrații și membrii familiilor lor, precum și asociațiile diasporei și rețelele migrantilor.

Articolul 2

Contribuțiile din partea Elveției

În vederea implementării Programului, Guvernul Confederației Elvețiene, prin intermediul SDC, va veni cu următoarele contribuții:

- a) Cofinanțarea și implementarea în comun a proiectelor în domeniul M&D incluse în prezentul Program.
- b) Acordarea asistenței tehnice și instruirea instituțiilor partenere, inclusiv serviciile prestate de experți/consultanți internaționali și locali pentru realizarea unor sarcini de lucru definite în comun, care sînt limitate în ceea ce privește durata și domeniul.
- c) Oferirea unor programe de inovare și instruire, orientate spre soluții, pentru instituțiile și practicienii din domeniul M&D, precum și documentarea și diseminarea celor mai bune practici la nivel național și raional cu sprijinul instituțiilor din sector.

SDC contribuie la implementarea Programului cu o sumă totală în valoare de 7,000,000 de franci elvețieni (CHF) și a semnat acorduri cu cei doi parteneri de implementare în conformitate cu regulile SDC.

Alcăcirile contribuțiilor din cadrul Programului vor fi efectuate de către SDC în funcție de progresele realizate de către proiecte, cheltuielile implicate și cerințele reale.

Articolul 3

Contribuția din partea Republicii Moldova

Guvernul Republicii Moldova, prin intermediul Cancelariei de Stat, va contribui cu următoarele acțiuni:

a) Asumarea rolului principal în procesul de reformare și coordonare în domeniul M&D, implementării Strategiei naționale "Diaspora 2025" și a Planului de acțiuni pentru anii 2019-2021 privind implementarea acesteia, în conformitate cu Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova.

b) Ghidarea elaborării cadrului legal și de reglementare care contribuie la schimbări durabile în domeniul precum: consolidarea angajamentului diasporei, dezvoltarea economică și a activității economice/afacerilor, sprijinirea revenirii și reintegrării cetățenilor moldoveni.

c) Pledoaria pentru menținerea sau îmbunătățirea în continuare a cadrului instituțional relevant (structurilor guvernamentale mandatate în domeniul M&D și a resurselor umane atribuite), precum și pentru ca autoritățile publice centrale să dezvolte și să mențină o colaborare constructivă și transparentă cu autoritățile publice locale la nivel raional și de comunitate în problemele din domeniul M&D.

d) Facilitarea colaborării cu autoritățile competente la nivel național și local.

f) Contribuirea la diseminarea produselor cunoștințelor inovatoare în vederea găsirii soluțiilor inovatoare dezvoltate în cadrul Programului.

g) Convocarea și coordonarea ședințelor Consiliului de Coordonare care are drept scop ghidarea la nivelul cel mai înalt și supervizarea calității implementării Programului, precum și a impactului și rezultatelor, în conformitate cu Termenii de referință pentru activitatea Consiliului de Coordonare, document care este parte componentă a prezentului Memorandum (anexa B).

h) Acordarea sprijinului pentru facilitarea obținerii vizelor și permiselor necesare experților care activează în cadrul acestui Program.

i) Asigurarea scutirii de impozite, taxe vamale, alte taxe și plăți obligatorii pentru toate echipamentele, serviciile, vehiculele și materialele finanțate în bază de grant, după cum este prevăzut în Articolul 4.2 al Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Confederației Elvețiene privind Asistența Umanitară și Cooperarea Tehnică, la care se face referire în Preambulul prezentului Memorandum. Scutirile se aplică, de asemenea, pentru contribuția administrației publice locale (de nivelul I și II), precum și pentru contribuția comunității.

Articolul 4

Condițiile de suspendare a contribuției elvețiene

În cazul în care obligațiile Guvernului Republicii Moldova, stipulate în Articolul 3, nu sînt îndeplinite în termenii stabiliți, Guvernul Confederației Elvețiene poate suspenda cu efect imediat Programul și activitatea consultanților. În acest caz, Guvernul Confederației Elvețiene poate să rezilieze prezentul Memorandum prin intermediul unui preaviz expediat cu o lună în prealabil sau la orice altă dată pe care Guvernul Confederației Elvețiene o consideră potrivită (cu referință, de asemenea, la Articolul 10).

Articolul 5

Clauza anti-coruupție

În cadrul prezentului Memorandum, Părțile au un interes comun în combaterea corupției care periclitează buna guvernare și utilizarea corectă a resurselor necesare pentru dezvoltare, care, în plus, pune în pericol concurența loială și deschisă bazată pe preț și calitate. Părțile nu vor propune niciodată, direct sau indirect, beneficii de orice fel și nu vor

accepta astfel de propuneri. Părțile declară că orice ofertă, cadou, plată, remunerare sau beneficiu de orice fel și considerate drept un act ilegal sau o practică de corupere nu a fost și nici nu se va efectua, direct sau indirect, oricărei persoane în vederea atribuirii sau executării prezentului Memorandum.

Orice comportament corupt sau ilegal este calificat drept o încălcare a prezentului Memorandum și reprezintă un motiv justificat pentru rezilierea acestuia, precum și/sau pentru luarea unor măsuri corective suplimentare în conformitate cu legislația aplicabilă.

Articolul 6 **Achizițiile bunurilor și serviciilor**

Achizițiile bunurilor și serviciilor, care vor fi finanțate din contribuția elvețiană, vor fi realizate de către PNUD în conformitate cu regulile acestuia. În cazul BRD, vor fi aplicate regulile SDC și legislația Republicii Moldova. Bunurile și serviciile achiziționate vor fi livrate direct beneficiarilor în conformitate cu prevederile contractelor semnate și potrivit regulilor de achiziție corespunzătoare.

Pe durata implementării Programului, bunurile și serviciile, furnizate spre utilizarea celor două proiecte cu finanțarea SDC, vor rămâne la dispoziția nerestricționată a proiectelor respective și nu vor fi deturnate de la instituțiile beneficiare fără acordul prealabil, în formă scrisă, al SDC și al partenerilor de implementare.

Instituțiile beneficiare vor asigura inventarierea corespunzătoare a bunurilor vizate. Inventarul va fi actualizat anual, cu indicarea stării tehnice, a persoanei responsabile și a locației/amplasării fiecărui obiect în parte.

În cazul în care, din orice motiv, activitatea Programului va fi întreruptă, Părțile vor lua o decizie în formă scrisă asupra utilizării bunurilor furnizate din contribuția elvețiană.

La finele Programului, ambele Părți vor conveni în scris asupra dreptului de proprietate și de utilizare a bunurilor livrate, inclusiv ale celor care nu au fost predate pe parcursul desfășurării Programului.

Articolul 7 **Raportarea și alte proceduri de implementare**

Părțile vor organiza cu regularitate ședințele Consiliului de Coordonare (de două ori pe an), pentru a monitoriza și evalua implementarea Programului, precum și eficiența, eficacitatea și impactul asistenței acordate. La finalizarea Programului va fi organizată Ședința de Evaluare Finală cu scopul de a examina rezultatele obținute în cadrul Programului.

Cancelaria de Stat va coopera cu SDC și va acorda asistență SDC pentru pregătirea activității de evaluare a rezultatelor Programului. Costurile acestor activități vor fi finanțate din contribuția elvețiană.

Cancelaria de Stat va transmite către SDC orice altă informație referitoare la Program, pe care SDC are dreptul rezonabil să o solicite și va permite reprezentanților elvețieni să viziteze proiectele respective și să inspecteze proprietatea, bunurile, registrele și documentele.

Indiferent de procedurile de raportare de rutină convenite, Părțile se vor informa reciproc imediat despre orice situații apărute care ar putea face imposibilă realizarea celor două proiecte în modul convenit.

Articolul 8
Distribuirea acestui Memorandum de Înțelegere

Părțile se obligă să distribuie copiile prezentului Memorandum tuturor autorităților și altor instituții implicate în Program, sau celor care trebuie să cunoască conținutul acestuia.

Articolul 9
Anexe

Documentele de proiect ale Programului (anexa A1 și A2) și termenii de referință de activitate a Consiliului de Coordonare pentru Programul „Valorificarea potențialului migrației în Republica Moldova” (anexa B) fac parte integrantă din prezentul Memorandum.

Articolul 10
Dispoziții finale

Prezentul Memorandum intră în vigoare la data semnării și rămîne valabil pînă la 31.12.2022, cu excepția cazului denunțării acestuia înainte de termen printr-o notificare scrisă, pe cale diplomatică, adresată cu o lună înainte de către oricare din Părți.

Prezentul Memorandum poate fi modificat printr-un schimb de scrisori, pe cale diplomatică, la solicitarea uneia dintre Părți. Modificările vor intra în vigoare în conformitate cu prevederile prezentului Articol.

Diferențele cu privire la interpretarea sau aplicarea dispozițiilor prezentului Memorandum vor fi soluționate prin negocieri diplomatice între Părți.

Semnat la Chișinău la 18.07.2019, în două exemplare originale, în limbile română și engleză, ambele texte fiind autentice. În cazul apariției unor divergențe de interpretare, textul în limba engleză al prezentului Memorandum va fi de referință.

În numele Cancelariei de Stat
a Republicii Moldova

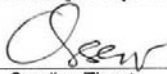
Lilia Palii

Secretar general al Guvernului

Chișinău

Locul:

În numele Agenției Elvețiene pentru
Dezvoltare și Cooperare

Caroline Tissot

Director de Cooperare

18.07.2019

Data:

CONCEPTUL PROIECTULUI

„Consolidarea cadrului instituțional al Republicii Moldova în domeniul migrației și dezvoltării (faza II)” pentru perioada 2019-2022

În ultimii 10 ani, Guvernul Republicii Moldova a elaborat și implementat o serie de reforme în domeniul migrației, pentru a maximiza impactul pozitiv al migrației și pentru a diminua impactul său negativ asupra dezvoltării țării. Politicile reorientate de la controlul migrației la explorarea noilor abordări globale privind diaspora și migrația ca elemente-cheie pentru dezvoltare, în conformitate cu viziunea promovată de unele instituții internaționale, cum ar fi Banca Mondială, Organizația Națiunilor Unite, Organizația Internațională pentru Migrație și Comisia Europeană.

În conformitate cu angajamentele asumate de Republica Moldova la nivel internațional, în cadrul Programului Global „Integrarea Migrației în Strategiile Naționale de Dezvoltare (MOMID)” și la nivel național, în cadrul Programului tematic „Exploatarea la maximum a migrației în Moldova”, s-au obținut rezultate importante și tangibile pentru a se asigura integrarea diasporei, migrației și dezvoltării în politicile și strategiile naționale.

În ultima perioadă, Cancelaria de Stat prin intermediul Biroului relații cu diaspora a dezvoltat un cadru comprehensiv de politici și programe pentru diaspora la nivel de guvern și ministere (prin puncte focale în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării) și a stabilit dialogul permanent cu cele peste 250 de organizații din aproape 35 de țări (asociații neguvernamentale, comunități, grupuri de inițiativă, centre culturale, institute de cercetări, cluburi sportive, grupuri de interese profesionale etc.).

Un impact important și semnificativ a fost generat de programul Diaspora Engagement Hub, care presupune schimbul de cunoștințe și experiență din diaspora noastră înalt calificată în domenii precum: jurnalism, surse alternative de energie, management de proiect, arte, muzică, știință și cercetare, precum și lansarea de noi start-up-uri și idei de afaceri, stabilirea parteneriatelor de lungă durată între asociațiile din țară și din afară.

În același timp, încă mai există constrângeri și provocări privind aplicarea cadrului strategic și operațional în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării (în continuare: DMD) la nivel național și local, precum și lipsa instrumentelor viabile care ar asigura o coordonare eficientă a politicii DMD la nivelul intersectorial, cât și cel de la național la local, privind atragerea potențialului financiar al diasporei în dezvoltarea națională/locală.

Intervențiile necesare pentru integrarea migrației în dezvoltarea națională ar trebui să se axeze pe promovarea, consolidarea și extinderea diferitelor forme de contribuții ale diasporei.

Bazându-se pe rezultatele obținute în fazele anterioare și având ca scop consolidarea impactului pozitiv al fenomenului migrației asupra dezvoltării social-economice a țării, **faza următoare a proiectului** vizează consolidarea coordonării intersectoriale și pe verticală (de la nivel național la nivel local) a politicilor și programelor DMD bazate pe rolul guvernului în facilitarea angajării diasporei prin programe și instrumente naționale durabile, precum și prin dezvoltarea unui cadru instituțional și legislativ eficient.

Astfel, proiectul se va concentra pe următoarele rezultate:

Rezultatul 1 *Autoritățile raionale dețin capacitatea de asigurare a coerenței între politicile DMD naționale și locale* - concentrate pe elaborarea unui set cuprinzător de instrumente pentru asigurarea coerenței între politicile DMD naționale și cele locale, care vor fi diseminate și aplicate în cadrul sesiunilor de dezvoltare a capacităților pentru autoritățile publice raionale precum și stabilirea mecanismului M&E pentru implementarea politicilor DMD la nivel raional.

Rezultatul 2 *Instrumente și mecanisme sunt disponibile pentru ca BRD să coordoneze în mod eficient abordarea integrată guvernamentală a domeniului DMD* - care urmărește dezvoltarea instrumentelor necesare pentru implementarea eficientă a politicilor DMD prin dezvoltarea capacităților, sprijin metodologic, consultări și mecanisme de coordonare pentru luarea deciziilor bazate pe dovezi și eficiente privind politica DMD. O dată pe an vor avea loc reuniuni ale punctelor focale naționale și raionale/locale în domeniul DMD.

Rezultatul 3 *Programele guvernamentale naționale pentru implicarea diasporei sunt puse în aplicare în mod eficient* - se vor concentra pe implementarea cu succes a programelor specifice pentru implicarea diasporei, precum și pe dezvoltarea noilor inițiative privind implicarea diasporei.

Proiectul va viza mai multe categorii de beneficiari. Beneficiarii relevanți și direcți (punctele focale din domeniul diasporei, reprezentanțele instituțiilor publice naționale și locale competente în domeniul diasporei, asociațiilor diasporei, migrantii, liderii asociațiilor, partenerii DMD) vor fi beneficiarii imediați și direcți. Grupul principal de beneficiari va fi vizat prin activități directe și ajustate de consolidare a capacității instituționale, sprijin financiar și informational în implementarea inițiativelor lor în cadrul DMD.

Impactul și rezultatele proiectului se vor transpune în crearea unui cadru favorabil pentru angajarea diasporei în dezvoltarea țării, precum și va asigura ca politicile și programele naționale vizate în domeniul DMD să fie bazate pe dovezi și orientate spre om.

Pian de acțiuni

Rezultat	Acțiune	Indicatori de progres	Perioada de implementare
Obiectiv general: Maximizarea impactului migrației asupra dezvoltării socio-economice prin îmbunătățirea cadrului instituțional și angajarea Diasporei			
Rezultatul 1. Autoritățile raionale dețin capacitatea de asigurare a coerenței între politicile DMD naționale și locale	1.1. Elaborarea setului de instrumente privind integrarea politicii DMD la nivel de raion / municipiu în conformitate cu cadrul național	Setul de instrumente elaborat, diseminat și aplicat la nivel de raion Consultant contractat pentru evaluarea procesului de implementare Raport de evaluare elaborat și validat în 4 regiuni (Nord, Centru, Sud, UTAG)	2019 2021
	1.2. Consolidarea capacităților Comitetelor de nivel raional în domeniul politicii naționale DMD de a elabora documente de politici / strategii de dezvoltare locală care integrează politicile DMD	8 sesiuni de instruire realizate 110 persoane capacitate privind integrarea politicilor naționale DMD la nivel de raion	2019
Rezultatul 2. Instrumente și mecanisme sunt disponibile pentru ca BRD să coordoneze în mod eficient abordarea integrată guvernamentală a domeniului DMD	2.1. Comitetul interministerial DMD complet funcțional	8 ședințe bianuale la nivel înalt petrecute 40 participanți	2019-2022
	2.2. Crearea unei platforme de coordonare națională-raională, instituționalizată și operațională	4 ședințe anuale extinse privind DMD ale punctelor focale naționale și raionale / locale organizate 60 participanți	2019-2022
	2.3. Realizarea consultărilor privind	8 consultări publice privind politici și	2019-2022

Rezultat	Acțiune	Indicatori de progres	Perioada de implementare
	politicile și programele noi sensibile la DMD	programe noi sensibile la DMD desfășurate 60 participanți	
	2.4. Dezvoltarea capacităților funcționarilor din Cancelaria de Stat, inclusiv BRD, în a furniza o analiză cuprinzătoare bazată pe dovezi privind politicile DMD	8 sesiuni de instruire realizate 15 persoane capacitate în a realiza o analiză cuprinzătoare bazată pe dovezi privind politicile DMD raport privind cartografierea asociațiilor diasporale elaborat	2019-2022 2019-2020
Rezultatul 3. Programele guvernamentale naționale pentru implicarea diasporii sunt puse în aplicare în mod eficient	3.1. Dezvoltarea capacității SC / BRD cu referire la Unitatea de Implementare a programului DAR 1+3 (Diaspora Acasă Reușește)	3 sesiuni de instruire realizate Materiale promoționale produse Consultant angajat pentru implementarea directă, monitorizarea și evaluarea programului DAR 1+3	2019 2019-2022
	3.2. Consolidarea cooperării Guvernului Republicii Moldova cu misiunile / ambasadere diplomatice	4 conferințe pentru Corpul diplomatic desfășurate 400 participanți	2019-2022
	3.3. Inițiativele / programele orientate spre implicarea diasporii sprijinite, lansate și implementate	16 evenimente petrecute (Bienala Diasporii-2, Zilele Diasporii-4, Diaspora Business Forum-4, Congresul Diasporii-2, Programul D.O.R.-4) 12 DEH Programe	2019-2022

Rezultat	Acțiune	Indicatori de progres	Perioada de implementare
		<p>Reîntoarcerea profesională a diasporaei implementate</p> <p>16 DEH Proiecte inovative ale diasporei implementate</p>	
	<p>3.4. Realizarea activităților de M & E privind implementarea politicilor și programelor DMD</p>	<p>4 sesiuni în M&E realizate</p> <p>50 participanți</p> <p>4 consultări cu Grupul de lucru la nivel tehnic privind rezultatele și lacunele observate în procesul de implementare a sistemului M&E petrecute</p> <p>Rapoarte anuale în M&E elaborate și validate</p> <p>Raport privind evaluarea implementării Planului de acțiuni 2019-2021 al Strategiei Diaspora 2020-2025</p>	<p>2019-2022</p> <p>2021</p>

Bugetul Proiectului

Linie bugetară	Unități	Nr. de unități	Cost unitate, mdl	Cost total, mdl	2019	2020	2021
A. Costuri legate de PERSONAL							
Asistent financiar și administrativ (full time)	Month	48	20640,00	990720,00	247680,00	247680,00	247680,00
Consultant național în domeniul monitorizării și evaluării (part time)	Month	48	10320,00	495360,00	123840,00	123840,00	123840,00
Asistent de proiect (part time)	Month	48	10320,00	495360,00	123840,00	123840,00	123840,00
Subtotal				1981440,00	495360,00	495360,00	495360,00
Asigurarea socială și medicală (27.5 %)				544896,00	136224,00	136224,00	136224,00
Total costuri de personal				2526336,00	631584,00	631584,00	631584,00
B. OPERATIONAL costs							
Rezultatul 1. Autoritățile raionale dețin capacitatea de asigurare a coerenței între politicile DMD naționale și locale							
Acțiunea 1.1 - Elaborarea setului de instrumente privind integrarea politicii DMD la nivel de raion / municipiu în conformitate cu cadrul național							
Servicii de consultanță pentru elaborarea și aplicarea setului de instrumente privind integrarea politicii DMD la nivel de raion / municipiu în conformitate cu cadrul național	Zile	25	1892,00	47300,00	47300,00		
Evaluarea procesului de implementare și elaborarea raportului privind implementarea sistemului M&E al domeniului DMD la nivel raion/ municipii (consultant) (toate cheltuielile aferente: deplasare în raioane, cheltuieli de transport, materiale, etc.)	Zile	40	1892,00	75680			75680
Validarea rezultatelor privind raportul de M&E elaborat, 4 ședințe de validare organizate (Nord, Centru, Sud, UTAG, costuri organizatorice pentru cea 120 persoane: chirie, pauza de cafea, costuri de traducere, echipament închiriere, printarea materialelor, cheltuieli de transport ale participanților etc.)	Zile	4	10320,00	41280			41280
Elaborarea caietului de sarcini privind Crearea mecanismului de colectare a datelor și conlucrare între instituțiile de specialitate pentru elaborarea informației privind funcțiile de lucru vacante în RM (consultant)	Zile	20	1720,00	34400	34400		
TOTAL 1.1	-	-	-	198660,00	81700,00	0,00	116960,00
Acțiunea 1.2 - Consolidarea capacităților Comitetelor de nivel raional în domeniul politicii naționale DMD de a elabora documente de politici / strategii de dezvoltare locală							
Organizarea a 8 sesiuni de instruire (costuri organizatorice pentru cea 110 persoane: chirie, pauza de cafea, costuri de traducere, echipament închiriere, printarea materialelor, cheltuieli de transport ale participanților etc.)	Zile	8	10320,00	82560,00	82560,00		
Servicii de consultanță pentru organizarea instruirilor	Zile	10	1892,00	18920,00	18920,00		

Linie bugetară	Unități	Nr. de unități	Cost unitate, mdl	Cost total, mdl	2019	2020	2021	2022
TOTAL 1.2				101480,00	101480,00	0,00	0,00	0,00
Total Rezultat 1:				300140,00	183180,00	0,00	116960,00	0,00
Rezultatul 2 Instrumente și mecanisme sunt disponibile pentru ca BRD să coordoneze în mod eficient abordarea integrată guvernamentală a domeniului DMD								
Acțiunea 2.1 Comitetul interministerial DMD complet funcțional								
Organizarea ședințelor biennale la nivel înalt (costuri organizaționale pentru cca 40 persoane: chirie, pauza de cafea, costuri de traducere, echipament închiriere, printarea materialelor, cheltuieli de transport ale participanților etc.)	Zile	8	8600,00	68800,00	17200,00	17200,00	17200,00	17200,00
TOTAL 2.1				68800,00	17200,00	17200,00	17200,00	17200,00
Acțiunea 2.2 Crearea unei platforme de coordonare națională-raională, instituționalizată și operațională								
Organizarea ședințelor anuale extinse privind DMD ale punctelor focale naționale și raionale / locale (costuri organizaționale pentru cca 60 persoane: chirie, pauza de cafea, costuri de traducere, echipament închiriere, printarea materialelor, cheltuieli de transport ale participanților etc.)	Zile	8	10320,00	82560,00	24768,00	24768,00	24768,00	8256,00
TOTAL 2.2				82560,00	24768,00	24768,00	24768,00	8256,00
Output 2.3 Realizarea consultărilor privind politicile și programele noi sensibile la DMD								
Organizarea a 8 consultări publice (costuri organizaționale pentru cca 60 persoane: chirie, pauza de cafea, costuri de traducere, echipament închiriere, printarea materialelor, cheltuieli de transport ale participanților etc.)	Zile	8	10320,00	82560,00	20640,00	20640,00	20640,00	20640,00
TOTAL 2.3				82560,00	20640,00	20640,00	20640,00	20640,00
Acțiunea 2.4 Dezvoltarea capacităților funcționarilor din Cancelaria de Stat, inclusiv BRD, în a furniza o analiză cuprinzătoare bazată pe dovezi privind politicile DMD								
Organizarea a 8 sesiuni de instruire (costuri organizaționale pentru cca 15 persoane: chirie, pauza de cafea, costuri de traducere, echipament închiriere, printarea materialelor, cheltuieli de transport ale participanților etc.)	Zile	8	6880,00	55040,00	27520,00	27520,00		
Servicii de consultanță pentru organizarea instruirilor	Zile	16	1720,00	27520,00	13760,00	13760,00		
Servicii de consultanță pentru elaborarea a 1 cartografiere comprehensive a asociațiilor diasporale (3 zile elaborare metodologie și instrumente, 40 zile în afara țării, 7 zile elaborare raport)	Zile	50	1720,00	86000,00		86000,00		
Costurile deplasărilor consultantului în vederea cartografierii asociațiilor diasporale (orientativ 10 țări) (1 persoană, 40 zile, diurne și cazare)	Zile	40	3513,60	140544,00		140544,00		
Costurile deplasărilor consultantului în vederea cartografierii asociațiilor diasporale (orientativ 10 deplasări) (1 persoană, 10 deplasări - bilete avia)	Zboruri/ Persoane	10	5856,00	58560,00		58560,00		
Costul de producere a raportului cercetării cartografierii (format electronic)	Copii	1	8600,00	8600,00		8600,00		
TOTAL 2.4				376264,00	41280,00	334984,00	0,00	0,00

Linie bugetară	Unități	Nr. de unități	Cost unitate, mdl	Cost total, mdl	2019	2020	2021	2022
Total Rezultat 2:				610184,00	103888,00	397592,00	62608,00	46096,00
Rezultatul 3 Programele guvernamentale naționale pentru implicarea diasporii sunt puse în aplicare în mod eficient								
Acțiunea 3.1 Dezvoltarea capacității SC / BRD cu referire la Unitatea de Implementare a programului DAR 1+3 (Diaspora Acasă Reușește)								
Servicii de consultanță pentru organizarea instruirilor	Zile	10	1720,00	17200				
Campanie de promovare privind punerea în aplicare a programului DAR 1 + 3 (costul producerii materialelor promoționale)	Unități	2000,00	38,53	77060	57795	19265		
Organizarea a 3 sesiuni de instruire pentru consultanții BRD privind managementul proiectelor/ programelor (costuri organizaționale pentru cca 3 persoane: chirie, pauza de cafea, costuri de traducere, echipament închiriere, printarea materialelor, cheltuieli de transport ale participanților etc.)	Zile	3,00	1720,00	5160,00	5160,00			
Servicii de consultanță pentru implementarea directă, monitorizarea și evaluarea programului DAR 1+3	Zile	50	1376,00	68800,00	68800,00			
TOTAL 3.1				168220,00	148955,00	19265,00	0,00	0,00
Acțiunea 3.2 Consolidarea cooperării Guvernului Republicii Moldova cu misiunile / ambasadele diplomatice								
Organizarea la Chișinău a 4 conferințe pentru corpul diplomatic a RM. „Diaspora Întâlnește corpul diplomatic” (Corp Diplomatic – Diaspora - BRD), în anul 2017 și 2018 (pauze de cafea, prânz, printare materiale, traducător, echipament de traducere etc.)	Persoane	200	688,00	137600,00	34400,00	34400,00	34400,00	34400,00
TOTAL 3.2				137600,00	34400,00	34400,00	34400,00	34400,00
Acțiunea 3.3 Inițiativele / programele orientate spre implicarea diasporii sprijinite, lansate și implementate								
Susținerea programelor în desfășurare - organizarea a 16 evenimente (Bienniala Diasporii 2, Zilele Diasporii-4, Diaspora Business Forum-4, Congresul Diasporii-2, Programul D.O.R.-4) (pauze de cafea, printare materiale, închiriere, servicii de consultanță etc.)	Eveniment	16	15000,00	240000,00	60000,00	60000,00	60000,00	60000,00
Costuri de producere (printare materiale, costume naționale, cărți, calendare, obiecte de artizanat, simboluri tradiționale, etc.)	Unități/ copii	1000	100,00	100000,00	30000,00	30000,00	30000,00	10000,00
Costurile deplasărilor angajaților BRD în vederea participării la activitățile programului Guvernului vine mai aproape de tine (8 deplasări) (1 persoană, 8 deplasări, 3 zile - diurne)	Zile/ Persoane	24	2340,00	56160,00	14040,00	14040,00	14040,00	14040,00
Costurile deplasărilor angajaților BRD în vederea participării la activitățile programului Guvernului vine mai aproape de tine (8 deplasări) (1 persoană, 8 deplasări - bilete avion)	Zboruri/ Persoane	8	5850,00	46800,00	11700,00	11700,00	11700,00	11700,00

Linie bugetară	Unități	Nr. de unități	Cost unitate, md	Cost total, md	2019	2020	2021	2022
Implementarea anuală a Programului DEH Reîntorcerea profesională a diasporii (3 granturi pe an = 12 granturi x 40 000 - 8 granturi din sursele SDC, 4 granturi contribuția Guvernului, în limitele bugetului alocat în acest scop)	Granturi	12	40000,00	480000,00	120000,00	120000,00	120000,00	120000,00
Implementarea anuală a Programului DEH Proiecte Inovative ale diasporii (4 granturi pe an = 16 granturi x 50 000 - 8 granturi din sursele SDC, 8 granturi contribuția Guvernului, în limitele bugetului alocat în acest scop)	Granturi	16	50000,00	800000,00	200000,00	200000,00	200000,00	200000,00
Servicii de consultanță privind elaborarea conceptului și punerea în aplicare a soluției tehnice a portalului / platformei grupului de experți din diaspora	Zile	20	1720,00	34400,00	34400,00			
Servicii de consultanță pentru dezvoltarea unui nou program DEH	Zile	20	1720,00	34400,00		34400,00		
TOTAL 3.3				1791760,00	470140,00	470140,00	435740,00	415740,00
Acțiunea 3.4 Realizarea activităților de M & E privind implementarea politicilor și programelor DMD								
Evaluarea implementării Planului de acțiuni 2019-2021 al Strategiei Diaspora 2020-2025 (consultant)	Zile	30	1720,00	51600			51600	
Organizarea a 4 sesiuni cu instituțiile la nivel național privind colectarea datelor pentru sistemul M & E (costuri organizaționale pentru cca 50 persoane: chirie, pauza de cafea, costuri de traducere, echipament închiriere, printarea materialelor, cheltuieli de transport ale participanților etc.)	Zile	2	6880,00	13760	6880	6880		
Organizarea a 4 consultări cu Grupul de lucru la nivel tehnic privind rezultatele și lacunele observate în procesul de implementare a sistemului M&E (costuri organizaționale pentru cca 50 persoane: chirie, pauza de cafea, costuri de traducere, echipament închiriere, printarea materialelor, cheltuieli de transport ale participanților etc.)	Zile	4	6880,00	27520	6880	6880	6880	6880
Validarea rezultatelor privind raportul de M&E elaborat, 4 ședințe de validare organizate (cite o ședință anuală)	Zile	4	6880,00	27520	6880	6880	6880	6880
Coordonarea procesului de implementare și elaborarea raportului privind implementarea sistemului M&E al domeniului DMD (consultant)	Zile	38	1720,00	65360	65360			
TOTAL 3.4				185760,00	86000,00	20640,00	65360,00	13760,00
Total Rezultat 3:				2283340,00	739495,00	544445,00	535500,00	463900,00
Total costuri operaționale				3193664,00	1026563,00	942037,00	718068,00	809996,00
TOTAL BUGET				5.720.000,00	1.658.147,00	1.573.621,00	1.346.652,00	1.141.580,00

Total SDC buget MDL 5.160.000 = CHF 300.000
Exchange rate: CHF 1,00 = MDL 17,20

Linie bugetară	Unități	Nr. de unități	Cost unitate, mdl	Cost total, mdl	2019	2020	2021	2022
----------------	---------	----------------	-------------------	-----------------	------	------	------	------

Programele considerate aici - *Diaspora Congress, Diaspora Days, Diaspora Engagement Hub, Diaspora Educational Centers-14, Program D.O.R., Diaspora Business Forum, Government closer to you -12 (3 per year)*

14 in 10 countries

portugalia, italia, georgia, netherland, irlandia, canada, rusia, kazahstan, france, belgia

Numărul proiectului:**Partener de implementare:** PNUD Moldova**Data de început:** 1 ianuarie 2019**Data de încheiere:** 31 decembrie 2022**Data reuniunii PAC:****Descriere succintă**

La nivel global, migrația este recunoscută din ce în ce mai mult ca un factor pozitiv pentru dezvoltare. În obiectivul său 10.7, Agenda 2030 îndeamnă la elaborarea unor politici bine-gestionate în domeniul migrației, în vederea facilitării migrației și mobilității ordonate, sigure, regulate și responsabile a persoanelor. Necesitatea unor eforturi concertate între națiuni asupra problemelor legate de migrație a determinat negocierile privind Pactul Global privind Migrația, care reprezintă un acord interguvernamental ce definește o viziune comună adoptată de guvernele semnatare pentru a asigura faptul că migrația aduce beneficii tuturor. Primul de acest gen, acordul ar urma să fie adoptat până la sfârșitul anului 2018, stabilind viziunea națiunilor asupra extinderii oportunităților, beneficiilor și contribuției migrației la dezvoltarea și prosperitatea țărilor și asupra puterii colective a tuturor națiunilor de a îmbunătăți guvernarea globală în domeniul migrației.

Migrația în Republica Moldova necesită atenție și acțiuni concrete în scopul valorificării la maximum a acestui fenomen pentru dezvoltarea țării. Guvernul Republicii Moldova (GM) recunoaște că, dacă este abordată și gestionată în mod corespunzător, mobilitatea oamenilor poate aduce numeroase oportunități, schimbări și îmbunătățiri în țară. Datorită sprijinului pentru dezvoltare din partea Elveției, accentul politicii GM în domeniul migrației s-a schimbat de la perspectiva managementului și a controlului la valorificarea oportunităților oferite de migrație. Mizând pe experiența pozitivă a PNUD înregistrată la nivel local cu suportul financiar al SDC, în 2017 Guvernul Republicii Moldova a adoptat o hotărâre, prin care a recunoscut succesul modelului UNDP/MiDL de implicare a migranților, femeii și bărbații, în procesele de dezvoltare locală și a pus la dispoziție baza normativă pentru extinderea și asigurarea sustenabilității experienței pilotate de UNDP/MiDL de integrare a migrației în politicile locale.¹ Necesitatea unei abordări eficiente a problemelor legate de migrație, împreună cu crearea unui mediu propice pentru afaceri, crearea de locuri de muncă și dezvoltarea infrastructurii sunt, de asemenea, enumerate ca principalele priorități ale guvernului pentru următorii patru ani. În conformitate cu aceste priorități, inițiativa propusă urmărește să sprijine în continuare procesele de dezvoltare ale țării, valorificând, de asemenea, cele mai bune practici și lecțiile învățate în acest domeniu.

În conformitate cu Rezultatul 1, proiectul va asigura că muncitorii migranți potențiali, actuali și reveniți în Republica Moldova beneficiază de servicii complexe de sprijin în vederea angajării în câmpul muncii. În acest scop, autoritățile naționale și locale vor fi pe deplin echipate pentru a răspunde necesităților tuturor categoriilor de migranți la fiecare etapă a migrației (pre-, migrare, post-).

În conformitate cu Rezultatul 2, eforturile vor asigura că membrii comunității, inclusiv migranții, sunt implicați în mod semnificativ în procesul de dezvoltare locală. În acest sens, activitățile se vor concentra pe cooperare îndeaproape cu autoritățile publice, alți actori locali și migranți pentru implementarea eficientă a inițiativelor de dezvoltare locală care vizează îmbunătățirea serviciilor locale și oferirea de oportunități generatoare de venituri la nivel local.

Obiectivul general al inițiativei este maximizarea impactului migrației asupra dezvoltării socio-economice printr-un cadru instituțional îmbunătățit și Diasporă implicată.

Contribuția la UNDAF/DPT: Rezultat 1, Rezultat 2

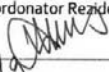
Produse indicative cu marcher de gen:

Produs 1.1 (marcher: GEN2); Produs 1.2 (marcher: GEN2); Produs 3.1 (marcher: GEN2); Produs 3.2 (marcher: GEN2)

Total resurse necesare:	6,400,000 USD
Total resurse alocate:	6,400,000 USD
PNUD DPT:	43,239,300
Donator:	6,400,000 \$
Guvernul:	N/A
În natură:	N/A
Neacoperit de resurse financiare:	N/A

1. Hotărârea Guvernului Nr. 725 din septembrie 2017 cu privire la Mecanismul de coordonare a politicii de stat în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării <http://lex.justice.md/md/371433/>

Aprobat de (semnături):

Guvernul	PNUD
Lilia Palii, Secretar General al Guvernului Republicii Moldova 	Dafina Gercheva, Coordonator Rezident ONU/Reprezentant Rezident al PNUD
Data: 17.02.19	Data: 17.02.19

Lista de abrevieri

- BMA - Biroul pentru migrație și azil
BRD - Biroul de Relații cu Diaspora, Cancelaria de Stat
CALM - Congresul autorităților locale din Moldova
APC - Autorități publice centrale
DPT - Document de Program de Țară
OSC - Organizația societății civile
DMD - Diaspora, migrația și dezvoltarea
PIB - Produsul intern brut
GIZ - Agenția federală germană pentru cooperare internațională
GM - Guvernul Republicii Moldova
AdB - Asociația de Băștinași
ABDO - Abordare bazată pe drepturile omului
CIM - Cooperare intercomunală
IRIS - Sistemul de Integritate Internațională de Recrutare
OIM - Organizația Internațională pentru Migrație
APL - Autorități publice locale
PLRV - Programul local de revenire voluntară
MEL - Monitorizare, evaluare și învățare
MECC - Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
MEI - Ministerul Economiei și Dezvoltării Infrastructurii
MAEIE - Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
MAI - Ministerul Afacerilor Interne
MiDL - Proiectul de migrație și dezvoltare locală
M&D - Migrație și dezvoltare
MSMPS - Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale
ANOFM - Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
CNAS - Casa Națională de Asigurări Sociale
PNI - Partenerul național de implementare
ASP - Agenția de Servicii Publice
CC - Consiliul de coordonare a proiectului
ESP - Echipa de suport a proiectului
CS - Cancelaria de Stat
SDC - Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare
ODD - Obiectiv de dezvoltare durabilă
ACAI - Abilități, cunoștințe, atitudine și instrumente
CSS - cooperare sud-sud
ATOFM - Agenția Teritorială de Ocupare a Forței de Muncă
CT - cooperare triunghiulară
UNDAF - Cadrul de asistență pentru dezvoltare al Națiunilor Unite (UNDAF)
PNUD - Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
UN Women - Organizația Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Abilitarea Femeilor

Cuprins

Lista de abrevieri	3
I. Provocare pentru dezvoltare	5
II. Strategia	6
<i>Abordările de implementare:</i>	8
<i>Rezultatele Proiectului și Teoria Schimbării</i>	9
<i>Influența asupra politicilor</i>	12
III. Rezultate și parteneriate	13
<i>Rezultatele scontate</i>	13
<i>Produsele și activitățile indicative ale Proiectului</i>	14
<i>Rezultatul 1</i>	14
<i>Parteneriate</i>	22
<i>Riscuri și ipoteze</i>	23
<i>Implicarea părților interesate</i>	24
<i>Sustenabilitate și extindere</i>	28
IV. Managementul proiectului	30
<i>Eficiența și eficacitatea costurilor</i>	30
V. Cadrul de rezultate	30
VI. Monitorizare și evaluare	30
VII. Planul multianual de lucru	34
VIII. Procedurile de governanță și management	34
IX. Contextul juridic	36
X. Gestionarea riscurilor	36
XI. ANEXE	38

I. PROVOCARE PENTRU DEZVOLTARE

În ultimii 3 ani, Republica Moldova a înregistrat progrese semnificative în implementarea diferitor reforme la nivel național și local. Totuși, pentru ca populația să poată beneficia pe deplin de aceste eforturi, sunt necesare acțiuni suplimentare.² Republica Moldova a reușit să-și stabilizeze situația economică cu sprijinul constant, dar condiționat din partea partenerilor internaționali. Economia țării s-a redresat ușor după declinul din perioada 2014-2016 și a înregistrat o creștere de 3% în 2017 și 5% în cele opt luni ale anului 2018. Cu toate acestea, Republica Moldova rămâne a fi statul cu cel mai mic PIB pe cap de locuitor din regiune. Deși cu un ritm mai lent decât alte țări din regiune, Moldova și-a îmbunătățit indicele de dezvoltare umană la 0.700 în 2017, ocupând locul 112 din 189 de țări, ratând însă până la 10% din potențialul său de dezvoltare umană din cauza inegalităților înrădăcinate³.

În acest context, migrația rămâne o a fi problemă și continuă să evolueze rapid în Republica Moldova, producând un impact decisiv atât la nivel național, cât și la nivel local. Potrivit diverselor surse, în total 1/4 din populația țării se află încă în străinătate⁴. Zonele rurale ale țării sunt afectate în mod deosebit, pierzându-și populația economic activă în favoarea migrației internaționale a forței de muncă și, cu aceasta, perspectiva dezvoltării pe termen lung. Pe de altă parte, remitențele continuă să facă diferența și să creeze o dependență semnificativă. Fără acest flux de resurse parvenite de la migranți, până la 30,5% din gospodăriile rurale ar cădea sub pragul sărăciei⁵. Discrepanțele semnificative în ceea ce privește accesul la anumite servicii publice de bază și facilități din zonele rurale și urbane reprezintă o ilustrare vie a modului în care regiunile rurale rămân în urmă din punctul de vedere al dezvoltării⁶. Condițiile proaste de trai reprezintă un impuls major pentru emigrare în căutarea unor oportunități mai bune. Dincolo de aceasta, experiența și resursele acumulate în țările de destinație reflectă un potențial puternic de dezvoltare care poate fi folosit în continuare pentru a aduce o îmbunătățire vizibilă a comunităților lor de baștină. Autoritățile publice locale (APL) sunt printre cele mai de încredere instituții ale societății moldovenești, iar o guvernare locală eficientă s-a dovedit a juca un rol crucial în remodelarea contextului social-economic local. Cu toate acestea, dacă eforturile oamenilor (localnici și migranți) și ale autorităților locale nu vor fi suficient de transparente, bine coordonate și sinergice, guvernarea locală nu va conduce neapărat la îmbunătățirea nivelului de trai. Experiența acumulată de PNUD indică faptul că până la 1/3 din migranți și gospodăriile lor au contribuit la proiecte de dezvoltare locală și au intenții serioase de a continua să contribuie la astfel de proiecte în viitor⁷. Acesta este rezultatul unei intervenții de amploare realizate cu sprijinul financiar al SDC, implementate de PNUD la nivel local în 38 de comunități, în care peste 10 000 de migranți au contribuit la peste 50 de proiecte de dezvoltare economică și dezvoltare a serviciilor locale în

² Raportul comun al UE privind Republica Moldova (mai 2018) - în ultimii ani, Moldova a avansat în implementarea diverselor reforme. Cele mai importante realizări se referă la comerțul exterior și sectorul bancar și ajustarea legislației în acest domeniu la standardele și reglementările UE. Alte reforme aflate încă în desfășurare se referă la sănătate, educație și sectorul social și vizează îmbunătățirea serviciilor și optimizarea structurilor instituționale actuale, pe termen mediu și lung.

³ <http://www.md.undp.org/content/moldova/en/home/presscenter/pressreleases/2018/moldova-pierde-peste-10--din-dezvoltarea-sa-um-in-din-cauza-inega.html>

⁴ BMA, IOM (2016). Profilul extins al migrației în Republica Moldova 2010-2015

https://www.iom.md/sites/default/files/publications/docs/EMP%20Moldova%202010-2015_RO.pdf

⁵ Ibidem

⁶ NBS (NBS 2017) - Apa potabilă centralizată este disponibilă pentru 50,5% din gospodării din mediul rural, față de 91% din populația urbană, iar 16,6% din gospodării au o instalație de baie în interior. Alte servicii sunt cvasi-inexistente în zonele rurale, cum ar fi conectarea la un sistem public de canalizare (3,6% din gospodăriile rurale, față de 74,7% din gospodăriile urbane conectate), sistemele centralizate de încălzire publică (0,1% din gospodăriile rurale conectate), care în unele cazuri sunt înlocuite prin soluții alternative identificate independent de fiecare gospodărie.

Conform Strategiei în domeniul Aprovizionării cu Apă și Sanitare din Republica Moldova pentru perioada 2014-2028 și Strategiei de dezvoltare regională a Republicii Moldova pentru anii 2016-2020 - în circa 80% din zonele rurale nu există sistem de management al deșeurilor solide, în timp ce drumurile sunt, în general, într-o stare îngrozitoare, doar 46% din comunități având drumuri cu suprafață solidă și semi-solidă.

⁷ UNDP/MIID. (CBS-AXA 2017). "Studiu privind implicarea cetățenilor în dezvoltarea localităților din Republica Moldova".

comunitățile lor de baștină, care au produs un impact pozitiv asupra a peste 200.000 de persoane.

După cum se arată în cele mai recente statistici, motivația de a pleca nu va slăbi în intensitate, atât timp cât migrația rămâne a fi o oportunitate atractivă, iar remitențele, care reprezintă 20,1% din PIB⁹, probabil vor rămâne pe termen mediu suportul de bază al economiei moldovenești. Lipsa unor programe continue de mobilitate a forței de muncă și informarea insuficientă a muncitorilor migranți au ca rezultat un nivel înalt de angajare haotică în câmpul muncii în străinătate și condiții de muncă proaste în sectoare specifice. Practicile de recrutare lipsite de etică și echitate, conduc, de asemenea, la încălcări ale drepturilor fundamentale și la exploatarea migranților, inclusiv incidente de trafic de persoane. Deși Republica Moldova este parte la principalele convenții internaționale în acest domeniu, cadrul normative național rămâne a fi incomplet și aplicat insuficient. Prin urmare, serviciile de ocupare a forței de muncă în străinătate sunt dominate de intermediari informali, care de multe ori recurg la condiții obligatorii abuzive. Moldova are o capacitate și o experiență redusă pentru a gestiona eficient sistemele de migrație temporară a forței de muncă care să ajute atât la identificarea necesităților pieței forței de muncă, cât și la protejarea migranților pe tot parcursul procesului. Instituțiile publice au capacități limitate de a monitoriza în mod corespunzător activitatea sectorului de recrutare și de a gestiona recrutarea și migrarea generală a forței de muncă pentru a preveni practicile lipsite de etică și a maximiza valoarea de dezvoltare a acestor fluxuri. Ca urmare a emigrării, a exodului de creiere și a irosirii de creiere, în combinație cu previziunile demografice nefavorabile și cu starea precară a sistemelor de sănătate și educație, piața forței de muncă a început să se confrunte cu un dezechilibru substanțial și în continuă creștere între cerere și ofertă, în special în zonele rurale. Din cauza lipsei de capital uman necesar, atragerea de investiții devine din ce în ce mai problematică, iar fluxul de emigrare a femeilor și bărbaților ar putea fi alimentat în continuare de proaspeții absolvenți ai sistemului de învățământ, dornici să plece în căutarea unui loc de muncă bine plătit și materializării educației de calitate, fără a valorifica potențialul de a accepta sau de a crea locuri de muncă pe piața internă. Mulți migranți revin după ce au dobândit noi competențe în străinătate, iar pentru a facilita reintegrarea lor profesională și valorifica la maxim aceste competențe, este necesară elaborarea unui cadru normativ pentru mecanismul de recunoaștere/validare a competențelor informale și non-formale dobândite în străinătate.

Intervenția propusă are un potențialul deplin de a răspunde necesităților tuturor categoriilor de migranți (potențiali, reali și reveniți) la fiecare etapă a migrației (pre-, migrație, post-). Eforturile la nivel politic, instituțional și legal vor fuziona pentru a asigura elaborarea, testarea și extinderea la nivel național a unor modele de sprijin eficiente și durabile pentru părțile implicate în procesul migraționist. Setul de instrumente care urmează a fi puse în aplicare va asigura valorificarea celor mai bune practici și exemple naționale și internaționale și va sprijini crearea unor noi parteneriate, structuri și modele participative. În ansamblu, aceste acțiuni se vor materializa în maximizarea nuanțelor pozitive ale migrației în beneficiul dezvoltării la nivel național și local.

II. STRATEGIA

Tecia proiectului cu privire la schimbare ("Teoria schimbării") este în deplină concordanță cu ciclul de management al rezultatelor, bazându-se pe context, analiza situației și prioritizarea strategică a intervențiilor. Proiectul ar urma să asigure sustenabilitatea și extinderea

⁹ Analiza BM (2018) - Republica Moldova are una dintre cele mai scăzute rate de ocupare a forței de muncă din Europa (40,5%) și o diferență substanțială între salariile medii interne și externe (de până la cinci ori mai scăzute comparativ cu salariul mediu în UE28 și un decalaj de remunerare între femei și bărbați de 13,5%

<https://data.worldbank.org/indicator/BX.TR.F.PWKR.DT.GD.ZS?contextual=region&locations=MD>

rezultatelor eforturilor anterioare susținute de SDC, cu o nouă abordare holistică și inovatoare care ar fi adăugată în vederea îmbunătățirii capacităților și serviciilor autorităților publice naționale și locale și abilitarea comunităților. Procesul inițiat de proiect va avea implicații sistematice și semnificative la nivel de politici, reglementări, coordonare, instituții și furnizare a serviciilor, având un impact durabil atât la nivel național, cât și la nivel local. În baza modelelor de acțiune orientate pe orizontală și pe verticală, proiectul va capta întregul proces de integrare a migrației în agenda dezvoltării locale, asigurând cadrul strategic și operațional pentru gestionarea migrației circulare, temporare și permanente. Promovând un cadru de guvernare privind migrația forței de muncă benefic atât pentru țară, cât și pentru migranți, accentul va fi pus pe o abordare bazată pe drepturi a migrației forței de muncă, ca o componentă esențială a politicilor și programării privind guvernarea migrației. Proiectul va încerca, de asemenea, să pună accentul, atât în activitățile de cercetare, cât și în exercițiile de tip "ACAI" (Abilități, Cunoștințe, Atitudine și Instrumente) asupra importanței înțelegerii dinamicii de gen în cadrul mobilității forței de muncă și a diferențelor la nivel de impact și riscuri pentru bărbați și femei.

Lecțiile învățate din inițiativele anterioare implementate de PNUD la nivel local indică asupra existenței unui potențial enorm pentru implicarea eficientă a migranților în dezvoltarea locală, cu condiția existenței nivelului necesar de angajament din partea autorităților publice locale, transparenței, planificării locale participative și a parteneriatelor puternice la nivel local. Pentru a asigura durabilitatea și eficiența proiectelor locale lansate în comun, sprijinul financiar din partea migranților ar trebui întotdeauna să fie văzut doar ca un element al unui întreg, din care fac parte și capitalul lor uman, social și cultural, care s-au dovedit a fi de mare valoare. Implicarea migranților încă de la începutul procesului de planificare locală și consultarea și informarea lor continuă este un factor crucial care determină sprijinul lor financiar și nefinanciar pentru a oferi servicii locale mai bune în comunitățile lor de baștină.

În cele din urmă, cea mai recentă reformare a Strategiei naționale de ocupare a forței de muncă a arătat că autoritățile recunosc necesitatea îmbunătățirii cadrelor de reglementare a serviciilor de recrutare și reintegrare și sprijină pe deplin diversificarea intervențiilor ulterioare în acest domeniu. De asemenea, potrivit rezultatelor evaluării interne a Strategiei naționale de ocupare a forței de muncă și a Planului de acțiune aferent, realizată de MSMPS în 2018 cu suportul PNUD/SDC, 90% dintre activitățile planificate până în prezent au fost implementate pe deplin. Prin urmare, există un nivel înalt de angajament al autorităților de a pune în aplicare acțiuni și reforme suplimentare, însă sprijinul și consolidarea capacităților sunt în continuare necesare.

Prin urmare, în baza celor mai bune practici anterioare și a lecțiilor învățate, proiectul va contribui la maximizarea impactului migrației asupra dezvoltării socio-economice printr-un cadru instituțional îmbunătățit și Diasporă implicată (**Impact**) prin susținerea muncitorilor migranți, migranților potențiali, actuali și reveniți, astfel încât aceștia să beneficieze de serviciile complexe de angajare în câmpul muncii (**Rezultatul 1**) și asigurarea tuturor premiselor pentru implicarea semnificativă a membrilor comunității, inclusiv a migranților, în procesul de dezvoltare locală (**Rezultatul 2**).

Logica **Teoriei schimbării** se bazează pe următoarele ipoteze rezumate: **Dacă** politicile naționale în domeniul migrației forței de muncă vor fi în conformitate cu standardele internaționale; **Dacă** furnizorii de servicii de ocupare a forței de muncă vor avea capacitatea de a furniza servicii de calitate migranților reveniți; **Dacă** autoritățile publice locale și alți actori locali vor dispune de cunoștințele, abilitățile și instrumentele necesare pentru implementarea inițiativelor de dezvoltare locală care vizează îmbunătățirea serviciilor locale și oferirea de oportunități generatoare de venituri la nivel local; și **Dacă** experiența implicării migranților în dezvoltarea comunității va fi bine documentată și valorificată pentru o replicare ușoară în momentul finalizării proiectului, **atunci** vor fi asigurate premisele pentru valorificarea maximă a

migrației pentru dezvoltarea socio-economică printr-un cadru instituțional îmbunătățit și implicarea Diasporei, **deoarece** migrații vor beneficia de servicii de calitate la toate etapele migrației, iar Diaspora va fi implicată în mod semnificativ în dezvoltarea locală.

Abordările de implementare:

Abordarea bazată pe drepturile omului constituie baza normativă și conceptuală esențială a proiectului. Proiectul va urma principiul de a nu lăsa pe nimeni în urmă și de a ajunge la cel mai îndepărtat beneficiar prin implicarea semnificativă a acestora și prin abordarea provocărilor celor care se confruntă cu forme multiple și intersectate de discriminare. Proiectul va încuraja OSC-urile beneficiare să se implice, să dezvolte programe de internship și să implice în activitățile lor persoane din grupurile vulnerabile pe care le reprezintă. Potrivit Agendei 2030, o atenție deosebită urmează a fi acordată, printre altele, tineretului, persoanelor cu dizabilități, persoanelor care trăiesc cu HIV/SIDA, persoanelor vârstnice și persoanelor strămutate în interiorul țării. Acțiunea va sublinia responsabilitatea părților implicate să respecte, să protejeze și să exercite drepturile omului și să coopereze cu mecanismele internaționale în domeniul drepturilor omului.

Integrarea dimensiunii de gen Programul prevede participarea semnificativă a femeilor și bărbaților la toate activitățile proiectului, asigurând beneficii egale de pe urma rezultatelor programului. Proiectul va aborda norme politice, regulatorii și instituționale eficiente, care vizează asigurarea accesului tuturor categoriilor de migrați și a comunității locale la servicii.

O abordare a ONU. La solicitarea Guvernului (2011), Echipa de Țară a ONU pentru Republica Moldova este parte a abordării "Să ajutăm împreună", prin care se încearcă să se valorifice avantajele și punctele forte comparative ale diferiților membri ai familiei Națiunilor Unite pentru a spori impactul sistemului ONU prin intermediul unor programe mai coerente, costurilor reduse ale tranzacțiilor suportate de guverne și costurilor operaționale mai mici. Acțiunea se bazează pe mandatele complementare, expertiza analitică și de programare ale PNUD și OIM, precum și discuții aprofundate cu publicul și părțile interesate active în domeniul migrației la nivel internațional. Acest proiect se bazează pe și integrează acțiunile deja întreprinse atât de PNUD, cât și de OIM sau sunt în curs de desfășurare în Republica Moldova și va valorifica avantajele comparative ale celor două entități ale ONU.

Consolidarea cuprinzătoare a capacităților tuturor părților implicate (autoritățile locale, comunitatea locală, migrații, întreprinzătorii, agențiile locale de ocupare a forței de muncă etc.) - ca o intervenție transversală inclusă în toate componentele proiectului, pentru a asigura capacitatea multidimensională a tuturor părților interesate, consolidând nivelurile de capacitate care trebuie abordate: politică, instituție, individ. Având în vedere viitoarele alegeri locale din 2019, intervenția pentru consolidarea capacităților ar aborda și perioada post-electorală și ar presupune: transparență, anticorupție, planificare locală eficientă, implicare multilaterală, managementul serviciilor locale, promovarea brand-urilor locale, comunicare eficientă, dezvoltare prin valorificarea migrației etc. Totodată, ar putea fi organizat un curs de instruire pentru toți aleșii locali, în baza unor inițiative similare anterioare.

O puternică implicare a societății civile - prin asigurarea unor condiții egale de participare și implicare, prin procese consultative, tuturor grupurilor țintă, inclusiv migraților (bărbați și femei, tineri și persoane vulnerabile). În același timp, proiectul va aborda, prin planificarea și monitorizarea atentă, riscurile semnificative asociate cu alegerile locale generale din vara anului 2019 (schimbarea conducerii locale și a personalului, instabilitate politică etc.), atunci când actualii primari și consilieri locali se vor implica activ în campanii locale.

Comunicarea multilaterală eficientă s-a dovedit a fi o parte esențială a tuturor intervențiilor anterioare ale PNUD finanțate de SDC la nivel local și un element primordial pentru

angajamentul de succes și semnificativ al migranților în dezvoltarea locală. Prin urmare, comunicarea multilaterală va rămâne un accent major în faza următoare, pentru o recunoaștere mai eficientă a intervenției proiectului și rezultate mai bune. Pe de altă parte, dar la fel de important, vor fi organizate campanii de comunicare și conștientizare de amploare pentru a informa toate categoriile de migranți despre drepturile și riscurile aferente migrației forței de muncă și oportunitățile de reintegrare odată cu revenirea în Republica Moldova.

Inovație – pentru a testa și implementa în continuare scheme inovatoare de dezvoltare locală și implicare a diasporii, în care migranții vor face parte din toate procesele locale de planificare și dezvoltare și vor avea capacitatea de a furniza expertiză, cunoștințe și know-how și de a contribui financiar, inclusiv prin intermediul platformelor de crowdfunding și alte instrumente similare. Inovarea se va reflecta, de asemenea, în eforturile de modernizare a serviciilor de ocupare a forței de muncă, adaptate necesităților beneficiarilor, bărbați și femei, inclusiv celor mai vulnerabili.

Acest proiect ar urma să consolideze toate lecțiile învățate din experiențele anterioare, cu o ajustare conceptuală a abordării în sprijinirea proceselor de reintegrare, recrutare și dezvoltare locală, pentru a asigura o mai bună sinergie, durabilitate și maximizare a rezultatelor așteptate. Nu în ultimul rând, vor fi depuse eforturi pentru a se asigura că părțile interesate naționale preluau și continuă să pună în aplicare în mod independent toate eforturile anterioare (ANOFM, AdB), consolidând astfel modelele existente și implicând pe parcurs noi actori.

Rezultatele Proiectului și Teoria Schimbării

Rezultatul 1: Muncitorii migranți moldoveni, potențiali actuali și reveniți, beneficiază de servicii complexe de sprijin în ocuparea forței de muncă.

Rezultatul 2: Membrii Comunității, inclusiv migranții, sunt implicați eficient în procesul de dezvoltare locală

Teoria schimbării pentru Rezultatul 1: *Muncitorii migranți moldoveni, potențiali, actuali și reveniți, vor beneficia de servicii complexe de sprijin în ocuparea forței de muncă: Dacă politica națională în domeniul migrației forței de muncă, cadrul normativ și cel instituțional vor fi modernizate și aduse în concordanță cu standardele internaționale; și dacă furnizorii de servicii de ocupare a forței de muncă vor dispune de capacitățile necesare; atunci muncitorii migranți, atât bărbați, cât și femei, vor beneficia de servicii complexe de sprijin în ocuparea forței de muncă, întrucât cadrul politic și de reglementare va permite o gestionare sporită a migrației forței de muncă, iar părțile interesate naționale vor avea capacități sporite în vederea aplicării acestuia; iar furnizorii de servicii vor putea oferi servicii de ocupare a forței de muncă mai calitative și sprijin cuprinzător muncitorilor migranți la toate etapele migrației, în timp ce migranții vor avea acces sporit la informații despre migrația legală și oportunitățile de reintegrare în Republica Moldova.* Abordarea emigrării permanente prin dezvoltarea unui cadru coerent de migrație a forței de muncă va contribui la limitarea epuizării capitalului uman și intelectual, la circulația ideilor și la acumularea de noi seturi de competențe, consolidând în același timp aportul femeilor și bărbaților migranți, cât și a fenomenului migrației per ansamblu, la dezvoltarea durabilă a țării. Fluxurile mari de emigrare a forței de muncă din ultimele două-trei decenii au impus necesitatea de a preveni ilegalitățile asociate adesea cu acest fenomen și de a asigura protecția drepturilor migranților, fără a neglija necesitățile pieței interne a forței de muncă. Prin urmare, țara are nevoie de sprijin pentru dezvoltarea și implementarea unor politici, reglementări și servicii coerente pentru o gestionare eficientă a migrației circulare și temporare, care ar facilita circulația forței de muncă și a creierilor și ar favoriza întoarcerea cetățenilor moldoveni.

Strategia Proiectului se va baza pe intervenții cuprinzătoare, interconectate și cu participarea multiplelor părți interesate în vederea abordării unei provocări esențiale pe care-l reprezintă cadrul de politici și de reglementare nereformat privind gestionarea migrației forței de muncă. Unele dintre problemele de politică asupra cărora vor trebui să convină și pentru care să propună soluții toate părțile interesate sunt: îmbunătățirea cadrului legislativ și de politici în domeniul migrației forței de muncă, în special migrației forței de muncă circulare și temporare; dezvoltarea unei reglementări și/sau auto-reglementării eficiente a activității agențiilor private de recrutare a muncitorilor moldoveni pentru angajare în străinătate și mecanismele necesare pentru a permite o mai bună monitorizare și supraveghere a sectorului respectiv de către guvern etc. În colaborare cu părțile interesate din Republica Moldova pentru îmbunătățirea cadrului legislativ și de politici în domeniul migrației circulare, proiectul va pune la dispoziție o bază solidă de dovezi, luând în considerație o evaluare cuprinzătoare a politicilor și cadrului juridic existent, revizuirea celor mai bune practici internaționale și actualizarea datelor necesare. Totodată, va fi susținută pilotarea unui mecanism de recunoaștere/validare a competențelor informale și non-formale dobândite în străinătate. Având în vedere că pentru majoritatea persoanelor care muncesc în străinătate emigrarea presupune schimbarea domeniului de activitate și pierderea calificărilor, susținerea acestei politici sectoriale este necesară pentru a permite reintegrarea profesională a muncitorilor migranți moldoveni la revenirea din străinătate.

Părțile implicate din Republica Moldova au o capacitate slabă de a conceptualiza și implementa politici conforme cu standardele internaționale și necesitățile pieței muncii locale. Prin urmare, strategia de intervenție care urmează a fi aplicată trebuie să suprapună expertiza de nivel înalt, expertiza internațională și cea locală și oportunități de învățare pentru părțile interesate naționale cu privire la cele mai bune practici și standarde internaționale și să acopere atât procesul de elaborare a politicilor, cât și etapa de implementare a acestora. Dialogul privind problemele legate de migrația forței de muncă între principalii actori a fost intermitent și risipit până în prezent și nu a generat soluții de politică care să răspundă necesităților tuturor părților implicate. Respectiv, proiectul va facilita comunicarea între toate părțile interesate relevante (organisme guvernamentale, entități private, mediul academic, societatea civilă, etc.) într-o abordare integrală față de guvernanta, care reflectă vocile tuturor părților interesate, asupra elaborării/actualizării cadrului de politici, legislativ și de reglementare astfel încât acesta să răspundă necesităților multiple și să ofere mai multe oportunități de migrație legală și temporară muncitorilor bărbați și femei, precum și asigurarea protecției drepturilor lor și recunoașterea/validarea calificărilor lor la întoarcere. O astfel de abordare incluzivă în elaborarea politicilor trebuie să asigure acceptarea și sustenabilitatea politicilor care urmează să fie elaborate.

Eficiența serviciilor de sprijin pentru ocuparea forței de muncă acordate muncitorilor migranți presupune personal bine pregătit și informat al furnizorilor de servicii, atât publici, cât și privați, prin urmare acest proiect se va axa pe îmbunătățirea capacității entităților publice și private de a furniza servicii de ocupare a forței de muncă de calitate muncitorilor migranți la toate etapele migrației. ANOFM și agențiile sale locale reprezintă o componentă centrală în lanțul de recrutare, oferire de locuri de muncă și reintegrare. Cu toate acestea, multe dintre aceste servicii sunt ineficiente și depășite și adesea puțin cunoscute în rândul migranților. Prin urmare, proiectul va analiza noi oportunități de inovare, modernizare și îmbunătățire a eficienței serviciilor de ocupare a forței de muncă și va consolida abilitățile și cunoștințele personalului, astfel încât ANOFM să devină un facilitator proactiv pentru asigurarea unui sprijin calitativ în domeniul ocupării forței de muncă pentru migranți. O inovație pentru Republica Moldova ar fi, de asemenea, promovarea auto-reglementării de către agențiile private de ocupare a forței de muncă prin stabilirea unor standarde de etică pentru procesul de recrutare, folosind experiența cadru a Sistemului Internațional de Integritate în procesul de Recrutare (IRIS).

Teoria schimbării pentru Rezultatul 2: *Dacă* autoritățile publice locale și alți actori locali vor dispune de cunoștințele, abilitățile și instrumentele necesare pentru implementarea inițiativelor de dezvoltare locală care vizează îmbunătățirea serviciilor locale și oferirea de oportunități generatoare de venituri la nivel local; *Dacă* experiența implicării migranților în dezvoltarea comunității va fi bine documentată și valorificată pentru o replicare ușoară în momentul finalizării proiectului, **atunci** vor fi asigurate premisele pentru valorificarea la maximum a migrației pentru dezvoltarea socio-economică în baza unui cadru instituțional îmbunătățit și o Discsoră implicată, deoarece Diaspora va fi implicată în mod semnificativ în dezvoltarea locală, ca urmare a autorităților publice locale implicate și transparente, mecanismelor de implicare disponibile și parteneriatelor puternice.

Un element esențial care determină succesul intervenției proiectului la nivel local este înțelegerea, recunoașterea și angajamentul autorităților publice locale de a testa și implementa inițiative locale inovatoare comune, inclusiv cu sprijinul migranților, într-un mod transparent și participativ. Iată de ce una dintre primele activități care urmează a fi implementate este asigurarea APL-urilor-țintă și a actorilor locali cu instruire și asistență tehnică specializată și expertiză (inclusiv pentru oficialii locali nou aleși), împreună cu o rețea continuă și schimb de experiență între toți beneficiarii proiectului. Elaborarea/actualizarea participativă a strategiilor locale și a planurilor de acțiune socio-economice reprezintă următorul pas pentru consolidarea încrederii și asigurarea unei guvernări locale eficiente, în care comunitatea locală, inclusiv migrații, vor face parte din proces și vor fi implicate la fiecare etapă - identificarea problemei și a soluției, până la cofinanțarea și co-implementarea diverselor inițiative comune de dezvoltare locală.

Ca parte a metodologiei care urmărește testarea implementării diferitor inițiative locale (de asemenea, prin utilizarea fondurilor alternative ale migranților etc.), se propune implementarea unui instrument de finanțare inițială, sub formă de granturi, în vederea generării pe termen mediu și lung a co-investițiilor suplimentare în mărime de cel puțin 50% provenite de la migranți și alți actori locali, ceea ce la rândul său va determina un nivel mai mare de responsabilitate, implicare și impact la nivel local. Acest lucru va permite "economii de scară" și "eficiență în utilizarea resurselor", unde: a) migrații și populația locală (inclusiv grupurile vulnerabile) ar prioritiza și vota pentru un anumit proiect care derivă din necesitățile locale și îl sprijină financiar și nefinanciar b) autoritățile publice locale ar recunoaște / susține necesitatea acestui proiect specific la nivel local și în final c) afacerile locale ar fi dispuse și interesate să co-investească și să sprijine acest proiect specific.

Având în vedere intervențiile anterioare ale SDC, în care a fost elaborat și pilcitat conceptul de AdE, există în continuare o necesitate stringentă de a oferi sprijin acestor entități în calitate de entități independente și parteneri fiabili pentru APL în colectarea de fonduri, implementarea diferitor proiecte locale și implicarea unui număr mai mare de membri activi. La etapa actuală există deja peste 38 de AdB-uri funcționale în Republica Moldova dezvoltate în cadrul fazei I a UNDP/MiDL și alte 101 intervenții în baza modelului replicat, cu suportul CALM, care folosesc aceeași metodologie și model. Prin urmare, a fost exprimată în mod repetat necesitatea replicării conceptului AdB în Moldova. Pentru a răspunde acestor necesități, dar și pentru a consolida capacitățile AdB la scară mai largă și pentru a răspândi modelul în țară și în străinătate, proiectul va oferi sprijin dedicat consolidării capacităților (bazat pe programul testat anterior) pentru toate AdB-urile stabilite în țară. Toate metodologiile și instrumentele utilizate vor fi valorificate și încadrate într-un set de instrumente dedicat, pentru o replicare mai ușoară în viitor. Totodată, programele de sprijin inovatoare care urmează să fie testate și implementate (cum ar fi Programul anual 1 + 1 pentru granturi mici, LVR, Cooperare descentralizată etc.) trebuie să sensibilizeze publicul despre beneficiile migrației pentru dezvoltarea locală, să asigure implicarea membrilor mai activi ai Diasporei și să conducă în cele din urmă la un impact mai puternic.

În vederea asigurării durabilității tuturor eforturilor, inclusiv după finalizarea proiectului, va fi încurajată și sprijinită crearea platformei naționale AdB - Asociația AdB. Acționând ca "centru de resurse" pentru AdB, această entitate va deveni în continuare o autoritate națională reprezentativă pentru rețeaua AdB, facilitând noi parteneriate și schimb de experiență cu instituții similare din afara țării.

Ca parte a unei distribuții eficiente a tuturor modelelor testate către autoritățile publice locale din Republica Moldova, proiectul se va baza pe parteneriatele sale strategice cu CALM și BRD. În acest sens, va fi creată rețeaua punctelor focale locale din cadrul consiliilor raionale, asigurând consolidarea capacităților acestora pentru lucrul zilnic cu autoritățile locale privind implicarea migranților în dezvoltarea locală și crearea de AdB. În același context, se va promova implicarea migranților în procesul de dezvoltare locală (prin intermediul AdB și proiectelor locale) în cadrul *rețelei BRD Diaspora* în străinătate și evenimentelor naționale și internaționale relevante.

În baza sustenabilității modelelor testate în cadrul proiectului (în cadrul acestei intervenții și intervențiilor anterioare finanțate de SDC), va fi elaborat un set de documente de politici, care va oferi îndrumări, lecții învățate și recomandări pentru o utilizare eficientă a acestora în țară și în străinătate. De asemenea, vor fi valorificate pe deplin platformele naționale și internaționale întru consolidarea experienței acumulate și împărtășirea cunoștințelor acumulate în domeniul migrației și al dezvoltării locale.

Per ansamblu, aceste acțiuni vor asigura APL și AdB cu cunoștințele și instrumentele necesare pentru elaborarea politicilor locale incluzive, implicarea migranților în diferite programe de dezvoltare locală, construirea unui mediu local participativ sănătos și contribuirea la un nivel mai înalt de încredere și implicare a diversilor actori locali, inclusiv a migranților, pentru o dezvoltare locală durabilă. Disponibilitatea politicilor locale care să încorporeze domeniul migrației este o precondiție importantă pentru diseminarea la nivel național a unor astfel de burie practici, sporind astfel gradul de conștientizare a beneficiilor migrației pentru dezvoltarea locală și maximizând impactul său pozitiv pentru Republica Moldova.

Influența asupra politicilor

Prin intervenția sa în cadrul proiectului, PNUD va contribui în mod direct la schimbările la nivel de politici și va asigura sinergia cu alte intervenții SDC prin intermediul Instrumentului SDC de influențare a politicilor. Scopul acestui instrument este de a facilita planificarea strategică și implementarea coerentă a activităților de influențare a politicilor de către Biroul de Cooperare al Elveției în Republica Moldova și partenerii de proiect ai acestuia.

Per ansamblu, în cadrul Rezultatului 1 al Proiectului au fost elaborate instrumente care vor contribui la formarea la factorii de decizie a atitudinii proactive și de cooperare cu sectorul privat și alte autorități publice în vederea încurajării migrației circulare legale a forței de muncă. Totodată, eforturile vor contribui la influențarea și elaborarea unor noi politici privind migrația și ocuparea forței de muncă, în conformitate cu standardele și orientările internaționale, permițând astfel o gestionare mai eficientă a migrației forței de muncă în Republica Moldova.

Metodologia și rezultatele proiectului vor contribui în mod direct la influențarea politicilor locale către o perspectivă axată mai puternic asupra migrației și dezvoltării, având în vedere în special parteneriatul cu CALM și sinergiile cu părțile interesate relevante din cadrul guvernului, inclusiv BRD.

III. REZULTATE ȘI PARTENERIATE

Rezultatele scontate

Necesitatea unei abordări eficiente a diferitor aspecte ale migrației, în paralel cu crearea condițiilor pentru un mediu propice pentru dezvoltarea afacerilor, crearea locurilor de muncă și dezvoltarea infrastructurii, de asemenea fac parte din principalele priorități ale guvernului pentru următorii patru ani. În conformitate cu aceste priorități, inițiativa propusă urmărește să sprijine în continuare procesele de dezvoltare ale țării, valorificând, de asemenea, cele mai bune practici și lecțiile învățate în acest domeniu. Datorită suportului pentru dezvoltare oferit de guvernul Elveției, accentul politicii GM în domeniul migrației a trecut la valorificarea oportunităților oferite de migrație, după ce anterior se axa pe perspectiva managementului și a controlului. În acest context, această inițiativă va încerca să asigure în continuare existența condițiilor prealabile necesare, care să permită abordarea eficientă a problemelor legate de migrație și valorificarea acestui fenomen pentru dezvoltare la nivel național și local.

În cadrul **Rezultatului 1**, proiectul va asigura că muncitorii migranți moldoveni, potențialii, actuali și cei reveniți în țară, beneficiază de servicii complete de sprijin în domeniul ocupării forței de muncă. În acest scop, autoritățile naționale și locale vor fi pe deplin echipate pentru a răspunde necesităților tuturor categoriilor de migranți la fiecare etapă a migrației (pre-, migrație, post-).

În cadrul **Rezultatului 2**, eforturile vor garanta că membrii comunității, inclusiv migranții, sunt implicați în mod semnificativ în procesul de dezvoltare locală. În acest sens, activitățile se vor concentra pe colaborare strânsă cu autoritățile publice locale, alți actori locali și migranții în vederea implementării eficiente a inițiativelor de dezvoltare locală care vizează îmbunătățirea serviciilor locale și oferirea de oportunități generatoare de venituri.

Proiectul va sprijini progresele înregistrate de Republica Moldova în realizarea **Agendei 2030 de dezvoltare durabilă**, în special ODD 8: *Muncă decentă și creștere economică*, și ODDG 11: *Orașe și comunități durabile*. De asemenea, proiectul va contribui la localizarea⁹ ODD, având în vedere că autorităților locale le revine un rol unic și o contribuție unică în promovarea și implementarea dezvoltării durabile. De fapt, multe dintre obiectivele dezvoltării durabile (ODD) vor produce impact asupra rolului și responsabilităților administrației locale, și anume asupra reducerii sărăciei; accesului la apă și canalizare; domeniului de sănătate; educație; creștere economică; dezvoltarea orașelor și așezărilor umane; și reziliența la schimbările climatice.

În acest scop, proiectul va contribui la realizarea primelor două rezultate prevăzute de **Cadrul de asistență pentru dezvoltare al Națiunilor Unite (UNDAF) 2018 -2022**, inclus în documentul privind **Programul de țară (DPT) al PNUD 2018-2022**, și anume (a) Populația Republicii Moldova, în special cea mai vulnerabilă, solicită și beneficiază de o guvernare democratică, transparentă și responsabilă, de politici publice sensibile la dimensiunea de gen, bazate pe drepturile omului și pe dovezi, de servicii echitabile și de instituții publice care funcționează eficient, efectiv și receptiv și b) Populația Republicii Moldova, în special cea mai vulnerabilă, are acces la mijloace de subsistență mai bune, la locuri de muncă decente și la o ocupare productivă a forței de muncă – toate generate de o creștere economică durabilă, incluzivă și echitabilă.

De asemenea, proiectul va contribui la implementarea cu succes a **Strategiei de cooperare a Elveției cu Republica Moldova 2018-2021**, în special pentru realizarea Obiectivului 1: Femeile și bărbații, cu accent special pe cei din grupurile excluse, participă eficient la procesul de luare a deciziilor la nivel local, își revendică drepturile și asigură responsabilizarea autorităților publice locale; și Obiectivul 2: Autoritățile publice locale dispun de acces sporit la resurse, alocă

⁹ Conform ONU, localizarea înseamnă "procesul de definire, implementare și monitorizare a strategiilor la nivel local pentru realizarea unor obiective și ținte durabile globale, naționale și subnaționale"

și cheltuiesc fonduri în conformitate cu prioritățile populației și oferă servicii durabile și de calitate într-un mod incluziv și responsabil, în domeniul de intervenție a administrației locale.

Produsele și activitățile indicative ale Proiectului

Rezultatul 1

Muncitorii migranți moldoveni, potențiali, actuali și cei reveniți în țară, beneficiază de servicii complexe de sprijin în domeniul ocupării forței de muncă.

Pentru a consolida capacitățile instituționale și asigura o gestionare eficientă a migrației forței de muncă, proiectul a identificat următoarele acțiuni prioritare care vor aborda necesitățile actuale ale muncitorilor migranți și ale actorilor cheie (instituții guvernamentale, sindicate și agenții de recrutare).

Prădusul 1.1 Cadrul național de politici, coordonare, reglementare și cel instituțional în domeniul migrației forței de muncă sunt actualizate în vederea gestionării mai eficiente a migrației forței de muncă.

Activitatea 1.1.1. Acordarea de asistență părților interesate naționale în elaborarea și implementarea unui cadru legislativ, de politici, coordonare și instituțional coerent în domeniul migrației forței de muncă, inclusiv pentru gestionarea eficientă a migrației circulare și temporare, colectarea eficientă a datelor și protecția drepturilor migranților.

Această activitate se va axa pe abordarea lacunelor la nivelul capacităților de ordin politic și legal, de coordonare și instituțional privind migrația forței de muncă în Republica Moldova. Pentru a îmbunătăți coordonarea și favoriza asumarea responsabilității naționale, proiectul va sprijini un parteneriat extins între toate părțile interesate (guvernul¹⁰, sindicate, organizații patronale, agenții private de recrutare), folosind și consolidând platformele instituționale existente - grupul de lucru tehnic sectorial și comitetul interministerial DMD, pentru a dezvolta un nou concept pentru gestionarea migrației forței de muncă. Aceste acțiuni vizează îmbunătățirea cadrului de politici și celui legislativ în domeniul migrației circulare, în vederea asigurării unei reglementări și/sau autoreglementări eficiente a activității agențiilor private de recrutare a muncitorilor migranți pentru muncă în străinătate. În scopul realizării acestei activități, proiectul va furniza expertiză tehnică pentru o revizuire cuprinzătoare a cadrului legislativ și normativ la etapa inițială; expunerea la și analiza practicilor și standardelor internaționale relevante; colectare de dovezi care vor fi obținute printr-un studiu aprofundat privind profilul femeilor și bărbaților moldoveni în ceea ce privește necesitățile muncitorilor migranți și lanțurile de asigurare a forței de muncă; precum și expertiză și asistență în dezvoltarea unei politici noi/îmbunătățite și a cadrului legal pentru migrația forței de muncă. Proiectul va colabora, de asemenea, cu părțile interesate relevante din Republica Moldova pentru a le dezvolta și pregăti pentru un mecanism mai adecvat de recunoaștere/validare a competențelor informale și non-formale dobândite de migranți în străinătate pentru a facilita reintegrarea profesională a muncitorilor migranți la întoarcerea în Republica Moldova. Mai mult ca atât, aceste intervenții vor viza și dezvoltarea ACAI și îmbunătățirea cooperării dintre părțile interesate cheie privind gestionarea migrației forței de muncă, pentru a asigura calitatea și responsabilitatea politicilor care urmează să fie elaborate și implementate. Asistența tehnică, sub formă de ateliere de instruire, sprijin specializat și vizite de studiu pentru identificarea celor mai bune practici, va fi adaptată în funcție de necesitățile, provocările, circumstanțele și obiectivele identificate ale principalelor părți interesate, atât la elaborarea politicilor, cât și la etapele de implementare. O evaluare a impactului noului cadru de reglementare privind

¹⁰ Biroul pentru Relații cu Diaspora (BRD), Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale (MHLSF), Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANA), Ministerul Afacerilor Interne (MAI), alte instituții publice relevante.

lanțurile de asigurare a forței de muncă din perspectiva recrutării migranților trebuie să pe-mită înțelegerea răspunsurilor politice necesare, urmând ca în ultimul an de intervenție să fie realizat un exercițiu de monitorizare.

Așfel, intervențiile planificate pentru acest grup de activități vor avea ca rezultat politici și reglementări bazate pe dovezi, îmbunătățite într-un mod participativ și cu implicarea tuturor autorităților publice relevante, necesare pentru o mai bună gestionare a migrației forței de muncă, asigurarea serviciilor de ocupare a forței de muncă de calitate, precum și protecția drepturilor migranților la toate etapele migrației (înainte de plecare, plasare în străinătate, revenire și reintegrare).

Activitatea 1.1.2 Sprijin pentru ANOFM în elaborarea și implementarea Planului de acțiune pentru punerea în aplicare a schemelor de mobilitate simplificată a forței de muncă și reglementarea și monitorizarea activității sectorului privat de recrutare în vederea îmbunătățirii cooperării ANOFM cu serviciile de recrutare din sectorul privat .

Deși este responsabilă de supravegherea activității serviciilor de recrutare din sectorul privat, ANOFM nu dispune de pârghii pentru a face acest lucru. Proiectul va înlătura acest neajuns oferindu-i sprijin ANOFM pentru dezvoltarea unui plan coerent și organizat și implementarea acestuia. Acest lucru presupune dezvoltarea unui mecanism eficient de monitorizare, stimulare și sancționare care să asigure aplicarea legislației naționale și protecția drepturilor femeilor și bărbaților migranți din Republica Moldova la toate etapele migrației¹¹, precum și un mecanism de înregistrare și soluționare a reclamațiilor migranților, etc. În calitatea sa de actor-cheie în asigurarea unor politici corecte de implementare și gestionare a migrației forței de muncă, ANOFM va beneficia de o serie de instrumente speciale de formare a capacităților și îndrumare pentru aplicarea noilor politici privind migrația forței de muncă, inclusiv aplicarea mecanismelor menționate anterior. Astfel, ca urmare a acestei activități, ANOFM trebuie să dețină instrumentele și capacitățile de reglementare necesare pentru a supraveghea respectarea de către serviciile de recrutare din sectorul privat a politicii și cadrului legislativ actualizate și pentru a îmbunătăți cooperarea în domeniul mobilității forței de muncă.

Activitatea 1.1.3 Suport pentru consolidarea capacității și cadrului de cooperare internațională în domeniul migrației forței de muncă din Republica Moldova.

Proiectul se va concentra, de asemenea, pe consolidarea cooperării internaționale privind migrația forței de muncă, vizând negocierea acordurilor bilaterale privind migrația și protecția socială a forței de muncă și conceptualizarea mecanismelor de migrație a forței de muncă cu principalele țări de destinație. În activitățile de consolidare a cooperării internaționale în domeniul migrației forței de muncă, proiectul va consolida ACAI ale părților interesate din Republica Moldova (MSMPS, MAEIE, BRD, ANOFM, CNAS etc.) privind:

- facilitarea unui parteneriat larg între ministere, dar și parteneri sociali și societatea civilă, pentru a negocia acordurile bilaterale privind migrația forței de muncă și protecția socială cu principalele țări de destinație;
- discutarea/negocierea mecanismelor pilot de migrație a forței de muncă cu țările principale de destinație cu implicarea sindicatelor și agențiilor private de recrutare și protecția drepturilor migranților de muncă și muncitorilor moldoveni peste hotare și la întoarcere.

Act vitățile vor sprijini sindicatele moldovenesti prin consolidarea capacităților și îndrumare în participare la cooperarea internațională cu omologii străini, ca o platformă pentru promovarea și protecția drepturilor muncitorilor migranți în țările de destinație. În ansamblu, aceste

¹¹ Recrutarea, munca în străinătate, revenirea în Republica Moldova, "repatrierea" drepturilor și proprietăților obținute în străinătate.

intervenții vor conduce la îmbunătățirea capacității părților interesate din Republica Moldova de a conceptualiza și negocia cu țările de destinație mecanismul de migrație circulară pentru o mobilitate mai bine reglementată a forței de muncă.

Produsul 1.2 Furnizorii de servicii de ocupare a forței de muncă dispun de abilitățile, cunoștințele, atitudinea și instruirea necesară pentru asigurarea serviciilor de calitate pentru muncitorii migrațanti.

Activitatea 1.2.1 Formarea ACAI a personalului ANOFM/ATOFM și reprezentanților agențiilor private de recrutare în domeniul migrației circulare și reintegrării.

Proiectul va elabora și va realiza un pachet cuprinzător de dezvoltare profesională, abordând provocările și necesitățile de învățare și de competențe ale personalului tuturor celor 35 birouri locale ale ANOFM în domeniul migrației circulare și protecției drepturilor muncitorilor moldoveni în timpul aflării în străinătate și în timpul reintegrării. Mai mult ca atât, proiectul va promova o abordare operațională a agențiilor private de recrutare în baza principiilor eticii, egalității de gen și nediscriminării, protecției drepturilor migranților prin aplicarea standardelor naționale și internaționale (în baza modelului IRIS promovat de OIM – Sistemul de Integritate în Recrutare Internațională). Printre mijloacele de realizare se numără un pachet de formare ACAI pentru agențiile private de recrutare în vederea sporirii eforturilor de asociere și asigurării respectării standardelor etice și a cadrului legal.

Eforturile de formare a ACAI vor fi extinse pentru a cuprinde funcționarii publici din toate instituțiile publice (APC, ASP, APL) care dețin competențe în domeniul DMD. În încercarea de a consolida eforturile anterioare și de a asigura continuarea, vor fi folosite materialele de instruire în domeniul DMD elaborate și instituționalizate cu APA¹² în faza anterioară a proiectului MiDL.

În consecință, furnizorii de servicii de ocupare a forței de muncă naționali și privați vor avea ACAI îmbunătățite pentru a oferi servicii de ocupare a forței de muncă muncitorilor migrațanti la toate etapele migrației (înainte de plecare, la întoarcere și reintegrare), în conformitate cu cadrul legal care urmează să fie actualizat (în conformitate cu Produsul 1.1). La fel de important, ACAI ale altor furnizori de servicii publice locale și cooperarea interinstituțională vor fi îmbunătățite, în vederea asigurării furnizării de servicii complexe și informării muncitorilor migrațanti la toate etapele migrației.

Activitatea 1.2.2 Re-ingineria și reproiectarea birourilor front-office și back-office ale ANOFM/ATOFM pentru a îmbunătăți accesul la și calitatea serviciilor.

Condițiile de muncă în majoritatea birourilor locale ale ANOFM (ATOFM) sunt foarte modeste, dar cel mai important, nu sunt adaptate la cerințele specifice ale prestării serviciilor de ocupare a forței de muncă. În acest context, proiectul va începe un proces de re tehnologizare a serviciului, care va cuprinde procedurile, facilitățile fizice și infrastructura electronică și IT ale Agenției. Mai exact, proiectul va revizui procesele de afaceri, inclusiv tehnicile de proiectare bazate pe necesitățile utilizatorilor, care vor fi folosite pentru îmbunătățirea facilităților fizice în până la două birouri locale de ocupare a forței de muncă. În scopul facilitării accesului și schimbului de informații, va fi asigurată interconectarea cu sistemele informaționale și platformele/bazele de date existente, paginile web dedicate muncitorilor migrațanti femei și bărbați pe portalurile ANOFM și portalurile de job-uri în străinătate, aplicații mobile și servicii electronice, vizualizarea datelor și serviciilor ANOFM etc. Obiectivul final este îmbunătățirea calității serviciilor pentru toate categoriile solicitanților de locuri de muncă, inclusiv muncitorii migrațanti, facilitarea fluxului de persoane și a informațiilor, sporind astfel calitatea, eficiența și eficacitatea serviciilor de ocupare a forței de muncă în până la două birouri locale de ocupare a

¹² Hotărârea Guvernului nr. 725 din 08.09.17 și Hotărârea Guvernului nr. 49 din 16.01.18

forței de muncă, care vor servi ca model de replicare pentru MSMPS și ANOFM în alte unități teritoriale. Sustenabilitatea acestei intervenții și sprijinului este asigurată în continuare de angajamentul MSMPS/ANOFM de a extinde modelele testate de noi birouri re-proiectate la alte ATOFM și de a menține facilitățile modernizate ale acestor birouri. Un argument solid este planificarea și aprobarea fondurilor dedicate (1,46 mil. Lei) în bugetul Ministerului și ANOFM pentru anul 2019 a resurselor necesare pentru re-proiectarea în continuare a altor birouri, parte a rețelei ANOFM, folosind modelul și procedurile (șabloane, scheme de proiectare, cerințe) dezvoltate ca parte a acestui proiect. Aceeași abordare va fi aplicată de Minister și de ANOFM în cadrul exercitiului de planificare bugetară pentru următorii ani, unde vor fi planificate fonduri dedicate pentru activitățile menționate mai sus.

Activitatea 1.2.3. Sensibilizarea populației despre privind migrația legală a forței de muncă și oportunitățile de reintegrare în Republica Moldova a migrantilor reveniți și a familiilor acestora.

Pentru a soluționa deficiențele de informare, proiectul va realiza campanii de sensibilizare la scară largă în țară și în străinătate cu privire la subiecte precum opțiunile de angajare, avantajele și riscurile migrației circulare, avantajele și oportunitățile de reintegrare în țară la revenire după o experiență de migrație pe termen scurt sau lung; ofertele educaționale și oportunitățile de dezvoltare a afacerilor pentru migranții femei și bărbați și familiile acestora.

Acceptând faptul că asigurarea ocupării forței de muncă de calitate este unul dintre factorii determinanți principali, dar și una dintre preocupările principale ale migrantilor reveniți, proiectul va dedica eforturi suplimentare pentru promovarea activă a serviciilor ANOFM / ATOFM și a portalurilor web disponibile între solicitanții de locuri de muncă și în cadrul comunității diasporei. Contextul pentru aceste eforturi sporite de promovare este cu atât mai oportun, având în vedere că acestea vor fi inițiate imediat după reformarea cuprinzătoare a ANOFM și intrarea în vigoare a unei noi legi privind ocuparea forței de muncă. Prin urmare, eforturile de comunicare publică vor sprijini, de asemenea, ANOFM în îmbunătățirea imaginii sale publice, rebranding și re poziționarea serviciilor sale pe piața internă de recrutare. În același timp, proiectul va încerca să includă toate instituțiile publice locale în eforturile de sensibilizare, inclusiv prin oferirea de sprijin informativ prin ghișeele unice ale Agenției de Servicii Publice (în conformitate cu punctul 1.1.5 din Hotărârea Guvernului 724 din 08.09.17).

Urmare acestor activități, migranții vor avea acces sporit la informații despre pericolele și oportunitățile specifice migrației în scop de muncă și oportunitățile existente pentru ei și familiile lor în sensul reintegrării economice și sociale în Republica Moldova, în timp ce instituțiile publice, în special ANOFM, se vor bucura de o mai bună vizibilitate a serviciilor lor pentru muncitorii migranți.

Criteriile de selectare a partenerilor și acoperirii geografice

În cadrul activităților enumerate mai sus, proiectul nu va aplica un mecanism de selecție, în efortul de a implica și colabora cu toate părțile interesate relevante care dețin competențe clare în domeniul politicilor și serviciilor privind ocuparea forței de muncă și migrația forței de muncă. Astfel, pot fi identificate mai multe categorii de beneficiari: a) autoritățile publice centrale, b) agenții private de recrutare, confederații patronale și sindicate, c) ANOFM și agenții locale de ocupare a forței de muncă.

- a) În timp ce principalii beneficiari ai expertizei și asistenței tehnice oferite de proiect vor fi Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale - organismul guvernamental responsabil de elaborarea politicilor în domeniul migrației forței de muncă, proiectul va aplica o metodologie de lucru incluzivă, urmând abordarea bazată pe principiul implicării tuturor autorităților guvernamentale (folosind mecanismele instituționale de coordonare existente - Comitetul Interministerial de Coordonare pentru DMD, rețeaua punctelor focale în domeniul migrației) la toate etapele de conceptualizare și definire a politicilor

de migrație a forței de muncă, precum și a activităților de formare a ACAI. De asemenea, proiectul va oferi suport Ministerului Educației, Culturii și Cercetării în pilotarea politicilor interdependente și complementare, cum ar fi mecanismele de recunoaștere a competențelor pentru migranții reveniți, în cooperare cu MSMPS, ANOFM și BRD.

- b) Evitând să restricționeze și să limiteze accesul la procesul participativ, proiectul va încerca să implice cât mai multe agenții private de recrutare posibil, în funcție de deschiderea și disponibilitatea acestora de a se implica în toate activitățile proiectului, fie că e vorba de consultări privind politicile de migrație a forței de muncă sau activități de formare a ACAI. Aceeași abordare va fi aplicată și în raport cu reprezentanții asociațiilor patronale și sindicatelor.
- c) Ținând cont de competențele Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă și birourilor sale teritoriale, proiectul va oferi un set separat de asistență acestora (în cadrul Output-ului 1.2). Proiectul va asigura acoperirea geografică națională și va colabora cu toate agențiile locale de ocupare a forței de muncă (personalul responsabil cu lucrul cu muncitorii migranți) pentru a oferi sprijin de formare a ACAI pentru lucrul cu muncitorii migranți, pentru a îmbunătăți comunicarea și sensibilizarea cu privire la migrația legală și reintegrarea forței de muncă. **Singurul caz când se va aplica un mecanism de selecție** este în legătură cu identificarea celor 2 birouri locale de ocupare a forței de muncă pentru re-proiectare și pilotarea serviciilor moderne de ocupare a forței de muncă. Pentru a identifica birourile teritoriale cele mai potrivite pentru astfel de servicii, se va elabora o metodologie specifică în colaborare cu ANOFM și MSMPS. Metodologia va analiza, printre altele, fluxul muncitorilor migranți și celor reveniți, fluxurile anuale și lunare de beneficiari, indicatorii de performanță, poziția geografică și capacitatea de a activa în calitate de centre de ocupare a forței de muncă la nivel regional sau subregional, cererea și oferta pentru o gamă completă de servicii de ocupare a forței de muncă pentru toate categoriile de beneficiari. În același timp și, cel mai important, metodologia de selecție va lua în considerație ritmul de implementare a reformei agenției, configurația administrativă și capacitatea birourilor locale după reformă, precum și *prioritățile strategice și instituționale ale ANOFM dictate de reforma în desfășurare.*

Rezultatul 2

Pentru a spori în continuare participarea semnificativă a migranților la dezvoltarea locală și asigura existența la nivel local a tuturor condițiilor necesare pentru valorificarea la maximum a migrației, vor fi implementate următoarele activități prioritare, vizând în special APL, alți actori locali, comunitatea locală, migranții.

Proiectul 2.1. Părțile interesate¹³ dispun de ACAI necesare pentru implementarea inițiativelor de dezvoltare locală menite să îmbunătățească serviciile locale și să ofere oportunități generatoare de venituri la nivel local

Urmând aceeași abordare testată anterior, în cadrul acestei activități se va urmări dezvoltarea de noi servicii la nivel local, implicând activ și semnificativ comunitatea locală, inclusiv migranții, ca actori de bază ai schimbării, care acționează ca beneficiari, co-proiectanți și co-finanțatori ai diferitelor inițiative locale din localitățile de baștină. Elementul principal la baza acestei intervenții este identificarea eficientă a unui obiectiv concret de dezvoltare locală, care să răspundă necesităților unei game largi de actori locali, inclusiv migranții care, odată realizate, vor contribui la creșterea numărului de locuri de muncă la nivel local și la

¹³ Se consideră Părți interesate: autorități și instituții publice locale, asociații de localități, agenți economici locali, ONG-uri, membri ai comunității (inclusiv migranții)

îmbunătățirea serviciilor publice locale, lansate cu sprijinul comunității locale, inclusiv cel al migranților.

Activitatea 2.1.1. Dezvoltarea capacităților APL și a altor actori locali și abilitarea acestora pentru implementarea eficientă a inițiativelor de dezvoltare locală care vizează îmbunătățirea serviciilor locale și oferirea de oportunități generatoare de venituri la nivel local

Proiectul va contribui la asigurarea faptului că APL sunt pe deplin echipate pentru implementarea inițiativelor inovatoare de dezvoltare locală, având în vedere și principiile unei guvernări locale participative eficiente, în care comunitatea locală, inclusiv migranții, fac parte din procesele de dezvoltare locală. În acest scop, va fi oferit un set de instruire și asistență tehnică și expertiză specializată APL-urilor țintă (inclusiv pentru oficiali locali nou-aleși) și actorilor locali, care să acopere:

- integrarea eficientă a migrației în procesele de dezvoltare și planificare locală;
- implicarea comunității locale, inclusiv a migranților și agenților economici, în planificarea și dezvoltarea locală;
- ajustarea metodologiilor de planificare și bugetare locală în vederea abilitării comunității locale, inclusiv a migranților;
- implementarea participativă a inițiativelor de dezvoltare locală;
- monitorizarea și evaluarea impactului intervențiilor la nivel local;
- îmbunătățirea integrării aspectelor migrației în setul de instrumente locale pentru APL.

Un subiect aparte va fi neadmiterea corupției în implementarea politicilor locale ca o condiție esențială pentru a consolida încrederea membrilor comunității, inclusiv a migranților.

Având în vedere că crearea de rețele și schimbul de experiență între toți beneficiarii proiectului (inclusiv prin organizarea și participarea la evenimentele naționale și internaționale) sunt esențiale pentru implementarea cu succes a activităților și stimularea participanților, vor fi organizate o serie de evenimente și vizite de studiu în țară și în străinătate, în cadrul cărora vor fi prezentate, împărtășite și asimilate cele mai bune practici și lecții învățate. O parte a acestui proces asigură, de asemenea, extinderea la scară largă și punerea în aplicare la scară națională a diferitor scheme participative de dezvoltare locală, cu implicarea activă a comunității locale, inclusiv a migranților, utilizând rețeaua CALM, resursele și cunoștințele acesteia.

Activitatea 2.1.2. Identificarea, sprijinirea și asigurarea implementării unor inițiative complexe de dezvoltare locală și oportunități de investiții alese în comun, care vizează îmbunătățirea serviciilor locale și oferirea de oportunități generatoare de venituri la nivel local, cu participarea activă a migranților și a membrilor comunității (prin inițiative de servicii locale, cooperare, PPP-uri, scheme economice locale, modele de afaceri și alte instrumente)

În cadrul metodologiei, proiectul prevede o abordare mai complexă a dezvoltării locale care să fie testată și promovată în continuare. Bazându-se pe experiența anterioară a PNUD/MiDL, cu sprijinul financiar al SDC, 25 APL-uri partenere și alți actori vor beneficia de sprijin sub formă de granturi și asistență tehnică, având același obiectiv de dezvoltare locală și accent puternic pe dezvoltarea economică. Acest lucru va permite "economia de scară" și "eficiența utilizării resurselor", în care: a) migranții și populația locală (inclusiv grupurile vulnerabile) ar prioritiza și vota pentru un anumit proiect care derivă din necesitățile locale și ar acorda sprijin financiar și nefinanciar, b) autoritățile locale ar recunoaște/susține necesitatea acestui proiect specific la nivel local și, în final, c) mediul local de afaceri ar fi dispus și interesat să co-investească și să sprijine acest proiect specific.

În cadrul acestei componente, având în vedere numeroșii actori implicați, ar putea fi aplicate mai multe mecanisme de finanțare pentru comunitățile pilot vizate, cum ar fi finanțarea

inițială¹⁴ ("seed grant"). O astfel de intervenție ar răspunde necesității de a combina mai multe instrumente de granturi în vederea obținerii unui impact mai puternic la nivel local, în care o gamă largă de actori ar fi implicați și ar contribui la implementarea cu succes a proiectelor. În unele cazuri, dacă în centrul teritoriului de intervenție al proiectului ar fi orașele, ar putea fi luată în considerație o abordare teritorială a dezvoltării rurale.

Suma totală a grantului per localitate (care ar urma să finanțeze servicii locale, dezvoltarea economică, afacerile locale și proiectele IMC) nu trebuie să depășească 60.000 USD.

Comunitățile selectate vor beneficia, de asemenea, de sprijin și orientare pre și post-implementare pentru a asigura furnizarea de servicii locale durabile și monitorizarea și evaluarea continuă a intervențiilor și a rezultatelor așteptate. În scopul asigurării sustenabilității tuturor eforturilor și extinderii cu ușurință a acestora, modelele, ghidurile, recomandările, cele mai bune practici și lecțiile învățate inovatoare testate trebuie să fie încadrate și cristalizate în seturi de instrumente dedicate, ușor de aplicat la nivel local, național și internațional (inclusiv cu suport CALM).

O etapă esențială a acestei activități este selectarea eficientă și **strategică** a comunităților țintă. Proiectul va fi implementat în cel puțin 25 de comunități din regiunea Nord, Centru și Sud, inclusiv unitatea teritorial-administrativă Găgăuzia, privind dezvoltarea capacităților și consolidarea APL în guvernarea locală, managementul public, îmbunătățirea serviciilor locale și dezvoltarea socio-economică prin intermediul modelelor de implicare și mobilizare a miștrantilor și a comunității. Ideea principală este de a lucra în comunități și orașe afectate în mod considerabil de migrație și de a oferi servicii locale unui număr mai mare de persoane. Procesul de selectare se va desfășura în faza inițială a proiectului, iar decizia finală va fi luată după alegerile locale viitoare, preconizate pentru iunie 2018. În baza rezultatelor anterioare și lecțiilor învățate, proiectul va implementa un mecanism de evaluare și selectare mai complex pentru alegerea primărilor țintă. În special, în comparație cu toate proiectele și programele similare anterioare, procesul de selectare se va baza nu numai pe criteriile legate de autoritățile locale, ci și pe criteriile suplimentare legate de parteneriatele de dezvoltare locală și soluțiile de dezvoltare propuse.

În acest sens, procesul de selectare va fi pus în practică în **mai mulți pași distinctivi**, cu scopul de a asigura o identificare eficientă a beneficiarilor proiectului și a ideilor de dezvoltare locală:

Criteriile de eligibilitate vor fi aprobate de Consiliul de Coordonare a Proiectului (CC), în baza următoarelor considerente:

- Populația localităților trebuie să fie de minimum 4.000 de locuitori.
- Conceptele urmează a fi prezentate în comun de un parteneriat local, compus din APL, sectorul privat, grupurile comunitare locale, inclusiv migrații/AdB.
- Conceptele se vor baza pe o idee de dezvoltare locală fezabilă, în conformitate cu strategiile/prioritățile de dezvoltare locală identificate în comun cu comunitatea locală, inclusiv migrații, pentru a fi implementate în continuare în cadrul unui parteneriat public-privat cu sprijinul proiectului.
- Co-finanțarea intervențiilor potențiale atât de către partenerii publici, cât și de cei privați/negubernamentali.

Selectarea inițială se va face în baza notelor de concept prezentate, care vor fi precedate de ședințe informative cu APL și alți actori locali. APL interesate vor beneficia de sprijinul facilitatorilor locali, în timpul vizitelor de evaluare.

¹⁴ Având în vedere contextul specific Republicii Moldova, precum și intervențiile anterioare similare la nivel local, mecanismul de finanțare inițială rămâne a fi instrumentul cel mai eficient de a coopera cu o gamă largă de părți interesate la nivel național și local și de a-i angaja eficient în reforme. Din cauza situației actuale (instabilitatea politică, reforma descentralizării fiscale nefinalizată, capacitatea slabă de generare a veniturilor la nivel local etc.), aplicarea altor sisteme mai complexe este considerată prematură și extrem de complexă pentru APL-urile moldovenești.

La etapa finală, 25 de primării-țintă vor fi selectate de un comitet de evaluare și aprobate de către CC pentru a primi asistență financiară sub formă de finanțare inițială.

Procesul de selectare propus are ca scop:

- Formularea unei liste a celor mai potrivite localități țintă și a soluțiilor de dezvoltare, pentru pilotarea ulterioară și replicarea la nivel național.
- Reducerea eficiență a riscului aferent viitoarelor alegeri locale (APL-urile nou alese vor fi invitate să aprobe cererea și angajamentele propuse după alegerile locale).

Activitatea 2.1.3. Sensibilizarea populației despre beneficiile migrației pentru dezvoltarea locală și promovarea celor mai bune practicilor de implicare a migrantilor testate și implementate la nivel local, național și internațional în cadrul proiectului.

Proiectul va urmări, de asemenea, schimbarea mentalității și sensibilizarea cu privire la beneficiile migrației pentru dezvoltarea locală, abordând în același timp transparența, comunicarea continuă în ambele sensuri și consolidarea încrederii. În acest scop, se propune oferirea unui sprijin specializat APL-urilor partenere și altor actori locali pentru a comunica eficient cu migrații și pentru a-i implica într-un mod semnificativ în procesul de dezvoltare locală. Pentru a promova exemple de succes și modele de implicare a migrantilor în dezvoltarea locală, vor fi organizate campanii de sensibilizare și diverse evenimente locale, cu participarea comunității locale, inclusiv cu participarea activă a migrantilor (de exemplu, Zilele Diasporei, taberele DOR locale, diverse campanii și evenimente locale).

În cele din urmă, istoriile de succes, cele mai bune practici și lecțiile învățate vor fi identificate, colectate și diseminate prin diferite canale și instrumente media disponibile.

Produsul 2.2. Experiența implicării migrantilor în dezvoltarea comunității este bine documentată și valorificată pentru o replicare ușoară

Activitățile din cadrul acestui produs vor asigura dezvoltarea în continuare și promovarea practicilor ADB din Moldova, urmărindu-se consolidarea asociațiilor actuale stabilite și susținând o extindere masivă și replicare atât în țară, cât și în străinătate. ADB vor beneficia de sprijin complex pentru a putea conlucra cu diverși actori, inclusiv CALM și donatorii, în vederea sprijinirii APL în implementarea inițiativelor de dezvoltare locală cu scopul de a contribui la localitatea lor de baștină.

Activitatea 2.2.1. Dezvoltarea capacităților ADB și îmbunătățirea setului de instrumente de dezvoltare a cunoștințelor APL și migrantilor în ceea ce privește stabilirea, consolidarea și durabilitatea ADB în baza celor mai bune practici anterioare și dezvoltarea capacităților a încă 100 ADB teritoriale în crearea unei platforme de cooperare durabilă între APL, ADB și OSC (prin intermediul CALM).

După cum au confirmat intervențiile anterioare similare, există un interes tot mai mare la nivel de ADB nou formate pentru dezvoltare în continuare și acționare în calitate de parteneri puternici ai APL la nivel local. În acest scop, toate ADB create la nivel de republică vor beneficia de instruire vizate și bazate pe necesități, astfel încât să se asigure crearea, funcționarea și abilirea legală a acestora cu competențe relevante de elaborare a proiectelor și colectare de fonduri pentru realizarea acestora (în conformitate cu metodologia de formare a capacității, testată anterior).

O parte din această metodologie expune ADB și la o serie de bune practici naționale pentru a asigura o mai bună replicare a modelului la nivel de țară și o angajare mai eficientă a Diasporei în dezvoltarea locală. Ca parte a asigurării durabilității, toate cele mai bune practici și lecții învățate vor fi compilate și integrate în *Setul de instrumente privind crearea și consolidarea ADB-urilor*, care va fi actualizat și ulterior diseminat și utilizat la scară largă în țară și în străinătate.

În cele din urmă, proiectul va sprijini crearea unei platforme naționale de ADB - Asociația ADB, care va acționa în continuare ca un "centru de resurse" pentru rețeaua de ADB.

Activitatea 2.2.2. Elaborarea și implementarea programelor locale care să abilitizeze AdB să se implice în mod independent în dezvoltarea locală (programe locale de granturi complementare 1 + 1, programe locale de revenire voluntară și cooperare descentralizată), folosind instrumente inovatoare.

Deși activitățile de formare a capacităților și sprijinul vor fi acordate tuturor AdB create în țară, vor fi selectate un număr de cel puțin 45 de AdB în calitate de parteneri activi (suplimentar celor 25 de APL menționate în cadrul Activității 2.1), care vor beneficia de asistență pentru implementarea inițiativelor și programelor de dezvoltare locală la scară mică, ca structuri independente, prin instrumente și canale inovatoare online și offline, și expunându-le la cele mai bune practici internaționale.

În acest scop, proiectul va oferi, de asemenea, finanțare inițială AdB-urilor țintă pentru implementarea independentă a schemelor de dezvoltare locală identificate împreună cu comunitatea locală, inclusiv cu migrații, în baza principiului 1 + 1 (45 Granturi * până la 10.000 USD).

Totodată, AdB-urile partenere vor beneficia de asistență în implementarea în continuare a programelor inovatoare de implicare a Diasporei la nivel local (de ex. Programe locale de revenire voluntară, Programe de cooperare descentralizată etc.), pentru a extinde astfel numărul de "migrații campioni" care contribuie la dezvoltarea localității lor de baștină.

Resursele necesare pentru a obține rezultatele așteptate

Structura actuală a echipei de proiect este concepută astfel încât să acopere toate domeniile de intervenție ale proiectului, pentru ambele Rezultate. Pe lângă expertiza echipei de proiect, experți naționali și locali suplimentari și servicii specifice vor fi încorporate pentru a obține rezultate stabilite.

Parteneriate

- A. Având în vedere mandatul OIM și experiența sa deosebită în domeniul migrației și dezvoltării, precum și gestionării migrației forței de muncă, PNUD își va uni eforturile cu OIM în calitate de Agenție ONU pentru Migrație în Moldova pentru o implementare eficientă și curabilă a proiectului. OIM va fi responsabilă de implementarea, în strânsă colaborare cu PNUD, a activităților din cadrul: Produsului 1.1, care prevede acordarea de sprijin părților interesate la nivel național pentru elaborarea unei politici în domeniul migrației circulare a forței de muncă și a cadrului de reglementare pentru migrația circulară, consolidarea capacității părților interesate la nivel național în domeniul migrației circulare a forței de muncă și a abilităților de negociere a acordurilor de cooperare internațională privind migrația forței de muncă; și Produsului 1.2, fiind responsabilă de activitățile legate de a) sprijin pentru părțile interesate naționale, inclusiv a ANOFM, pentru implementarea unui mecanism eficient de monitorizare, stimulare și sancționare pentru asigurarea aplicării legislației naționale și protecția drepturilor femeilor și bărbaților migrați din Republica Moldova la etapa de recrutare; b) promovarea asocierii, auto-reglementării și stabilirii standardelor etice, locale și internaționale de către serviciile de ocupare a forței de muncă din sectorul privat și c) consolidarea cunoștințelor și a capacității serviciilor de lecturare din sectorul privat de a asigura respectarea legislației și standardelor internaționale și naționale.
- B. În același timp, proiectul va crea parteneriate eficiente și productive cu alte organizații internaționale care desfășoară activități de dezvoltare în aceleași domenii de intervenție, cum ar fi OIM (pentru prima componentă), UN Women, precum și cu USAID și GIZ - pentru crearea sinergiilor dintre activitățile din cadrul celui de-al doilea rezultat al proiectului.
- C. Proiectul va menține o colaborare strânsă cu Congresul Autorităților Locale din Moldova, într-o consolidare în continuare a capacităților acestuia și asigurarea extinderii tuturor instrumentelor, modelelor și know-how-ului local testat de proiect.

Riscuri și ipoteze

Riscurile au fost identificate ca parte a procesului de definitivare a proiectului și descrise în schema de mai jos. Durata de implementare a proiectului va fi de patru ani, perioadă ce coincide cu evenimente și reforme importante din țară, dintre care unele pot fi anticipate și analizate cu atenție în planurile proiectului, în timp ce pentru altele proiectul va trebui să se adapteze pe măsură ce se desfășoară. Având în vedere că intervenția propusă se va baza în continuare pe inițiativele locale actuale și lecțiile învățate, echipa de proiect va lua în considerare contextul politic specific existent în momentul implementării și va planifica activitățile cu prudență, inclusiv din punctul de vedere a cadrului temporal și al fezabilității. Nu în ultimul rând, intervenția propusă va prevedea o planificare prudentă a procesului de selectare a comunităților țintă, după alegerile locale care vor avea loc la mijlocul anului 2019 și va include, de asemenea, un set dedicat de activități de consolidare a capacităților pentru funcționarii nou-aleși, în conformitate cu cele mai bune practici ale PNUD la nivel local. De-a lungul perioadei de implementare, proiectul va menține o abordare apolitică, care va asigura posibilitatea de a continua activitatea și interacțiunea cu toate părțile interesate în timpul și după perioada electorală, pentru care sunt specifice puternice conotații politice. Matricea riscurilor proiectului va fi menținut pe tot parcursul implementării proiectului pentru a identifica potențialele riscuri pentru proiect și măsurile asociate de atenuare a acestora. Matricea detaliată a riscurilor proiectului este prezentată în Anexa 3.

Au fost identificate următoarele riscuri și măsuri de atenuare:

Ipoteze:

1. Mediul politic și economic este stabil în Republica Moldova și permite intervențiile de proiect
2. Guvernul Republicii Moldova și alte părți interesate (ministerele de resort relevante și agențiile subordonate, agențiile private de recrutare, organizațiile societății civile și mediile academice) mențin angajamentul (inclusiv prin intermediul dialogului) pentru dezvoltarea și susținerea implementării unui cadru instituțional, politic și de reglementare nou/actualizat în domeniul migrației forței de muncă.
3. ANOFM este deschisă și implicată în îmbunătățirea calității și accesului la servicii locale de ocupare a forței de muncă, inclusiv prin re proiectare într-o structură prietenoasă utilizatorului.
4. Angajamentul la nivel național de a continua integrarea migrației la nivel local și valorificarea potențialului de migrație pentru o dezvoltare socio-economică durabilă
5. Cadrul juridic național favorabil care încurajează autoritățile publice locale să implice migrații în dezvoltarea locală (în baza modelului local testat de SDC)
6. Autoritățile publice centrale dezvoltă și mențin o cooperare constructivă și transparentă cu CALM și APL
7. APL sunt deschise și implicate pe deplin în fiecare etapă de implementare a proiectului și angajate să își îmbunătățească capacitatea instituțională și de furnizare a serviciilor și să creeze un mediu favorabil pentru implicarea migrațiilor în dezvoltarea locală (în baza intervențiilor precedente ale SDC)
8. Capacitatea și dorința de implicare a altor actori locali sunt menținute pentru a putea implementa activitățile planificate.
9. Implicarea diasporei în inițiative urbane/rurale pentru dezvoltarea comunității
10. Există un nivel ridicat de încredere a comunității locale, inclusiv migrațiilor, în autoritățile locale

11. Intervențiile anterioare finanțate de SDC la nivel local oferă practici pozitive de implicare a migranților în dezvoltarea locală, determinând Diaspora și APL să testeze modelul și să implementeze inițiative comune de dezvoltare locală
12. Congresul Autorităților Locale este deschis pentru a fi în continuare un partener în extinderea modelului la nivel național

Implicarea părților interesate

Inițiativa propusă va viza trei niveluri importante de beneficiari (1) autoritățile publice naționale (2) autoritățile publice locale (3) membrii comunității (entități private, comunități locale, migranți, AdB, sindicate, mediul de cercetare și mediul academic etc. Fiecare dintre aceste părți interesate va acționa atât ca actori de bază, contribuind la implementarea durabilă a activităților proiectului, cât și în calitate de beneficiari - beneficiind de rezultatele obținute.

În cadrul primului produs, prin aplicarea "abordării de implicare a întregului guvern", proiectul va implica toate părțile interesate naționale care dețin competențe directe în domeniul migrației forței de muncă (Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale (MSMPS), Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM), Biroul pentru Relațiile Diasporei (BRD), Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, agenții private de recrutare, societatea civilă, sindicate, instituții de cercetare și mediul academic etc.) pentru a aborda constrângerile existente la nivel de coordonare, politici, instituționale și juridice pentru gestionarea migrației forței de muncă și îmbunătățirea serviciilor de suport pentru ocuparea forței de muncă și de recunoaștere a calificărilor.

Cancelaria de Stat (SC) - este principalul actor național, responsabil de coordonare strategică, politică și interinstituțională și coerență, având o influență puternică asupra tuturor activităților proiectului. De asemenea, CS prezidează Consiliul de Coordonare al proiectului și până în prezent a oferit un suport substanțial pentru toate intervențiile anterioare ale SDC în domeniul M&D la nivel național și local.

BRD, ca parte a CS este un alt actor guvernamental care supraveghează coordonarea politicii DMD în țară, are o influență puternică asupra tuturor rezultatelor proiectului, atât în ceea ce privește sprijinirea procesului de implementare, cât și instituționalizarea modelelor pilotate. BRD a pus în aplicare un cadru instituțional (HG 725, 724) care permite guvernului să asigure coordonarea politicilor și integrarea aspectelor ce țin de DMD și să preia o serie de modele MiDL testate anterior, dar care se află la o etapă incipientă și necesită orientări metodologice și suport. Proiectul MiDL a avut o bună colaborare cu BRD, care a asigurat și contribuit la o puternică sinergie între intervențiile finanțate de SDC atât la nivel local, cât și la nivel național. Aceeași abordare va fi utilizată în următorul program M&D.

Migranții, în calitate de piloni principali ai acestui proiect specific vor avea un rol complex și multilateral, acționând atât în calitate de actori ai schimbării, cât și ca beneficiari ai tuturor intervențiilor proiectului. Prin urmare, în calitate de utilizatori ai serviciilor publice, aceștia vor beneficia de oportunitățile oferite de o politică îmbunătățită în domeniul migrației forței de muncă și de cadru legal îmbunătățit, de acces la canale regulate de migrație a forței de muncă, servicii îmbunătățite de ocupare a forței de muncă, acces la și suport informațional complex pentru migrație de muncă sigură și legală, protecția drepturilor lor și repatrierea pensiilor, abilități recunoscute/validate și reintegrare facilitată la întoarcere, care urmează a fi furnizate de ANOFM și de alte părți interesate. Protecția drepturilor muncitorilor migranți din Moldova va fi consolidată prin susținerea ANOFM în stabilirea unui sistem de înregistrare și soluționare a plângerilor migranților. De asemenea, migranților le va reveni un rol important în procesul de consultare a tuturor politicilor care vor fi formulate ca parte a procesului MiDL, la nivel național (politice și reglementările privind migrația forței de muncă) sau la nivel local (vor fi organizate consultări publice în fiecare comunitate). În același timp, după cum s-a dovedit în faza anterioară MiDL, migranții (diaspora, muncitorii migranți, migranții interni) se bucură de sprijinul puternic, angajamentul și capacitatea de a promova schimbările și a aduce o

contribuție constantă la procesele de dezvoltare locală. Mai mult, anume acest potențial va fi explorat și intensificat de MiDL într-un mod durabil și semnificativ.

MSMPS este principala structură guvernamentală responsabilă de actualizarea cadrului de politici și normativ în domeniul gestionării migrației forței de muncă¹⁵. Acesta și-a asumat un angajament ferm să înceapă procesul și să influențeze rezultatele scontate. De asemenea, Ministerul va avea cea mai mare responsabilitate față de rezultatele scontate în cadrul Produsului 1, dar nu are o viziune clară, cunoștințele sale tehnice sunt destul de slabe și nu există o înțelegere suficientă a complexității problemelor care trebuie abordate în acest proces. În acest context, proiectul va aplica un pachet multifuncțional de asistență tehnică care va asigura implicarea deplină a MSMPS în toate activitățile proiectului. Astfel, MSMPS va beneficia de rezultatele revizuirii, analizei și încorporării practicilor și standardelor internaționale relevante, dovezi privind ultimele provocări privind mobilitatea forței de muncă pentru elaborarea politicilor și asistență în îmbunătățirea cadrului instituțional și legislativ în domeniul gestionării migrației forței de muncă. Capacitatea și abilitățile personalului MSMPS vor fi consolidate pe o gamă largă de subiecte relevante și conexe (reglementarea activității sectorului privat de recrutare, negocierea acordurilor bilaterale privind migrația forței de muncă, conceptualizarea schemelor pilot de migrație circulară pentru migranții bărbați și femei) care sunt necesare pentru aplicarea cadrului juridic consolidat.

MECC, în colaborare cu ANOFM, depune eforturi pentru a spori ocuparea productivă a forței de muncă și dezvoltarea abilităților moldovenilor, inclusiv migranților, la toate etapele migrației. MECC va beneficia de sprijin pentru implementarea unui mecanism de recunoaștere/validare a competențelor informale și non-formale dobândite în străinătate de către migranți. MECC va beneficia de sprijin pentru elaborarea și pilotarea ghidurilor metodologice și implementarea procedurilor specifice pentru aplicarea mecanismului de validare pentru recunoașterea competențelor formale și non-formale.

ANOFM este structura guvernamentală responsabil de furnizarea serviciilor de ocupare a forței de muncă către utilizatorii finali în toate zonele geografice ale țării. Aceasta joacă un rol esențial la etapa de implementare a politicii, având un potențial considerabil de a oferi expertiză tehnică și o perspectivă practică asupra elaborării politicilor privind migrația forței de muncă, deși are o influență limitată asupra procesului de luare a deciziilor în acest domeniu. De asemenea, ANOFM este organismul guvernamental cu cea mai consecventă și regulată legătură cu sectorul privat de recrutare și are potențialul de a-și spori rolul de legătură la toate etapele de elaborare a politicilor și serviciilor. În prezent, ANOFM trece printr-un proces de reformă îndelungat și complex. În același timp, în pofida structurii instituționale elaborate, capacitatea de furnizare a serviciilor este împiedicată de metodologiile de lucru depășite, de procesele de afaceri și de facilitățile necorespunzătoare și de dezvoltarea profesională continuă limitată a personalului său. Pentru a asigura angajamentul și implicarea deplină a ANOFM pe întreaga durată de implementare, proiectul va implementa o strategie de intervenție centrată pe dezvoltarea capacităților, urmând cele trei nivele de intervenție ale PNUD: a) mediu / politici – la elaborarea unei serii de mecanisme de monitorizare a agențiilor private de recrutare și angajarea migranților în câmpul muncii; b) organizațional – la revizuirea proceselor de afaceri și a procedurilor interne în vederea includerii prevederilor specifice legate de serviciile pentru muncitorii migranți; și c) nivel individual / personal - cu un pachet cuprinzător de instruire care să fie oferit tuturor unităților locale de ocupare a forței de muncă.

Agențiile private de recrutare fac parte dintr-o piață destul de volatilă, în schimbare constantă și rapidă, cu mulți agenți noi și agenți care se retrag; și agenți intermediari de angajare formali și informali. Totodată, acest sector este destul de fragmentat, nereușind să acționeze în mod coordonat. Sectorul a beneficiat de puțină supraveghere, îndrumare și sprijin

¹⁵ În conformitate cu legea de promovare a ocupării forței de muncă pentru 2018 2Strategia Națională de Ocupare a Forței de Muncă 2017-2021

dir partea agențiilor publice responsabile de gestionarea migrației forței de muncă. Cu toate acestea, acesta a păstrat un nivel ridicat de deschidere pentru a se angaja în dialogul politic cu părțile interesate guvernamentale, a prezentat propuneri politice specifice privind diferitele aspecte legate de migrația forței de muncă și capacitatea sa de a influența politicile nu trebuie neglijată. În loc să aplice o abordare selectivă, proiectul va încerca să implice toate agențiile private de recrutare active pe piață (estimativ 20 de agenții) și va menține o invitație deschisă de a se alătura oricăror agenții de recrutare emergente în orice moment de derulare a proiectului. Proiectul va încerca să mențină un nivel înalt de implicare a tuturor agențiilor private de recrutare, prin implicarea lor în exercițiile de dezbateră a politicilor, precum și prin oferirea de sprijin pentru dezvoltarea capacității și sensibilizare privind practicile internaționale, crearea de rețele și parteneriate, legislația națională, protecția drepturilor și recrutare în baza principiilor etice, asocierea la nivel de sector și implicarea omologilor lor din țările de destinație pentru a construi rețele și parteneriate care să permită o cooperare practică mai ușoară în vederea recrutării muncitorilor migrați din Republica Moldova.

Sindicatul au un potențial major și neexploatat pentru a proteja migrații moldoveni din străinătate, sub rezerva construirii de rețele și parteneriate cu omologii lor străini. Sindicatele vor beneficia de sprijin practic pentru a facilita cooperarea internațională cu partenerii lor sindicali din străinătate, pentru a asigura o protecție sporită a drepturilor migraților de muncă din Moldova în țările de destinație.

Autoritățile publice locale au o influență puternică asupra activităților proiectului, fiind, de asemenea, principalul factor determinant pentru implementarea cu succes a tuturor intervențiilor locale ale proiectului (lansarea AdB, angajarea migraților, implementarea proiectelor de servicii locale). Sub rezerva unei selectări cu grijă și competitive a beneficiarilor, având în vedere și perioada alegerilor viitoare și angajamentul lor exprimat încă de la început, riscurile ce țin de implicare acestor parteneri atât la nivel politic, cât și la nivel instituțional trebuie să fie luate în considerație. Autoritățile publice raionale au un rol important în diseminarea celor mai bune practici între restul localităților din raion.

AdB (migrații interni și externi) vor avea un rol sporit în această nouă etapă, atunci când vor beneficia de dezvoltarea capacității de a implementa în mod direct proiecte locale, accesă no posibilități de finanțare și, prin urmare, sprijini APL în inițiativele lor locale. Atât rolul APL, cât și cel al AdB sunt direct proporționale cu implicarea lor în activitățile proiectului. În cadrul celui de-al treilea Produs, beneficiarii direcți ai inițiativei vor fi 25 de APL, 45 de AdB și peste 250 de membri ai comunității locale – prin implementarea activităților de consolidare a capacității multidimensionale a tuturor părților interesate, cu trei niveluri de capacitate consolidate reciproc: de politici, instituție, individuală. Fiecare dintre beneficiari va fi selectat pe bază de concurs prin aplicarea mai multor principii. Pentru a asigura sinergiile între inițiativele de dezvoltare locală și durabilitatea impactului proiectului, se propune un set de criterii de selecție, care vizează necesitățile de dezvoltare, capacitatea de implementare a actorilor locali, profilul comunității și contextul socio-economic local. De asemenea, atât APL, cât și AdB vor beneficia de scheme de granturi specifice, adaptate la contextul local specific, capacitățile și necesitățile fiecărei comunități care beneficiază de sprijin.

Un alt grup țintă al proiectului sunt **membrii comunității, inclusiv femeii, copiii, vârstnici, persoane cu dizabilități, minorități, șomerii**. Aceștia vor beneficia de activitățile proiectului, granturi, campanii de sensibilizare și de comunicare, în dubla lor capacitate, ca actori activi și beneficiari ai îmbunătățirii serviciilor, activități generatoare de venituri și oportunități de creare a locurilor de muncă. Aceste grupuri sunt, de asemenea, consultate și ascultate la fiecare etapă a implementării proiectului, în cadrul ambelor Produse. În termeni generali, acest grup susține și consideră binevenite intervențiile proiectului.

În calitate de organizație reprezentativă a autorităților publice locale, **CALM**, inclusiv Rețeaua de femei primare, va fi angajată implicată în calitate de un actor important. CALM sprijină

puternic modelul de proiect UNDP / MiDL și se implică activ în promovarea acestuia în rândul altor APL. În conformitate cu mandatul său și rolul de legătură dintre autoritățile locale, autoritățile naționale și organizațiile internaționale, CALM are o capacitate semnificativă de a influența și, prin urmare, va fi sprijinit în continuare în vederea extinderii tuturor eforturilor, reprezentării și promovării intereselor comune ale autorităților locale și să diseminării metodologiilor și bunelor practici proiectate.

Alte **instituții publice naționale ale căror competențe includ subiecte relevante pentru DMD**, Ministerul Economiei și Dezvoltării Infrastructurii, Biroul pentru Migrație și Azil, Agenția de Servicii Publice, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Afacerilor Interne, Casa Națională de Asigurări Sociale etc. și structurile subordonate acestora) cu influență indirectă, dar un rol tangent în politicile DMD, precum și în inițiativele locale. În general, atitudinea acestora este una pozitivă, de susținere și de cooperare. Proiectul trebuie să mențină un nivel ridicat de angajament față de aceste instituții prin implicarea lor în toate debaterile politice, activitățile de consolidare a capacității (în domeniul DMD, protecției drepturilor femeilor și bărbaților migranți în timpul aflării în străinătate și pentru reintegrare) în planul de acțiune al proiectului. **Instituțiile de cercetare și mediul academic** vor contribui la producerea de dovezi privind migrația forței de muncă prin evaluarea lanțurilor de asigurare cu forță de muncă pentru recrutarea migranților de muncă moldoveni, precum și participarea la debaterile politice.

În acest context, imaginea completă va cuprinde două grupuri-țintă mari (1) autoritățile naționale și locale responsabile de furnizarea de servicii eficiente și de calitate către beneficiari și (2) membrii comunității și migranții, inclusiv femei, copii, vârstnici, persoane cu dizabilități și minorități, atât ca părți interesate active, cât și ca beneficiari finali ai îmbunătățirii serviciilor locale, activităților generatoare de venituri și oportunităților de creare de locuri de muncă, vor beneficia de activitățile proiectului, granturi, campanii de sensibilizare și de comunicare.

Cooperare Sud-Sud, inclusiv cooperarea triunghiulară (SSC / TrC)

SSC / TrC este folosită, pe de o parte, pentru a asigura transferul celor mai bune cunoștințe și experiențe disponibile; pe de altă parte, pentru comunicare despre și inspirarea altor țări/entități interesate să preia experiența dobândită în cadrul acestui proiect din Republica Moldova. SCC/TRC este indispensabilă pentru obținerea unor rezultate durabile, ca parte a primei componente, având în vedere necesitatea de a asigura accesul la o gamă largă de informații și cele mai bune cunoștințe disponibile pentru o analiză eficientă a opțiunilor de politici, alinierea la standardele internaționale a propunerilor de politici care urmează a fi formulate. SCC/TCM se va aplica sub diferite forme care vor fi considerate cele mai potrivite pentru obținerea rezultatelor dorite, de la sprijin de la egal, vizite de studiu, revizuire de la egal la egal și expertiză internațională pentru a sprijini procesul de formulare a politicilor în domeniul migrației forței de muncă. În același timp, în cadrul celei de-a doua componente a proiectului, SCC/TrC va fi folosit pentru a inspira și a genera o atitudine proactivă în rândul părților interesate locale pentru a implica migranții în procesele de dezvoltare locală. Mai mult ca atât, SCC/TrC va fi folosit pentru a oferi feedback comunității internaționale, în cadrul diferitor forumuri internaționale, conferințe, seminare, pentru a răspândi cunoștințele și informațiile despre exemple și practicile inovatoare ce urmează a fi acumulate ca parte a acestui proiect.

Cunoștințele

O atenție specială va fi acordată dezvoltării și diseminării cunoștințelor dobândite, care vor fi utilizate pentru replicarea metodologiilor proiectului de către entități interesate după încheierea proiectului. O serie de produse de cunoaștere vor fi generate ca parte a componentelor/rezultatelor proiectului, și anume ghidurile pentru ANOFM/ATOFM și MECC în lucrul cu muncitorii migranți și recunoașterea competențelor; un set de instrumente pentru

autoritățile locale privind integrarea migrației în strategiile locale de dezvoltare locală și social-economică, ghidurile pentru AdB și crowdfunding și un curs de instruire actualizat pentru aleșii locali și unul despre DMD în format hard și e-learning. În același timp, proiectul va produce și va disemina în mijloacele de informare în masă istorii de succes, buletine informative periodice etc., pentru a educa publicul prin exemple vii despre metodologiile și rezultatele proiectelor.

Sustenabilitate și extindere

Procesul inițiat de proiect va avea implicații sistematice și semnificative la nivelul politicilor, al coordonării, instituțiilor și serviciilor, având un impact durabil atât la nivel național, cât și la nivel local, precum și pentru sectorul privat.

Strategia de intervenție se va concentra puternic pe eliminarea treptată și asigurarea efectului de durată al rezultatelor obținute în toate etapele de activitate, prin:

- *lucrul cu instituțiile existente* - toate activitățile propuse ca parte a celor două componente ale proiectului sunt implementate cu parteneri locali bine stabiliți, ale căror capacități specifice proiectului vor fi îmbunătățite în continuare. Activitățile vizate de acțiune vor servi la îmbunătățirea calității generale a activității desfășurate de aceste instituții pe termen lung, în cadrul strategiilor naționale privind DMD și, în ultimă instanță, vor contribui la dezvoltarea durabilă a țării și reducerea sărăciei.

- *încurajarea asumării și internalizării metodologiilor de proiect de către beneficiari și eliminarea progresivă a unei noi faze a proiectului* - urmează a fi realizată în baza tuturor lecțiilor învățate din toate experiențele anterioare, cu o ajustare conceptuală a abordării în sprijinirea reintegrării, recrutării și proceselor de dezvoltare locală. Acțiunea va încerca să consolideze modelele existente (AdB, ATOFM) și să implice noi actori pe parcurs, pentru a asigura o mai bună sinergie, durabilitate și pentru a maximiza rezultatele scontate.

- *înrădăcinarea rezultatelor proiectului în politicile aprobate la nivel național și local*. Asistența proiectului va produce noi documente de politici la nivel național și local care vor fi aprobate și asumate de guvernele naționale și locale și, prin urmare, vor extinde valabilitatea acestora dincolo de durata de viață a proiectului. În baza modelelor de acțiune orientate pe orizontală și pe verticală, proiectul va capta întregul proces de integrare a migrației în agenda de dezvoltare locală și asigurarea unui cadru strategic și operațional pentru gestionarea migrației circulare, temporare și permanente. Sustenabilitatea impactului asupra nivelului politic va fi realizată în domeniile relevante prin sensibilizare, instruire, legislație și acorduri, crearea bazei de dovezi, dezvoltare instituțională, transfer de expertiză și metodologie, consolidarea capacităților locale etc.

Urmărind o mai bună rezonanță cu contextul de dezvoltare volatil al țării, strategia de finalizare a proiectului va fi elaborată în faza inițială, ajustată pe întreaga perioadă de implementare și detaliată și clarificată în ultimul an de implementare. Strategia de finalizare a proiectului va viza toate aspectele legate de durabilitate și, în mod special, transmiterea cunoștințelor și expertizei acumulate, contribuind la perpetuare și multiplicare continuă a rezultatelor obținute.

De asemenea, toate intervențiile proiectului vor fi organizate într-o succesiune logică pentru a sprijini strategia generală de finalizare: (migrația forței de muncă, strategiile locale) dezvoltarea politicilor și organizarea instituțională în primii ani de implementare a proiectului; intervenții dure (îmbunătățirea serviciilor, reprojectarea serviciului de ocupare a forței de muncă) în anii de mijloc; consolidarea capacităților și asistența tehnică pe tot parcursul ciclului de implementare și accentuare din ce în ce mai mare în ultimii ani programați. Acest aranjament va permite absolvirea graduală a asistenței oferite de proiect de către beneficiarii naționali și locali.

Mai exact, proiectul va aborda o strategie de sustenabilitate și finalizare în patru etape, care va consta în următoarele:

Crearea de parteneriate instituționale proactive: implicarea deplină și activă a părților interesate cheie naționale și locale la toate etapele de implementare a proiectului. În consecință, proiectul va promova responsabilitatea autentică a actorilor naționali cheie asupra tuturor instrumentelor, modelelor, metodologiilor, conceptelor, politicilor și procedurilor produse ca parte a tuturor etapelor proiectului (Cancelaria de Stat, BRD, MSMPS, ANOFM, CALM). Mai mult, eforturile de consolidare a coordonării interguvernamentale pe verticală și orizontală vor contribui la o mai bună colaborare și parteneriate mai durabile între ministerele respective și între ministere și APL. Cooperarea internațională și parteneriatele dintre omologii moldoveni și străini vor fi încurajate atât în sectorul public, privat, cât și la nivel de sindicate, avându-i pe migranților în calitate de beneficiari finali.

Legătura dintre modificările de politici și inițiativele locale și asigurarea faptului că inițiativele locale/modelele de servicii testate sunt susținute de o politică și un cadru legal permisiv și instituționalizat în modul de funcționare al administrației publice locale. Pe de o parte, proiectul va sprijini modernizarea cadrului de coordonare, politici, instituțional și legal pentru migrația forței de muncă și extinderea politicii de M&D în toate regiunile țării, prin expertiza tehnică și prin facilitarea dialogului dintre părțile interesate. Pe de altă parte, Proiectul va folosi experiența acumulată la nivel local (de implicare a migranților și de re-proiectare a serviciilor de ocupare a forței de muncă) pentru elaborarea unei politici mai largi în domeniul M & D și la migrației forței de muncă. Mai mult, politicile care vor fi susținute de proiect vor fi integrate în alte domenii de politici conexe, consolidând în același timp unul dintre obiectivele de bază ale Parteneriatului de mobilitate UE-Republica Moldova, și anume facilitarea migrației legale, inclusiv a schemelor de migrație circulară și reîntoarcerea lucrătorilor migranți calificați din UE în țările lor de origine pentru a promova dezvoltarea.

Gestionarea mecanismului de auto-multiplicare : proiectul va contribui la crearea unui grup central de băștinași (atât la nivel național, cât și local, venind atât din sectorul public, cât și din sectorul privat), bine pregătiți să continue munca și să asigure că rezultatele nu doar se mențin, dar și progresează. Prin urmare, proiectul va consolida capacitățile multilaterale ale părților interesate naționale și locale, atât de mult încât rezultatele să fie produse pe deplin de către beneficiari, nu de experți, urmând mai degrabă să transfere cunoștințe și abilități decât teorii și să asigure acceptarea și responsabilizarea acestora de la debutul proiectului. Efectele de multiplicare tangibilă vor fi resimțite prin activitățile de consolidare a capacităților adresate ministerelor relevante, ceea ce va conduce la rezultate pozitive și avantaje transversale, prin care abilitățile nou dobândite ale personalului respectiv vor fi aplicate în alte domenii de implicare a ministerelor. Toate instruirile care vor fi oferite ca parte a acestui proiect vor oferi cunoștințe instituționale pentru viitoarele programe guvernamentale locale și centrale și vor fi însoțite de instrumente practice de replicare (ex. instrumente de instruire, manuale) și vor duce la îmbunătățirea codurilor de conduită și a profesionalismului.

Proiectul va contribui la dezvoltarea unor autorități publice locale mai receptive. Astfel, activitățile de consolidare a capacității și mecanismele de granturi vor promova capacitatea autorităților publice locale de a fi transparente și deschise cetățenilor, inclusiv migranților și grupurilor vulnerabile, de a pune la dispoziția publicului informații relevante și la timp despre activitățile și acțiunile lor. În același timp, autoritățile publice locale vor fi mai deschise pentru informarea și feedbackul oferit de cetățeni, implicându-se în dialog cu aceștia și luând în considerare comentariile și recomandările lor în elaborarea și implementarea politicilor publice locale.

Sensibilizarea publicului pentru a determina un angajament public mai profund și participarea comunității la dezvoltarea locală - cel mai puternic instrument pentru asigurarea sustenabilității realizărilor proiectului și pentru a propulsa în continuare APL-urile către un grad

mai mare de eficiență, transparență și responsabilitate. Campaniile de comunicare de anvergură la nivel național și local, care demonstrează rezultatele practice și implică cele mai bune exemple ca modele motivaționale și inspirate, vor viza o creștere a activismului civic.

IV. MANAGEMENTUL PROIECTULUI

Eficiența și eficacitatea costurilor

Se estimează că strategia propusă va oferi rezultate maxime, utilizând în același timp resursele disponibile în cel mai eficient mod. Echipa de proiect va încerca să asigure sinergia cu alte proiecte care ar permite activități comune și partajarea costurilor activităților pentru a obține o valoare mai mare pentru bani, precum și să implice acordurilor pe termen lung cu economii de cost cu furnizori de anumite categorii de servicii / bunuri disponibili pentru agențiile ONU din țările terțe, datorită aranjamentelor existente în cadrul Biroului de Stat al ONU pentru Moldova.

Proiectul va fi implementat în conformitate cu Modalitatea Națională de Implementare, în conformitate cu regulile și regulamentele PNUD. Cancelaria de Stat, și anume Secretarul General, asigură coordonarea generală a proiectului. Colaborarea și parteneriatul cu partenerii naționali de implementare reprezintă un punct de plecare fundamental pentru toate prioritățile ONU din Republica Moldova, formulate în Cadrul de Parteneriat ONU pentru Moldova.

Managementul proiectului

Implementarea și monitorizarea activităților proiectului va fi realizată de PNUD în conformitate cu reglementările, regulile, directivele și procedurile sale aplicabile. Cu toate acestea, pentru a asigura asumarea responsabilității și sustenabilitatea proiectului, PNUD va lucra în parteneriat strâns cu OIM (în special pentru Rezultatul 1), BRD, MSMPS, ANOFM, CALM, OSC, la nivel național și local, și alți actori relevanți, pentru a asigura fiabilitatea și durabilitatea proiectului.

V. CADRUL DE REZULTATE

Matricea cadrului de rezultate este elaborată în deplină concordanță cu informațiile descrise în documentul proiectului și este *anexată separat* la acest document.

VI. MONITORIZARE ȘI EVALUARE

Implementarea și monitorizarea activităților proiectului va fi realizată de PNUD în conformitate cu reglementările, regulile, directivele și procedurile sale aplicabile. Monitorizarea periodică a Programului de Migrație și Dezvoltare¹⁶ va fi efectuată în baza cadrului de monitorizare, evaluare și învățare elaborat pentru acest proiect specific, în conformitate cu cerințele PNUD și SDC. Obiectivul său principal ar fi asigurarea feedback-ului periodic privind implementarea, identificarea rapidă a problemelor potențiale pentru a facilita ajustarea în timp util a activităților în desfășurare. Acest cadru va include proceduri de M & E în diferite etape ale implementării și diferite niveluri de intervenție, menite să asigure o dovadă mai cuprinzătoare a activităților planificate și a rezultatelor obținute, bazate pe date calitative și cantitative specifice¹⁷. De asemenea, eforturile de monitorizare, cu accent pe evaluarea sistematică la nivel de proiect, vor oferi baza pentru luarea deciziilor și luarea de măsuri și vor furniza informații și date indispensabile pentru evaluări. Atât datele cantitative, cât și cele calitative vor fi colectate pentru a urmări progresul implementării. Datele vor analiza percepția oamenilor asupra

¹⁶ Inclus în Domeniul de Guvernare Locală al Strategiei SDC

¹⁷ În cadrul intervențiilor din faza anterioară, pentru o mai urmărire mai ușoară au fost elaborate și completate mai multe cadre de M&E pentru a demonstra progresele înregistrate și extinderea AB, progresele APL, progresele și impactul proiectelor de servicii locale.

accesului la servicii, informării și participării la guvernarea locală. Aceste date vor fi extrase din rapoartele de proiect, sondaje (sondaje de opinie de bază și sondaje de opinie care vor fi efectuate la început și repetate la sfârșitul proiectului), interviuri aprofundate cu actorii și beneficiarii proiectului, rezultatele evaluării instruirilor organizate, registrele autorităților centrale și locale și altele. Cadrul ME va dezagrega date pe criterii de gen, tineret, șomeri, persoanele cu dizabilități, diaspora, muncitorii migranți și cei reveniți în țară, zonele geografice (în conformitate cu specificul fiecărei componente a proiectului) pentru a evalua impactul proiectului. Aceste informații vor fi folosite pentru a accentua atenția asupra grupurilor vulnerabile și pentru a se asigura că fiecare dintre ele contribuie la și beneficiază de intervențiile proiectului.

O **Evaluare** finală a proiectului va fi efectuată la sfârșitul proiectului de către o echipă independentă de evaluatori care urmează a fi contractați de către PNUD pentru a măsura rezultatele în raport cu obiectivele stabilite, schimbările pozitive percepute de părțile interesate și pentru a evalua perspectivele durabilității rezultatelor.

Cadrul de M&E va fi completat de o componentă de monitorizare a **Învățării**. Proiectul va folosi acest instrument pentru a analiza dovezile din implementarea programului și acționa în baza lecțiilor învățate pentru a informa managementul de program. Strategia proiectului implică crearea de oportunități de învățare pentru toți beneficiarii săi, ca parte a ambelor Rezultate ale proiectului, prin: (a) întâlniri tematice periodice, evenimente de networking și schimb de bune practici pe tot parcursul ciclului de implementare; (b) implicarea campionilor/entităților performante (administrațiile locale/AdB/ATOFM) cu realizări remarcabile în mentoring și coaching-ul colegilor lor; (c) diseminarea cunoștințelor și a materialelor didactice și d) evaluarea progresului în procesul de învățare realizat de beneficiarii tuturor activităților proiectului de formare a capacității.

MEI va fi responsabilitatea directă a Specialistului de monitorizare, evaluare și gender (MEG) al proiectului, care va fi responsabil de procesul global de colectare și verificare a datelor, stabilind modele și proceduri pentru documentarea corectă și procesul de colectare a datelor. Personalul proiectului va fi responsabil pentru sub-seturile de date legate de componente privind activitățile proiectului, în strânsă cooperare cu ofițerul MEG. În același timp, asigurarea calității, prin monitorizarea regulată și atentă a progresului proiectului, va fi realizată de liderul de cluster din cadrul PNUD, de Analistul programului și de Asociatul programului.

Audit: Proiectul va fi auditat în conformitate cu politica internă a ONU privind auditul.

Planul de monitorizare

Activitatea de monitorizare	Scopul	Frecvența	Acțiunea preconizată	Parteneri (dacă se realizează în comun)	Cost (dacă există)
Urmărirea progresului rezultatelor	Datele privind progresele înregistrate în raport cu indicatorii de rezultate din CRR vor fi colectate și analizate pentru a evalua progresul proiectului în atingerea	Trimestrial sau ori de câte ori este necesar pentru fiecare indicator.	Progresul mai lent decât cel preconizat va fi abordat de managementul proiectelor.		

	rezultatelor stabilite.				
Monitorizarea și gestionarea riscurilor	Identificarea riscurilor specifice care pot amenința realizarea rezultatelor dorite. Identificarea și monitorizarea acțiunile de gestionare a riscurilor utilizând un jurnal de risc. Acestea includ măsurile de monitorizare și planurile care ar fi putut fi solicitate conform standardelor sociale și de mediu ale PNUD. Auditurile vor fi efectuate în conformitate cu politica de audit a PNUD pentru gestionarea riscului financiar.	Trimestrial	Riscurile sunt identificate de managementul proiectului și sunt luate măsuri pentru gestionarea riscurilor. Registrul de riscuri este menținut în mod activ pentru a asigura evidența riscurilor identificate și a acțiunilor întreprinse.		
Învățare	Cunoștințele, bunele practici și lecțiile vor fi preluate sistematic și activ din alte proiecte și parteneri și integrate înapoi în proiect.	Cel puțin o dată pe an	Lecțiile relevante sunt preluate de echipa de proiect și folosite pentru a informa deciziile manageriale.		
Asigurarea anuală a calității proiectului	Calitatea proiectului va fi evaluată în conformitate cu standardele de calitate ale PNUD pentru a identifica punctele forte și punctele slabe ale proiectului și pentru a informa procesul de luare a deciziilor în vederea îmbunătățirii proiectului.	Anual	Punctele forte și cele slabe slăbiciune vor fi analizate de managementul proiectului și vor fi folosite pentru a informa deciziile în vederea îmbunătățirii performanței proiectului.		
Revizuirea și efectuarea	Revizuirea internă a datelor și a	Cel puțin o dată pe an	Datele despre performanță,		

corectărilor necesare	dovezilor din toate acțiunile de monitorizare pentru a informa procesul decizional.		riscuri, lecții și calitate vor fi discutate de consiliul de proiect și vor fi folosite pentru corectarea cursului.		
Raportul proiectului	Un raport intermediar va fi prezentat consiliului de proiect și părților interesate principale, constând în date privind progresele realizate în raport cu obiectivele anuale predefinite la nivelul produsului, rezumatul anual al calității proiectului, riscuri actualizate și măsurile de diminuare a riscurilor, precum și orice rapoarte de evaluare sau revizuire întocmite pe parcursul perioadei.	Anual, și la sfârșitul proiectului (raport final)			
Revizuirea proiectului (Consiliul de proiect)	Mecanismul de guvernanță al proiectului (consiliul de proiect) va organiza periodic revizuirile ale proiectului pentru a evalua performanța proiectului și pentru a revizui planul de lucru multianual pentru a asigura o bugetare realistă pe întreaga durată a proiectului. În ultimul an al proiectului, consiliul de proiect va organiza o revizuire a proiectului pentru a capta lecțiile	Specificați frecvența (adică cel puțin o dată pe an)	Orice preocupare privind calitatea sau progrese mai lente decât cele preconizate ar trebui discutate de consiliul de proiect și să fie convenite acțiunile managementului proiectului pentru a aborda problemele identificate.		

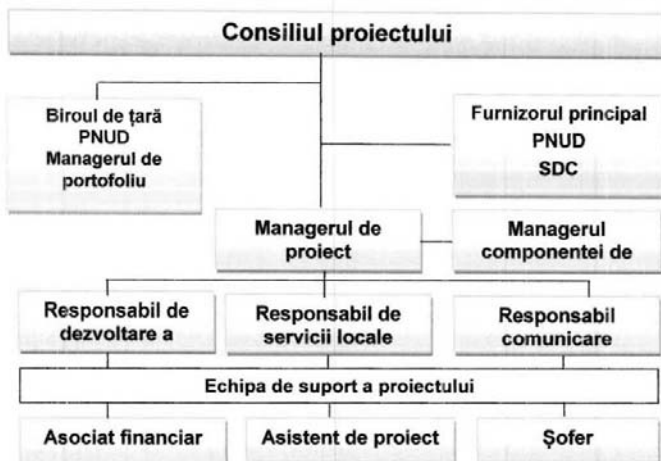
<p>învățate și va discuta despre posibilitățile de extindere și de socializare a rezultatelor proiectului și a lecțiilor învățate cu publicul relevant.</p>				
---	--	--	--	--

VII. Planul multianual de lucru

Planul multianual de lucru este elaborat în deplină conformitate cu informațiile descrise în acest document de proiect și este anexat separat la acest document (Anexa 6).

VIII. PROCEDURILE DE GUVERNANȚĂ ȘI MANAGEMENT

Structura de conducere a proiectului

Proiectul va fi implementat în conformitate cu **Modalitatea Națională de Implementare (NIM)**. În urma consultărilor cu privire la implementarea proiectului, PNUD și Guvernul au convenit asupra faptului că Biroul de țară PNUD va furniza servicii de asistență pentru proiect la cererea Partenerului național de implementare. De asemenea, BȚ PNUD va asigura responsabilitatea pentru proiect, transparența, eficacitatea și eficiența implementării. Serviciile de asistență oferite de proiect pot include: (i) Identificarea și / sau recrutarea personalului proiectului; (ii) achiziția de bunuri și servicii; (iii) servicii financiare.

Partenerul național de implementare: În calitate de partener național de implementare (PNI), Cancelaria de Stat va supraveghea toate aspectele legate de implementarea proiectului.

Cancelaria de Stat este răspunzătoare față de guvern și PNUD pentru asigurarea (1) calității substanțiale a proiectului; (2) utilizarea eficientă atât a resurselor naționale, cât și a fondurilor PNUD alocate; (3) disponibilitatea și actualitatea contribuțiilor naționale pentru a sprijini implementarea proiectelor; și (4) coordonarea corespunzătoare între toate părțile interesate de proiect.

Consiliul de Coordonare a Proiectului (CC) va fi responsabil pentru luarea deciziilor bazate pe consens, în special la cererea Managerului de proiect (MP). CC va fi responsabil pentru oferirea de îndrumări strategice pentru proiect, supravegherea progresului, revizuirea și aprobarea rapoartelor anuale, a planurilor de lucru, precum și a Raportului final. CC va fi convocat trimestrial sau cel puțin de două ori pe an și va fi format din reprezentanți ai Cancelariei de Stat, BRD, reprezentanți ai APL, Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, SDC, PNUD, OIM și ILO.

Implementarea eficientă și eficace a tuturor activităților va fi asigurată prin intermediul unei

Echipe de suport a proiectului (ESP), personalul căreia va fi angajată prin concurs deschis și selectat de un grup de recrutare. ESP va include:

- 1 Manager de proiect, care, în scopul eficientizării costurilor, va cumula funcția cu cea de Managerul Componentei de dezvoltare locală;
- 1 Manager de componentă pentru politici;
- 3 ofițeri de proiect, care vor oferi sprijin substanțial în domenii cum ar fi consolidarea capacităților/suport pentru ADB, servicii locale și comunicare;
- 1 Asociat financiar, 1 asistent și 1 șofer, care vor oferi sprijin financiar, administrativ și tehnic întregii echipe de implementare.

ESP va asigura o coordonare strânsă a activităților proiectului cu alte programe, proiecte și inițiative relevante pentru a evita eventualele suprapuneri. ESP va asigura gestionarea proiectului cu accent pe rezultate și implementarea cu succes a proiectului, monitorizarea și evaluarea strictă a progresului proiectului, respectarea procedurilor, transparență și utilizare eficientă a fondurilor, calitatea lucrărilor și implicarea părților interesate naționale și locale în procesul de luare a deciziilor. De asemenea, fiecare membru al echipei de suport a proiectului va fi obligat să treacă cursurile obligatorii de instruire on-line ale PNUD pentru a învăța standardele, regulile și procedurile care vor consolida gradul de conștientizare și disponibilitatea de a activa în mod proactiv pentru a preveni, detecta și gestiona cazuri de manifestare a corupției și în vederea abordării problemelor legate de integritatea personalului și conflictul de interese. Termenii de Referință detaliați pentru personalul de bază vor fi elaborați și anexați la Planul de implementare.

Rolul de Asigurare a Calității pentru proiect, în numele PNUD, va reveni Biroului de Țară al PNUD prin intermediul Specialistului de Program și Asociatului Programului, asigurând gestionarea și monitorizarea corespunzătoare a riscurilor și aspectele legate de implementare și pregătirea și prezentarea rapoartelor de progres la timp și în conformitate cu standardele în ceea ce privește calitatea formatului și a conținutului, prezentându-le Consiliului de supraveghere a Proiectului și Donatorului.

Experții internaționali și locali pe termen scurt vor fi implicați de ESP cu scopul general de a oferi asistență tehnică consultativă întregii echipe de proiect pentru asigurarea implementării eficiente a rezultatelor proiectului, în conformitate cu cele mai bune practici internaționale, precum și cu ghidul de politici la nivel înalt relevant. Specialiștii naționali și internaționali pe termen scurt vor avea responsabilitatea de a acorda asistență tehnică specializată domeniilor proiectului solicitate de proiect. Pentru problemele de gen specifice, PNUD va contracta expertiză suplimentară.

IX. CONTEXTUL JURIDIC

Acest Document de proiect este instrumentul la care se face referire ca atare în articolul 1 din Acordul Standard de Asistență de Bază dintre Guvernul (țării) și PNUD, semnat la 2 octombrie 1992. Toate referințele din "SBAA" la "Agenția de executare" se consideră că se referă la "Partener de implementare", în sensul definit și folosit în acest document.

Acest proiect va fi implementat de către Cancelaria de Stat ("Partenerul de Implementare") în conformitate cu reglementările, regulile, practicile și procedurile sale financiare numai în măsura în care acestea nu contravin principiilor Reglementărilor și regulilor financiare ale PNUD.

Orice desemnări pe hartă sau alte referințe utilizate în acest document de proiect nu implică exprimarea oricărei opinii din partea PNUD cu privire la statutul juridic al oricărei țări, teritorii, orașe sau zone sau a autorităților sale sau în ceea ce privește delimitarea frontierelor sau granițelor sale.

X. GESTIONAREA RISCURILOR

1. În conformitate cu articolul III din SBAA, responsabilitatea pentru siguranța și securitatea Partenerului de implementare și a personalului și proprietății acestuia și a proprietății PNUD aflate în custodia Partenerului de implementare revine Partenerului de implementare. În acest scop, Partenerul de implementare:

- a) va pune în aplicare un plan de securitate adecvat și va menține planul de securitate, ținând cont de situația de securitate din țara în care se desfășoară proiectul;
- b) își va asuma toate riscurile și obligațiile legate de securitatea Partenerului de implementare și implementarea deplină a Planului de securitate.

2. PNUD își rezervă dreptul de a verifica dacă există un astfel de plan și de a sugera modificări ale planului atunci când este necesar. Neimplementarea sau implementarea unui plan de securitate necorespunzător, conform prevederilor descrise mai jos, va fi considerată o încălcare a obligațiilor Partenerului de implementare în conformitate cu acest Document de proiect.

3. Partenerul de implementare este de acord să depună toate eforturile rezonabile pentru a se asigura că nicio parte din fondurile PNUD primite în conformitate cu Documentul de Proiect nu sunt utilizate pentru a oferi sprijin persoanelor sau entităților asociate cu terorismul și că beneficiarii oricăror sume furnizate de PNUD în conformitate cu acordul nu apar pe lista menținută de Comitetul Consiliului de Securitate înființat în temeiul Rezoluției 1267 (1999). Lista poate fi accesată pe pagina http://www.un.org/sc/committees/1267/aq_sanctions_list.shtml.

4. Sustenabilitatea socială și de mediu va fi îmbunătățită prin aplicarea standardelor sociale și de mediu ale PNUD (<http://www.undp.org/ses>) și a Mecanismului de responsabilitate aferent (<http://www.undp.org/secu-srm>).

5. Partenerul de implementare va: (a) desfășura activități legate de proiect și program în conformitate cu standardele sociale și de mediu ale PNUD; (b) pune în aplicare orice plan de

management sau de atenuare pregătit pentru ca proiectul sau programul să respecte aceste standarde și c) se va implica într-o manieră constructivă și în timp util pentru a aborda orice preocupări și reclamații sesizate prin intermediul Mecanismului de responsabilitate. PNUD va depune eforturi pentru a se asigura că comunitățile și alte părți interesate de proiect sunt informate și au acces la Mecanismul de responsabilitate.

6. Toți semnatarii Documentului de proiect vor coopera cu bună-credință cu orice exercițiu de evaluare a oricăror angajamente legate de un program sau proiect sau de respectarea standardelor sociale și de mediu ale PNUD. Această responsabilitate include asigurarea accesului la locațiile de desfășurare a proiectului, personalul relevant, informațiile și documentație.

7. Partenerul de implementare va întreprinde măsurile necesare pentru a preveni utilizarea abuzivă de fonduri, fraudă sau manifestările de corupție de către funcționarii, consultanții, părțile responsabile, subcontractanții și sub-beneficiarii în implementarea proiectului sau prin utilizarea fondurilor PNUD. Partenerul de implementare va asigura că politicile sale de management financiar, anti-corupție și anti-fraudă sunt implementate și aplicate pentru toate finanțările primite de la sau prin intermediul PNUD.

8. Cerințele următoarelor documente, care sunt în vigoare la data semnării Documentului de proiect, se aplică Partenerului de implementare: (a) Politica PNUD privind fraudă și alte practici corupte și (b) Ghidul Biroului de Audit și investigații al PNUD. Partenerul de implementare este de acord cu cerințele documentelor de mai sus, care fac parte integrantă din acest document de proiect și sunt disponibile online la www.undp.org.

9. În cazul în care este necesară o investigație, PNUD are obligația de a efectua investigații referitoare la orice aspect al proiectelor și programelor PNUD. Partenerul de implementare va asigura cooperarea deplină, inclusiv punerea la dispoziție a personalului, documentației relevante și acordarea accesului la sediul Partenerului de implementare (și al consultanților săi, al părților responsabile, al subcontractanților și al sub-beneficiarii) în astfel de scopuri în momente rezonabile și în condiții rezonabile care ar putea fi necesare în scopul unei investigații. În cazul în care există o limitare în îndeplinirea acestei obligații, PNUD va identifica o soluție prin consultare cu Partenerul de implementare.

10. Semnatarii acestui Document de Proiect se vor informa reciproc în mod prompt în caz de incidență a utilizării necorespunzătoare a fondurilor sau a unei acuzații credibile de fraudă sau corupție cu respectarea confidențialității.

În cazul în care Partenerul de implementare constată că proiectul sau activitatea PNUD este, în totalitate sau parțial, subiectul investigației pentru presupusa fraudă/corupție, Partenerul de implementare va informa reprezentantul permanent al PNUD/Șeful de birou, care va informa prompt Oficiul de Audit și Investigații al PNUD (OAI). Partenerul de implementare va oferi periodic informații actualizate șefului Biroului de Țară al PNUD și OAI cu privire la statutul și la acțiunile legate de această investigație.

11. Partenerul de implementare este de acord că, acolo unde este cazul, donatorii PNUD (inclusiv Guvernul) a căror finanțare este sursa, integral sau parțial, a fondurilor pentru activitățile care fac obiectul acestui Document de proiect, pot solicita recuperarea de la Partenerul de implementare a oricăror fonduri în privința cărora PNUD ar putea constata că

au fost folosite în mod necorespunzător, inclusiv prin fraudă sau corupție sau plătite în alt mod decât în conformitate cu termenii și condițiile Documentului de proiect.

În cazul în care astfel de fonduri nu au fost rambursate PNUD, Partenerul de Implementare este de acord că donatorii PNUD (inclusiv Guvernul) a căror finanțare este sursa, integral sau parțial, a fondurilor pentru activitățile din cadrul acestui Document de Proiect, pot intenta acțiuni împotriva Partenerului de implementare pentru recuperarea oricăror fonduri în privința cărora PNUD ar putea constata că au fost folosite în mod necorespunzător, inclusiv prin fraudă sau corupție sau plătite în alt mod decât în conformitate cu termenii și condițiile Documentului de proiect.

Notă : Termenul "Document de proiect" folosit în prezenta clauză se consideră că include orice acord subsidiar, în conformitate cu Documentul de proiect, inclusiv cele cu părți responsabile, subcontractanți și sub-beneficiari.

12. Fiecare contract emis de Partenerul de implementare în legătură cu acest Document de Proiect include o prevedere precum că nu au fost acordate, primite sau promise nici un fel de onorarii, gratuități, rabaturi, cadouri, comisioane sau alte plăți, altele decât cele indicate în propunere, în legătură cu procesul de selecție sau cu executarea contractului și că beneficiarul fondurilor de la Partenerul de implementare cooperează cu toate anchetele și auditurile post-plată.

13. În cazul în care PNUD se va adresa autorităților naționale competente pentru o acțiune în justiție în legătură cu o presupusă infracțiune legată de proiect, Guvernul va asigura că autoritățile naționale competente vor investiga în mod activ și vor întreprinde acțiuni legale adecvate împotriva tuturor persoanelor despre care s-a constatat că au participat la fapta, pentru a recupera și returna fondurile recuperate către PNUD.

14. Partenerul de implementare va asigura că toate obligațiile stabilite în această secțiune intitulată "Gestionarea riscurilor" sunt transmise fiecărei părți responsabile, subcontractanților și sub-beneficiarilor și că toate clauzele din această secțiune intitulată "Clauze standard privind gestionarea riscurilor" sunt incluse, *mutatis mutandis*, în toate subcontractele sau sub-acordurile încheiate în baza acestui Document de proiect.

XI. ANEXE

1. Raportul de asigurare a calității Proiectului

2. **Șablonul de screening social și de mediu** [Engleza][Franceza][Spaniola], inclusiv evaluări suplimentare sociale și de mediu și Planuri de management, după cum este relevant. (NOTĂ: Screening-ul SES nu este necesar pentru proiectele în care PNUD este doar agent administrativ și / sau proiecte care cuprind numai rapoarte, coordonarea evenimentelor, instruire, ateliere, întâlniri, conferințe, pregătirea materialelor de comunicare, consolidarea capacităților partenerilor de a participa în negocieri și conferințe internaționale, coordonarea parteneriatului și gestionarea rețelelor sau proiecte globale / regionale fără activități la nivel de țară).

3. **Analiza riscului.** Folosiți Sablonul de Matrice a Riscurilor. Instrucțiunile pot fi consultate în Descrierea livrabilelor Registrului de Riscuri
4. **Evaluarea capacităților:** Rezultatele evaluărilor capacităților Partenerului de Implementare (inclusiv evaluare HACT la nivel Micro)
5. **Termeni de referință pentru Consiliul Proiectului și TOR pentru funcțiile de management principale**
6. **Planul multianual de Lucru și Bugetul**

TERMENI DE REFERINȚĂ

Consiliul de Coordonare al Programului "Valorificarea potențialului migrației în Republica Moldova"

I. Dispoziții generale

1.1. Acest Termen de Referință stabilește structura, modul de operare și competențele Consiliului de Coordonare (CC) al Programului "Valorificarea potențialului migrației în Republica Moldova". Programul conține două proiecte, și anume: "Consolidarea cadrului instituțional al Republicii Moldova în domeniul migrației și dezvoltării", proiect implementat de către Biroul relații cu diaspora (BRD); "Migrație și dezvoltare locală", implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD).

1.2. Obiectivul general al Programului constă în sporirea impactului pozitiv al fenomenului migrației asupra dezvoltării socio-economice a Republicii Moldova printr-un cadru instituțional îmbunătățit și prin implicarea diasporei.

1.3. Programul urmărește să obțină următoarele rezultate:

- Autoritățile naționale și locale implementează în mod coordonat politici și programe privind diaspora, migrația și dezvoltarea.
- Muncitorii moldoveni – migranți potențiali, actuali și care revin în țară - beneficiază de servicii cuprinzătoare de asistență în angajarea în câmpul muncii.
- Membrii comunității, inclusiv migranții, se implică activ în procesele de dezvoltare locală.

1.4. CC este instituit în conformitate cu Memorandumul de Înțelegere (MÎ), semnat între Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC), reprezentând Guvernul Confederației Elvețiene, și Cancelaria de Stat a Republicii Moldova, reprezentând Guvernul Republicii Moldova, precum și în baza acordurilor comune între SDC și partenerii de implementare. CC se subordonează cadrului stabilit de Acordul semnat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Confederației Elvețiene privind Asistența Umanitară și Cooperarea Tehnică la 20 septembrie 2001. Acest ToR este anexat la MÎ semnat între SDC și Cancelaria de Stat la *A.B. P.L.* 2019 și constituie parte integrantă a acestuia.

II. Funcțiile și rolul Consiliului de Coordonare

2.1. Consiliul de Coordonare își exercită împuternicirea strict pe perioada de implementare a Programului și furnizează orientări generale privind implementarea acestuia.

2.2. Funcția primară a CC este de a armoniza opinii și abordări cu scopul de a spori durabilitatea rezultatelor și a impactului general al Programului. De asemenea, menirea lui este de a asigura buna coordonare și sincronizare a activităților comune printr-un schimb regulat de informații între principalii parteneri de implementare ai proiectelor, SDC, Cancelaria de Stat și alți actori responsabili relevanți.

2.3. Rolul CC este de a întreprinde următoarele acțiuni:

- supervizarea implementării generale a Programului;

- asigurarea sinergiilor între cele două proiecte incluse în Program, a calității produselor dezvoltate în cadrul proiectelor, executarea lor în termenele stabilite, precum și desfășurarea activităților în conformitate cu Mî semnat, cu politicile guvernamentale și legislația națională;
- examinarea progresului înregistrat în procesul de implementare și furnizarea continuă a reacțiilor către partenerii de implementare;
- luarea deciziilor privind ajustările și măsurile de corecție necesare în vederea asigurării răspunderii, calității, și impactului activităților curente și viitoare;
- validarea rapoartelor narrative și cu privire la utilizarea fondurilor, întocmite de agențiile de implementare;
- pledarea pe lângă actorii relevanți pentru o îmbunătățire continuă a cadrului de politici, legal, normativ și cel instituțional în domeniul migrației și dezvoltării (M&D);
- facilitarea cooperării între partenerii relevanți și actorii interesați, și asigurarea unei comunicări și coordonări efective continue între partenerii de implementare a proiectelor și beneficiari;
- facilitarea cooperării între proiectele și agențiile guvernamentale relevante, și autoritățile locale;
- reconcilierea diferendelor de opinie și de abordare și identificarea soluțiilor comune;
- verificarea corespunderii activităților implementate cu standardele bunelor practici;
- soluționarea oricăror probleme care ar avea implicații majore asupra proiectelor, de exemplu schimbarea contextului în țară sau modificări în legislație etc.

III. Componența Consiliului de Coordonare și responsabilitățile membrilor

3.1. CC este format din reprezentanții instituțiilor-membre:

- Cancelaria de Stat (Secretarul general al Guvernului sau Secretarul general adjunct);
- Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale (Secretar de stat în domeniul muncii și demografiei, Șeful Direcției politici ocupaționale și de reglementare a migrației și Directorul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă);
- SDC / Biroul de Cooperare al Elveției din Moldova (Directorul de cooperare sau Directorul adjunct și Coordonatorul de Program Guvernare Locală).

3.2. Reprezentanții instituțiilor-membre vor participa la toate ședințele CC și se vor pregăti pentru acestea în baza documentației furnizate.

3.3. În cazul imposibilității unor reprezentanți de a participa la ședință din motiv de boală, deplasări de serviciu pe termen lung în afara țării sau în alte circumstanțe similare, membrul instituțional va delega o altă persoană care va participa la ședința CC.

3.4. Reprezentanții altor organizații / agenții cu relevanță pentru proiecte pot fi invitați la ședințele CC pentru a prezenta informații și a participa la discuții, oricând va fi necesar.

3.5. CC este prezidat de către Secretarul general al Guvernului sau Secretarul general adjunct.

3.6. Partenerii de implementare (BRD și PNUD) vor asigura activitățile de secretariat pentru activitatea CC, întocmind agenda și toate materialele informative necesare. BRD va invita participanții (în numele Cancelariei de Stat), va elabora procesele verbale și va acorda alt suport logistic la solicitare (de exemplu, asigurarea punerii la dispoziție a echipamentului necesar etc.).

IV. Modalitatea de operare

4.1. CC va fi convocat o dată la șase luni. Ședințele sunt convocate de către Cancelaria de Stat (cu suport logistic din partea partenerilor de implementare). Ședințele suplimentare (ad-hoc) pot fi convocate la solicitarea oricărui membru al CC.

4.2. Ședințele CC pot avea loc numai în cazul în care atât Cancelaria de Stat, cât și SDC sunt reprezentate de către cel puțin un reprezentant al fiecărei instituții.

4.3. Ședințele CC au loc la sediul Cancelariei de Stat. În unele cazuri, cu titlu de excepție, președintele CC poate propune o altă locație care corespunde tuturor rigorilor în acest scop. Ședințele CC nu vor dura mai mult de 3 ore, cu excepția cazului în care se convine altfel.

4.4. Deciziile sunt luate prin consens și reflectate în procesul verbal.

4.5. Membrii CC vor fi consultați cu privire la data posibilă de desfășurare a ședinței și subiectele de discuție care vor fi incluse în agenda ședinței.

4.6. Agenda va fi întocmită de către partenerii de implementare și prezentată Cancelariei de Stat și SDC pentru comentarii și aprobare cu cel puțin trei săptămâni înainte de data stabilită a ședinței CC.

4.7. Cancelaria de Stat va aproba definitiv data desfășurării ședinței și agenda cu cel puțin o săptămână înainte de ședință prin emiterea unui ordin oficial.

4.8. După aprobarea oficială a datei și agendei de către Cancelaria de Stat, BRD va informa fără întârziere toți participanții (membrii și participanții invitați) și va distribui câte un exemplar al ordinului oficial și agenda cu toate documentele necesare atașate.

4.9. Agenda va cuprinde următoarele informații:

- Data și locul ședinței;
- Lista participanților;
- Obiectivele ședinței;
- Subiectele de discuție.

4.10. Documentația atașată va include:

- Procesul verbal al ședinței anterioare (copie);
- Informații/ prezentări pe subiectele de discuție;
- Sumarul rapoartelor narative și financiare per proiect;
- Planurile de acțiuni pentru perioada următoare per proiect;
- Alte materiale relevante.

4.11. Agenda și documentația atașată vor fi elaborate în limba română. Traducerea în limba engleză va fi efectuată doar în caz de necesitate.

4.12. Partenerii de implementare responsabili pentru lucrul de secretariat vor asigura întocmirea procesului verbal care va cuprinde următoarele:

- data și locul desfășurării ședinței;
- participanții (prezenți și absenți);
- obiectivele ședinței și subiectele de discuție incluse în agendă;
- sumarul discuțiilor și propunerile făcute în timpul ședinței;
- deciziile luate de către CC;
- semnăturile.

4.13. Proiectul procesului verbal (în limbile română și engleză) va fi prezentat tuturor membrilor pentru examinare și comentarii pe parcursul a două săptămâni după data desfășurării ședinței. Aceștia vor avea la dispoziție o săptămână pentru a prezenta comentariile pe marginea proiectului procesului verbal.

4.14. Versiunea finală a procesului verbal va fi semnată de către Cancelaria de Stat (Secretarul general al Guvernului sau Secretarul general adjunct) și SDC (Directorul de cooperare sau Directorul de cooperare adjunct) în două exemplare în limba română și două exemplare în limba engleză. Documentele originale semnate vor fi păstrate la Cancelaria de Stat și SDC, pe când BRD și PNUD vor primi copiile.

4.15. Deciziile luate în afara ședințelor CC vor fi considerate acceptabile cu consimțământul CC și acest lucru se va putea face prin intermediul unui schimb de scrisori/mesaje prin poșta electronică. Toate deciziile luate în afara ședințelor CC vor fi înregistrate în procesul verbal al următoarei ședințe a CC.

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING
between
THE STATE CHANCELLERY OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA
and
THE SWISS AGENCY FOR DEVELOPMENT AND
COOPERATION
concerning

the Program "Moldova – Making the Most of Migration" phase II

The State Chancellery of the Republic of Moldova, representing the Government of the Republic of Moldova, and the Swiss Agency for Development and Cooperation, representing the Government of the Swiss Confederation, acting through the Swiss Cooperation Office/the Representation of the Embassy of Swiss Confederation to Republic Moldova, eager to continue the co-operation in the field of migration and development (M&D) in the Republic of Moldova, have agreed on the following:

Preamble

Respect for democratic principles and fundamental human rights – as set out in particular in the Universal Declaration of Human Rights – inspires the internal and external policies of the two Parties and constitutes an essential element on an equal footing with the objectives of the present Memorandum of Understanding.

The Memorandum is based on the Agreement between the Government of the Republic of Moldova and the Government of the Swiss Confederation concerning Humanitarian Assistance and Technical Cooperation dated September 20, 2001.

The Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC) and the State Chancellery of the Republic of Moldova shall be empowered to represent their respective Governments in matters concerning the implementation of the Memorandum.

Article 1
Objective

The main purpose of the present Memorandum is to ensure the adequate conditions for successful implementation of the Program "Moldova – Making the Most of Migration" phase II until 31.12.2022. The project documents (Annex A1 and A2) are integral part of the present Memorandum.

The overall goal of the Program is to maximize the positive impact of migration on Moldova's socio-economic development through an improved institutional framework and engaged diaspora.

The Program aims at achieving the following outcomes:

- a) National and local authorities implement Diaspora, Migration and Development policies and programs in a coordinated manner.
- b) Moldovan labour – potential, actual, and returning – migrants benefit from comprehensive employment support services.
- c) Community members, including migrants, are meaningfully engaged in local development processes.

The Program includes two projects, as follows: "Consolidating Moldova's M&D Institutional Framework", implemented by the Bureau for Relations with Diaspora (BRD); and "Migration and Local Development" (MiDL), implemented by the United Nations Development Program (UNDP), hereafter referred to, respectively, as BRD project, and UNDP project.

Through the BRD project, the governmental capacities will be strengthened, especially with a view to implementing the National Strategy "Diaspora-2025" and its Action Plan for 2019-2021. UNDP will assist the Ministry of Health, Labor and Social Protection (MHLSP) in addressing policy, legal and institutional gaps related to labour migration in Moldova, and upgrading regulatory framework, which provides men and women with more and better opportunities for legal and temporary labour migration. The National Employment Agency and its divisions will receive support in improving the employment reintegration services for returning migrants.

The overall lead of the Program at national level is with the State Chancellery, while MHLSP will play a key role of developing and coordinating employment issues. Local authorities will shape the Program in their respective communities and will involve Diaspora, private-sector partners and relevant NGOs in the implementation of concrete activities. The Program's final beneficiaries are people from communities affected by migration, migrants and members of their families, as well as diaspora associations and migrants' networks.

Article 2

Swiss Contribution

For the implementation of the Program, the Government of the Swiss Confederation, through SDC, shall make available the following contributions:

- a) Co-financing and joint implementation of M&D projects included in the present Program.
- b) Technical assistance and training to partner institutions, including services provided by international and local expert/consultants, for jointly defined work tasks limited in time and scope.
- c) Solution-oriented learning and innovation programs for M&D institutions and practitioners, as well as documentation and dissemination of good practices at the national and district levels with the support of sector institutions.

SDC contributes for the Program implementation with a total amount of CHF 7'000'000 and concluded agreements with the two implementing partners in line with SDC requirements.

The release of the Program related contributions shall be made by SDC based on the projects' progress, expenses incurred and actual requirements.

Article 3

Moldovan Contribution

The Government of the Republic of Moldova, through the State Chancellery, shall undertake the following actions:

- a) Lead the reforming and coordination process in the field of M&D, as well as the implementation of the National Strategy "Diaspora-2025" and its Action Plan for 2019-2021, according to the Government's Activity Program.
- b) Steer the development of the legal/regulatory framework contributing to sustainable changes in the areas of diaspora engagement, economic and business development, and supporting the return and reintegration of Moldovan nationals.
- c) Advocate that the relevant institutional framework (governmental structures mandated with M&D and assigned human resources) remains in place or is further improved and that central public authorities develop and maintain a constructive and transparent cooperation with local public authorities at district and community levels on matters related to M&D.
- d) Facilitate the collaboration with relevant authorities at national and local level.
- f) Contribute to the dissemination of innovative knowledge products on innovative solutions developed in the frame of the Program.
- g) Convene and coordinate meetings of the Steering Committee aimed at steering the Program at the highest level and at supervising the quality of the Program implementation, outcomes and outputs, according to the Terms of Reference for the Steering Committee, which are a part of the present Memorandum (Annex B).
- h) Provide support in order to facilitate the necessary visas and permissions required for experts working within the frame of the present Program.
- i) Ensure the exemption from payment of taxes, custom duties, fees and other compulsory payments for all the equipment, services, vehicles and materials financed on the grant basis, as specified in the Article 4.2 of the Agreement between the Government of the Republic of Moldova and the Government of Swiss Confederation concerning Humanitarian assistance and Technical Cooperation, the reference to which is made in the Preamble of the present Memorandum. The exemption also applies to local government (of level I and level II) and community contribution.

Article 4

Conditions for suspending the Swiss contribution

In case the undertakings by Government of the Republic of Moldova according to Article 3 are not met in a timely manner, Government of the Swiss Confederation may suspend the Program and the work of the consultants with immediate effect. If this is the case, Government of the Swiss Confederation may terminate this Memorandum by the provision of one month's notice, or such date as Government of the Swiss Confederation may decide (referring also to Article 10).

Article 5

Anti-corruption clause

Within the framework of this Memorandum, the Parties share a common concern in fighting against corruption, which jeopardizes good governance and the proper use of resources needed for development and, in addition, endangers fair and open competition based on price and quality. They shall neither directly nor indirectly propose benefits of any nature whatsoever and shall not accept any such proposals. They declare that any offer, gift, payment, remuneration or benefit of any kind whatsoever and considered as an illegal act or corrupt practice has not been nor will be made, directly or indirectly to any person whomsoever in view of the award or execution of the present Memorandum.

Any corrupt or illegal behaviour signifies a violation of the present Memorandum and justifies its termination as well as/or the recourse to supplementary corrective measures in accordance with applicable legislation.

Article 6

Procurement of goods and services

The procurement of goods and services to be financed out of the proceeds of the Swiss contribution shall be conducted by UNDP under their own rules. In case of BRD, SDC rules shall be applied, as well as Moldovan legislation. The procured goods and services shall be directly delivered to beneficiaries in compliance with signed contracts and respective procurement rules.

For the duration of the Program, the goods and services provided with SDC funds to be used in the two projects shall remain at the unrestricted disposal of the respective projects and shall not be diverted from the beneficiary institutions without prior written approval of the SDC and implementing partners.

The beneficiary institutions shall keep an appropriate inventory of the respective goods. The inventory is to be updated on an annual basis, with an indication of the status, responsible person and location of each individual object.

If, for any reason, the Program should have to be discontinued, the use of the goods provided with the Swiss contribution shall be decided upon in writing by the Parties.

At the end of the Program, both Parties shall agree in written form on the property and use of the goods provided and not yet handed over during the Program.

Article 7

Reporting and other implementation procedures

The Parties shall hold regular Steering Committee Meetings (twice a year) to monitor and evaluate the Program implementation, as well as the efficiency, effectiveness and impact of the delivered assistance. At the end of the Program, the Final Review Meeting shall take place in order to review the results achieved by the Program.

The State Chancellery shall cooperate with and assist the SDC in the preparation of evaluations of the results of the Program. The cost of such activities shall be financed from the Swiss contribution.

The State Chancellery shall provide the CDC with all other information regarding the Program that the CDC may reasonably request and enable Swiss representatives to visit the respective projects and inspect property, goods, records and documents.

Irrespective of agreed reporting routines, the Parties shall promptly inform each other, if a situation arises that makes any of the two projects unlikely to be carried out as agreed.

Article 8 **Distribution of this Memorandum of Understanding**

The Parties shall undertake to distribute copies of this Memorandum to all authorities and other institutions involved in the Program or that otherwise need to be informed of its content.

Article 9 **Annexes**

The Program related project documents (Annex A1 and A2) and the Terms of Reference of the Steering Committee for the "Moldova – Making the Most of Migration "Program (Annex B), form an integral part of this Memorandum.

Article 10 **Final Provisions**

This Memorandum enters into force with its signature and shall remain valid until 31.12.2022, unless denounced earlier by one month written notice, through diplomatic channels, by either Party.

The present Memorandum may be amended by the way of exchange of letters, through diplomatic channels, at the request of any of the Party to it. The changes will come into force in accordance with the provisions of this Article.

Disputes as to the interpretation or application of the provisions of the present Memorandum shall be settled by diplomatic negotiations between the Parties.

Signed on 18.02.2019, Chişinău, in two original copies, in Romanian and English languages, both texts being equally authentic. In case of differences of interpretation the English version of this Memorandum shall be of reference.

**For the State Chancellery of the
Republic of Moldova**

Lilia Pali
Secretary General of the Government

**For the Swiss Agency for
Development and Cooperation**

Caroline Tissot
Director of Cooperation

Place: Chişinău

Date: 18.02.2019

PROJECT CONCEPT

„Consolidating Moldova's Migration and Development Institutional Framework in the field of migration and development (phase II)”, period 2019-2022

Over the last 10 years, the Government of the Republic of Moldova developed and implemented a number of reforms in the area of migration, so as to maximize the positive impact of migration, and to decrease its negative impact on the country development. The policies refocused from migration control to exploring the new global approaches on diaspora and migration as key elements for development, in line with the vision promoted by some international institutions, such as World Bank, United Nations, International Organization for Migration, and European Commission.

According to the commitments undertaken by the Republic of Moldova at international level, within the framework of the Global Program „Integration of Migration in National Development Strategies (MOMID)” and at national level, within the Thematic Program „Making the most of Migration in Moldova”, there have been achieved important and tangible results in order to ensure the integration of diaspora, migration and development into national policies and strategies.

Over the last period, State Chancellery through the Bureau for relations with the diaspora has developed a comprehensive framework of policies and programs for diaspora at the level of government and ministries (through focal points in the field of diaspora, migration and development) and established an ongoing dialogue with those over 250 diaspora organizations from about 35 countries (nongovernmental associations, communities, initiative groups, cultural centers, research institutes, sports clubs, professional interest groups etc.).

An important and significant impact has been generated by the Diaspora Engagement Hub program which resulted in highly qualified transfer of knowledge and expertise from our diaspora in the fields such as: journalism, alternative sources of energy, project management, arts, music, science and research, as well as the launch of new start-ups and business ideas, establishment of long-lasting partnerships between the home associations and from broad.

At the same time, there are still constrains and challenges in the implementation of the strategic and operational framework in the field of diaspora, migration and development (hereinafter: DMD) at the national and local level, as well as insufficient viable instruments and tools to allow an efficient coordination of the DMD policy both intersectoral level, as well as national to local level, attracting financial potential of diaspora into the national/local development.

The interventions necessary for mainstreaming migration into the national development should be focused on promoting, strengthening, and extending different forms of diaspora's contributions.

Building upon the results achieved in the previous phases, and aiming at strengthening the positive impact of the migration phenomenon on the social-economic development of the country, the **next phase of the project aims** to strengthen the intersectoral as well as vertical (national to local level) coordination of DMD policies and programs based on the role of the

government in facilitating diaspora engagement through sustainable national programs and instruments as well as efficient institutional and legislative framework development.

Thus, the project will focus on the following outputs:

Output 1 *District authorities have the capacity to ensure coherence between national and local DMD policies* - will focus on development of a comprehensive toolkit on ensuring coherence between national and local DMD policies, which will be disseminated and applied during capacity development sessions for district public authorities as well as setting up the M&E mechanism for DMD policies implementation at district level.

Output 2 *Instruments and tools are in place for BRD to effectively coordinate the DMD whole of a Government approach* – aims at developing necessary tools for efficient DMD policies implementation through capacity development, methodological support, consultations and coordination mechanisms for evidence-based and efficient decision making on DMD policy. Once a year will be held DMD meetings of national and district/local level focal points.

Output 3 *National Government Programs for diaspora engagement are effectively implemented* - will focus on successful implementation of targeted programmes for diaspora engagement as well as development of new diaspora engagement initiatives.

The project will target several categories of beneficiaries. The relevant and direct beneficiaries (the focal points in the field of diaspora, representations of the national and local public institutions competent in the field of diaspora, diaspora associations, migrants, association leaders, DMD partners) will be the immediate and direct beneficiaries. The main group of beneficiaries will be targeted through direct and adjusted institutional capacity strengthening activities, financial and informational support in the implementation of their initiatives within DMD.

The impact and results of project will transpire in creating a favorable framework for engaging diaspora in the development of the country, as well as will ensure that targeted national DMD policies and programs are evidence-based and human oriented.

Action plan

Output	Action	Progress indicators	Implementation period
Overall Goal: Maximizing the impact of migration on the socio-economic development through an improved institutional framework and engaged Diaspora			
Output 1. District authorities have the capacity to ensure coherence between national and local DMD policies	1.1. Development of a comprehensive toolkit on mainstreaming DMD policy at district/municipality level following national framework	A comprehensive toolkit developed, disseminated and applied at district level Consultant contracted to evaluate the implementation process Evaluation report developed and validated in 4 regions (North, Center, South, UTAG)	2019 2021
	1.2. Strengthening the capacities of the District level committees in the field of DMD national policy to develop policy documents/ local development strategies that integrate the DMD policies	8 training sessions held 110 persons capacitated to mainstream DMD national policy at district level	2019
Output 2. Instruments and tools are in place for BFD to effectively coordinate the DMD whole of a	2.1. Fully functional DMD Interministerial Committee	8 high level meeting (biannual) held 40 persons attended	2019-2022
	2.2. Create a platform for national-district coordination institutionalized and	4 meetings of national and	2019-2022

Output	Action	Progress indicators	Implementation period
Government approach	operational	district/local level focal points on DMD organised (annually) 60 persons attended	
	2.3. Organization of consultations on new DMD sensitive policies and programs	8 consultations new DMD sensitive policies and programs held 60 persons attended	2019-2022
	2.4. Capacity-building for State Chancellery, including BRD, to provide comprehensive evidence-based analysis of DMD policies	8 training sessions held 15 persons capacitated to provide comprehensive evidence-based analysis of DMD policies report on mapping of diaspora associations developed	2019-2022 2019-2020
Output 3. National Government Programs for diaspora engagement are effectively	3.1. Capacity development of the SC/BRD on the issue of Program Implementation Unit for DAR 1+3 (Diaspora Succeeds at Home)	3 training sessions held Promotional materials produced Consultant committed for direct	2019 2019-2022

Output	Action	Progress indicators	Implementation period
implemented		implementation, monitoring and evaluation of the DAR 1+3 Program	
	3.2. Strengthening the cooperation of the Moldovan Government with the diplomatic missions/embassies	4 conferences for the Moldovan diplomatic corps held 400 persons attended	2019-2022
	3.3. Supporting, launching and implementing of targeted diaspora engagement initiatives/programs	16 events provided (Diaspora Biennale - 2, Diaspora Days-4, Diaspora Business Forum-4, Diaspora Congress-2, Program D.O.R.-4) 12 DEH Program Professional diaspora return implemented 16 DEH Diaspora Innovative Projects	2019-2022
	3.4. Conducting activities of M&E system on Diaspora engagement policies and programs	4 session in M&E held 50 persons attended 4	2019-2022

Output	Action	Progress indicators	Implementation period
		<p>consultations with the Technical Working Group on the results and gaps observed in the implementation process of the M & E system</p> <p>Annual reports in M & E developed and validated</p> <p>Report on the evaluation of the implementation of the Action Plan 2019-2021 of the Diaspora Strategy 2020-2025</p>	2021

Name of project:	
Implementer:	State Chancellery of the Republic of Moldova (Bureau for Relations with Diaspora)
Duration of project:	48 months

Project Budget

Budget line	Units	No. of units	Cost per unit, MDL	Total cost, MDL	2019	2020	
A. PERSONNEL costs							
Financial and Administrative Assistant (full time)	Month	48	20640,00	990720,00	247680,00	247680,00	2
National Monitoring and Evaluation Consultant (part time)	Month	48	10320,00	495360,00	123840,00	123840,00	1
Project Assistant (part time)	Month	48	10320,00	495360,00	123840,00	123840,00	1
Subtotal				1981440,00	495360,00	495360,00	4
Social and Medical Insurance (27.5 %)				544896,00	136224,00	136224,00	1
Total personnel costs				2526336,00	631584,00	631584,00	6
B. OPERATIONAL costs							
<i>Output 1. District authorities have the capacity to ensure coherence between national and local DMD policies</i>							
Action 1.1 - Development of a comprehensive toolkit on mainstreaming DMD policy at district/municipality level following national framework							
Consultancy services on developing and applying the toolkit on mainstreaming DMD policy at district/municipality level following national framework	Days	25	1892,00	47300,00	47300,00		
Evaluation of the implementation process and the elaboration of the report on the implementation of the DMD M & E system at district / municipal level (consultant) (all related expenses: travel to districts, transport expenses, materials, etc.)	Days	40	1892,00	75680			
Validation of results on the elaborated M & E report, 4 validation sessions (North, Center, South, UTAG, organizational costs for about 120 persons: rent, coffee break, translation costs, rental equipment, materials printing, etc.)	Days	4	10320,00	41280			
Developing of specifications on Creating a mechanism for data collection and cooperation between the specialized institutions to develop the information on the vacant positions in the Rep. of Moldova (consultant)	Days	20	1720,00	34400	34400		
TOTAL 1.1	-	-	-	198660,00	81700,00	0,00	11
Action 1.2 Strengthening the capacities of the District level committees in the field of DMD national policy to develop policy documents/ local development strategies							
Organizing 8 training sessions (organizational costs for approx. 110 persons: rent, coffee break, translation costs, rental equipment, printing of materials, participants' transportation costs etc.)	Days	8	10320,00	82560,00	82560,00		

Budget line	Units	No. of units	Cost per unit, MDL	Total cost, MDL	2019	2020
Consultancy services for organizing the trainings	Days	10	1892,00	18920,00	18920,00	
TOTAL 1.2				101480,00	101480,00	0,00
Total Output 1:				300140,00	183180,00	0,00

Output 2. Instruments and tools are in place for BRD to effectively coordinate the DMD whole of a Government approach

Action 2.1 Fully functional DMD Interministerial Committee						
Organizing biannual highlevel meetings (organizational costs for aprox. 40 persons: rent, coffee break, translation costs, rent equipment, printing of materials, participants' transportation costs etc.)	Days	8	8600,00	68800,00	17200,00	17200,00
TOTAL 2.1				68800,00	17200,00	17200,00
Action 2.2 Create a platform for national-district coordination institutionalized and operational						
Organizing annual extended DMD meetings of national and district/local level focal points (organizational costs for aprox. 60 persons: rent, coffee break, translation costs, rent equipment, printing of materials, participants' transportation costs etc.)	Days	8	10320,00	82560,00	24768,00	24768,00
TOTAL 2.2	-	-	-	82560,00	24768,00	24768,00
Action 2.3 Organization of consultations on new DMD sensitive policies and programs						
Organizing 8 consultations (organizational costs for aprox. 60 persons: rent, coffee break, translation costs, rent equipment, printing of materials, participants' transportation costs etc.)	Days	8	10320,00	82560,00	20640,00	20640,00
TOTAL 2.3	-	-	-	82560,00	20640,00	20640,00
Action 2.4 Capacity-building for State Chancellery, including BRD, to provide comprehensive evidence-based analysis of DMD policies						
Organizing 8 training sessions (organizational costs for aprox. 15 persons: rent, coffee break, translation costs, rent equipment, printing of materials, participants' transportation costs etc.)	Days	8	6880,00	55040,00	27520,00	27520,00
Consultancy services for organizing the trainings (consultant)	Days	16	1720,00	27520,00	13760,00	13760,00
Consultancy services for elaborating 1 comprehensive diaspora associations mapping (3 days developing of methodology, toolkits, 40 days abroad, 7 days analytical report writing)	Days	50	1720,00	86000,00		86000,00
Travel expenses for consultant abroad to mapping diaspora associations (estimated 10 travels) (1 person, 4 days - allowance, hotel)	Days	40	3513,60	140544,00		140544,00
Travel expenses for consultant abroad to mapping diaspora associations (estimated 10 travels) (1 person, 10 trips - flight tickets)	Flights/persons	10	5856,00	58560,00		58560,00
Cost for producing the research mapping (electronical version)	Copies	1	8600,00	8600,00		8600,00

Budget line	Units	No. of units	Cost per unit, MDL	Total cost, MDL	2019	2020
TOTAL 2.4	-	-	-	376264,00	41280,00	334984,00
Total Output 2.				610184,00	103888,00	397592,00

Output 3. National Government Programs for diaspora engagement are effectively implemented

Action 3.1 Capacity development of the SC/BRD on the issue of Program Implementation Unit for DAR 1+3 (Diaspora Succeeds at Home)

Consultancy services for organizing the trainings	Days	10	1720,00	17200,00	17200,00	
Awareness raising campaign on the implementation of the DAR 1+3 Program (cost for producing promotional materials)	Units	2000,00	38,53	77060,00	57795,00	19265,00
Organizing 3 training sessions for BRD consultants on project/program management (organizational costs for approx. 3 persons: rent, coffee break, translation costs, rent equipment, printing of materials, participants' transportation costs etc.)	Days	3,00	1720,00	5160,00	5160,00	
Consultancy services for direct implementation, monitoring and evaluation of the DAR 1+3 Program	Days	50	1376,00	68800,00	68800,00	
TOTAL 3.1		-	-	168220,00	148955,00	19265,00

Action 3.2 Strengthening the cooperation of the Moldovan Government with the diplomatic missions/embassies

Organizing in Chisinau 4 conferences for the Moldovan diplomatic corps: „Diaspora meets the diplomatic corps” (Diplomatic Corps – Diaspora - BRD) (coffee breaks, lunch, printing of materials, translator, interpretation equipment etc.)	Persons	200	688,00	137600,00	34400,00	34400,00
TOTAL 3.2		-	-	137600,00	34400,00	34400,00

Action 3.3 Supporting, launching and implementing of targeted diaspora engagement initiatives/programs

Supporting ongoing programs - organisation of 16 events (Bienala Diasporei 2, Diaspora Days-4, Diaspora Business Forum-4, Diaspora Congress-2, Program D.O.R.-4) (coffee breaks, printing of materials, rent, consultancy services etc.)	events	16	15000,00	240000,00	60000,00	60000,00
Costs for producing (printing materials, national costumes, books, calendars, artizanat objects, traditional symbols, etc.)	Units/ copies	1000	100,00	100000,00	30000,00	30000,00
Travel expenses for BRD employees abroad to participate in the activities of the program Government comes closer to you (8 trips) (1 person, 8 trips, 3 days - per diems)	Days/ persons	24	2340,00	56160,00	14040,00	14040,00
Travel expenses for BRD employees abroad to participate in the activities of the program Government comes closer to you (1 person, 8 trips - flight tickets)	Flights/ persons	8	5850,00	46800,00	11700,00	11700,00

Budget line	Units	No. of units	Cost per unit, MDL	Total cost, MDL	2019	2020	
Implementing annual DEH Program Professional diaspora return (3 grants per 4 years = 12 grants x 40 000 - 8 grants from the SDC sources, 4 grants the Government's contribution within the budget allocated for this purpose)	Grant	12	40000,00	480000,00	120000,00	120000,00	12
Implementing annual DEH Diaspora Innovative Projects (4 grants per 4 years = 16 grants x 50 000 - 8 grants from the SDC sources, 8 grants the Government's contribution within the budget allocated for this purpose)	Grant	16	50000,00	800000,00	200000,00	200000,00	20
Consultancy services developing the concept and for implementing the technical solution of the portal/platform with the diaspora pool of experts	Days	20	1720,00	34400,00	34400,00		
Consultancy services for institutionalization of 1 new diaspora engagement program (Diaspora Excellence Groups)	Days	20	1720,00	34400,00		34400,00	
TOTAL 3.3	-	-	-	1791760,00	470140,00	470140,00	43
Action 3.4 Conducting activities of M&E system on Diaspora engagement policies and programs							
Evaluation of the Implementation of the 2019-2021 Action Plan of the Diaspora Strategy 2020-2025 (consultant)	Days	30	1720,00	51600			
Organizing 4 sessions with national institutions for M&E system data collection (organizational costs for aprox. 50 persons: rent, coffee break, translation costs, rent equipment, printing of materials, participants' transportation costs etc.)	Days	2	6880,00	13760	6880	6880	
Organizing 4 consultations with the Technical Working Group on the results and gaps observed in the implementation of the M & E system (organizational costs for about 50 people: rent, coffee break, translation costs, rental equipment, printing materials, transport costs of participants, etc.)	Days	4	6880,00	27520	6880	6880	
Validation of results on the elaborated M & E report, 4 validation sessions (one annual meeting)	Days	4	6880,00	27520	6880	6880	
Coordination of the implementation process and development of the report on the implementation of the M & E system of DMD (consultant)	Days	38	1720,00	65360	65360		
TOTAL 3.4				185760,00	86000,00	20640,00	68
Total Output 3:				2283340,00	739495,00	544445,00	53
Total operational costs				3193664,00	1026563,00	942037,00	71
TOTAL BUDGET				5.720.000,00	1.658.147,00	1.573.621,00	1.34

Total SDC budget: MDL 5.160.000 = CH
Exchange rate: CHF 1,00 = M

Budget line	Units	No. of units	Cost per unit, MDL	Total cost, MDL	2019	2020	
-------------	-------	--------------	--------------------	-----------------	------	------	--

Programele considerate aici - *Diaspora Congress, Diaspora Day, Diaspora Engagement Hub, Diaspora Educational Centers-14, Program D.O.R., Diaspora Business Forum, Government closer to you -12 (3 per year)*

14 in 10 countries

portugalia, italia, georgia, netherland, irlandia, canada, rusia, kazakhstan, france, belgia

Project Title: Migration and Local Development Project (MiDL)

A 2

Project Number: 00111667/00110562

Implementing Partner: UNDP Moldova

Start Date: 1 January 2019

End Date: 31 December 2022

PAC Meeting date: 13.12.2018

Brief Description

On the global level, migration has been increasingly recognized as a positive development factor. The 2030 Agenda calls for well-managed migration policies to facilitate orderly, safe, regular and responsible migration and mobility of people in its 10.7 target. The need for concerted efforts among nations on migration issues determined the negotiations on the Global Compact on Migration, an intergovernmental agreement defining a common vision embraced by signatory governments on "making migration work for all". The first of its kind, the agreement is expected to be adopted by the end of 2018 and shall lay out the nations' vision on broadening the opportunities, benefits and contribution of migration to the development and prosperity of countries, and the collective power of all nations to improve global governance on migration.

Migration in the Republic of Moldova is requesting attention and concrete actions to make the most of this phenomenon for the country's development. The Moldovan Government (GoM) acknowledges that, if addressed and managed properly, human mobility can also bring many opportunities, changes and improvements in the country. Due to the Swiss development support, the GoM migration policy focus shifted from a management and control perspective to capitalizing on the opportunities provided by migration. Building on the previous SDC-funded UNDP positive experience at local level, in 2017 the Moldovan Government approved a decision, hence recognizing the success of the UNDP/MiDL model of engaging women and men migrants in local development processes and providing the normative basis for scaling up and ensuring the sustainability of the experience piloted by UNDP/MiDL of mainstreaming migration in local policies.¹ The need to effectively address migration issues, along with creating conditions for a business enabling environment, job creation and infrastructure development are also listed as main Government priorities for the next four years. In line with these priorities, the proposed initiative aims to further support the country's development processes also capitalizing on best practices and lessons learnt in this field.

Under Outcome 1, the project will ensure that Moldovan labour, potential, actual and returning migrants benefit from comprehensive employment support services. To that end, national and local authorities will be fully equipped to answer to the needs of all categories of migrants at each stage of migration (pre, migration, post).

Under Outcome 2, efforts will warrant that community members, including migrants are meaningfully engaged in the local development process. In line with that, activities will focus on working close with public authorities, other local actors and migrants for the effective implementation of local development initiatives aimed at improving local services and offering income-generating opportunities at local level.

The Overall Goal of the initiative is maximizing the impact of migration on the socio-economic development through an improved institutional framework and engaged Diaspora.

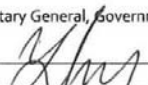

Contributing to UNDAF/CPD: Outcome 1, Outcome 2

Indicative Outputs with gender marker:

Output 1.1 (marker: GEN2); Output 1.2 (marker: GEN2); Output 3.1. (marker: GEN2); Output 3.2. (marker: GEN2)

Total resources required:	6,400,000 USD	
Total resources allocated:	6,400,000 USD	
	UNDP CPD:	43,239,300
	Donor:	6,400,000 \$
	Government:	N/A
	In-Kind:	N/A
Unfunded:	N/A	

Agreed by (signatures):

Government	UNDP
Lilia Palii, Secretary General, Government of Moldova 	Dafina Gercheva, UN Resident Coordinator/UNDP Resident Representative
Date: 18.09.19	Date: 18.02.19

¹ Government Decision No. 725 of September 2017, approving the State Policy Coordination Mechanism on Diaspora Migration and Development <http://lex.justice.md/md/371633/>

List of abbreviations

- BMA – Bureau for Migration and Asylum
BRD – Diaspora Relations Bureau, State Chancellery
CALM – Congress of Local Authorities from Moldova
CPAs – Central Public Authorities
CPD – Country Programme Document
CSO – Civil Society Organization
DMD – Diaspora, Migration & Development
GDP – Gross Domestic Product
GIZ – German Federal Enterprise for International Cooperation
GoM – Government of the Republic of Moldova
HTA – Home Town Association
HRBA – Human Right Based Approach
IMC – Inter-municipal Cooperation
IRIS – International Recruitment Integrity System
IOM – International Organization for Migration
LPAs – Local Public Authorities
LVRP – Local Volunteering Return Programme
MEL – Monitoring, Evaluation and Learning
MECR – Ministry of Education, Culture and Research
MEI – Ministry of Economy and Infrastructure Development
MFAEI – Ministry of Foreign Affairs and European Integration
Mol – Ministry of Interior
MiDL – Migration and Local Development Project
M&D – Migration and Development
MHLSP – Ministry of Health, Labour and Social Protection
NEA – National Employment Agency
NHSI – National House of Social Insurance
NIM – National Implementing Partner
PCA – Public Service Agency
PSC – Project Steering Committee
PST – Project Support Team
SC – State Chancellery
SDC – Swiss Agency for Development and Cooperation
SDG – Sustainable Development Goal
SKAT – Skills, Knowledge, Attitude and Tools
SSC – South-South Cooperation
TEA – Territorial Employment Agency
TrC – Triangular Cooperation
UNDAF – United Nations Development Assistance Framework (UNDAF)
UNDP – United Nations Development Programme
UN Women – United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women

Table of Contents

List of abbreviations.....	2
I. Development Challenge	4
II. Strategy	5
<i>Implementation approaches:</i>	6
<i>Project Outcomes and theory of change</i>	7
<i>Policy influencing</i>	10
III. Results and Partnerships.....	10
<i>Expected Results</i>	10
<i>Project Outputs and indicative Activities</i>	11
<i>Outcome 1</i>	11
<i>Outcome 2</i>	14
<i>Partnerships</i>	18
<i>Risks and Assumptions</i>	18
<i>Stakeholder Engagement</i>	19
<i>Sustainability and Scaling Up</i>	22
IV. Project Management.....	24
<i>Cost Efficiency and Effectiveness</i>	24
V. Results Framework	25
VI. Monitoring And Evaluation	25
VII. Multi-Year Work Plan	27
VIII. Governance and Management Arrangements.....	28
IX. Legal Context	29
X. Risk Management.....	29
XI. ANNEXES.....	31

I. DEVELOPMENT CHALLENGE

Over the last 3 years, the Republic of Moldova has constantly advanced with the implementation of various reforms² at national and local level, however further action is still required for the people to be able to reap full benefits of those efforts. Moldova managed to stabilize its economic situation with constant but conditional support from international partners. The country's economy managed to slightly recover after the 2014-2016 decline and registered a 3% growth in 2017 and 5% in the eight months of 2018, however, it remains the country with the lowest GDP per capita in the region. Albeit slower than other countries from the region, Moldova has improved its Human Development Index to 0.700 in 2017, ranking 112 out of 189 countries, but loses up to 10% of its human development potential due to entrenched inequalities.³

In this context, migration, still remains an issue and continues to evolve quickly in Moldova, with a decisive impact both, at national and local level. According to various sources, overall 1/4 of the country's population is still residing abroad.⁴ The rural area of the country is particularly affected, as it loses its economically active population in favour of international labour migration and with it, its long-term development perspective. On the other side, remittances continue to make a difference and create significant dependence. Without this incoming flow of migrants' resources, up to 30.5% of rural households would fall below the poverty line.⁵ The significant discrepancies in access to certain basic public services and facilities in rural and urban areas, are a vivid illustration of rural development lagging behind.⁶ Existent poor living conditions are a major push-factor for Moldovan migrants to leave abroad and look for better opportunities. Beyond that, the experience and resources accumulated in countries of destination mirror a strong development potential that can be further used to make a visible improvement in their native communities. Local public authorities (LPA) are among the most trusted institutions by the Moldovan society, and an effective local governance proved to play a crucial role in reshaping the social-economic local context. However, unless the efforts of people (locals and migrants) and local authorities are transparent, well-coordinated and synergized, local governance will not necessarily lead to improved livelihoods. The experience accumulated by UNDP indicates that up to 1/3 of migrants and their households have contributed to local development projects and have high intentions to continue contributing to such projects in the future.⁷ This is a result of a meaningful SDC-funded intervention implemented by UNDP at local level in 38 communities, where more than 10,000 migrants contributed to over 50 local services and economic development projects, implemented in their native communities and impacting positively over 200,000 people.

As shown in the latest statistics, the motivation to leave will not slacken, migrating remains an attractive opportunity and remittances, accounting of 20.1% of GDP⁸, will likely remain, for the medium term, a mainstay of the Moldovan economy. The lack of regular programmes for labour mobility, poor information of labour migrants, result in significant scale of irregular employment abroad and poor working conditions in specific sectors. Chain-connected, unethical recruitment practices also result in basic rights' infringements and the exploitation of prospective migrant

² Joint EU Report on Moldova (May 2018) - over the last years, Moldova advanced in implementing various reforms. The most important achievements refer to external commerce and banking sector, and the adjustment of the legislation in this field with EU standards and regulations. Other reforms still undergoing cover the health, education and social sectors and aim to bring better services and optimize current institutional set-ups, on the medium and long term.

³ <http://www.md.undp.org/content/moldova/en/home/presscenter/pressreleases/2018/moldova-pierde-pesto-10-din-dezvoltarea-sa-uman-din-cauza-inegal.html>

⁴ BMA/ICM (2016). Extended Migration Profile of the Republic of Moldova 2010-2015. https://www.iom.md/sites/default/files/publications/docs/EMP%20Moldova%202010-2015_RO.pdf

⁵ Ibidem

⁶ NBS (HBS 2017) - piped water is available to 50.5% of rural versus 91% urban population, and 16.6% of households have an in-door bathroom facility. Other services are quasi-inexistent in rural areas, like connection to a public sewerage system (3.6% rural households, compared to 74.7% of urban households connected), centralized public heating systems (0.1% of rural households connected), those being replaced in some cases by alternative solutions identified independently by each household.

⁷ According to the Water and sanitation Strategy of Moldova for 2014-2018 and the Regional Development Strategy of the Republic of Moldova for 2016-2020 - in circa 80% of rural areas there is no solid waste management system in place, while roads are generally in an appalling condition, with only 46% of communities having roads with solid and semi-solid surface.

⁸ UNDP/IML (CBS-AXA 2017). "Studiu privind implicarea cetățenilor în dezvoltarea localităților din Republica Moldova".

⁹ WB analysis (2018) - Moldova has one of the lowest employment rate in Europe (40.5%) and a substantial difference between domestic and foreign average wages (of up to five times lower compared to average wage in EU28; and a 33.5% gender pay gap) <https://data.worldbank.org/indicator/BX.TR.F.PWKR.DT.GD.ZS?contextual=region&locations=MD>

workers, including incidents of human trafficking. Although Moldova is part of the main international conventions in this field, the national regulatory framework is still incomplete and poorly enforced. Hence the market of abroad employment services is dominated by informal intermediators, often using abusive compulsory conditions. Moldova has limited capacity and experience to effectively manage temporary labour migration schemes that respond to both, identify labour market needs and protect migrants throughout the process. Public institutions have limited capacities to properly monitor the activity of the recruitment sector and adequately manage recruitment and the overall labour migration to prevent unethical practices and maximize the development value of such flows. As a result of emigration, brain drain and brain waste combined with unfavourable demographic forecasts and with the precarious state of health and education systems, the labour market started facing a substantial and continuously deepening imbalance between supply and demand, and shortage of skilled and low-skilled labour, particularly in rural areas. Attracting investment, given the lack of required human capital, is becoming increasingly difficult, and the lines of emigrating women and men might be further fuelled by fresh graduates of the education system, with the purpose of both, searching for a well-paid job and materializing quality education, without tapping the potential to take or create domestic jobs. Many migrants return having gained new skills abroad, and there is the need to support a framework for recognition/validation mechanism of informal and non-formal competences acquired abroad, to ease their professional reintegration and make most productive use of these skills.

The proposed intervention has full potential to answer to the needs of all categories of migrants (potential, actual and returning) at each stage of migration (pre-, migration, post-). Efforts at policy, institutional and legal levels will merge to ensure that effective and sustainable migrants support models are fully developed, tested and scaled up at national level. The set of tools and instruments to be applied will capitalise on best national and international practices and examples, and will support establishment of new partnerships, structures and participatory models. Altogether, these actions will materialise in maximizing the positive shades of migration for the benefit of development at national and local levels.

II. STRATEGY

The Project's Theory of Change is fully aligned with the results-management cycle, building on the context, situation analysis and strategic prioritization of interventions. The project is proposed to ensure sustainability and scale-up of the results from the previous SDC-supported efforts with a new holistic and innovative approach to be added, aiming at improving national and local governments' capacities and services, and community empowerment. The process initiated by the project will have systematic and significant implications at policy, regulatory, coordination, institutional and service provision levels, having a sustainable impact both, at the national and local levels. Based on horizontal and vertical driven action models, the project will capture the entire process of integrating migration into local development agenda, ensuring a strategic and operational framework for circular, temporary and permanent migration management. While promoting a labour migration governance framework, that benefits the country as well as migrants themselves, a rights-based approach to labour migration will be emphasized throughout as an essential component to migration governance policies and programming. The project will also seek to emphasize in both, research and SKAT (Skills, Knowledge, Attitude and Tools) building activities, the importance of understanding gender dynamics within labour mobility and the varying impacts and risks faced by men and women in the process.

Lessons learnt from previous UNDP-implemented initiatives at local level point that there is a huge potential for migrants' effective engagement in local development, subject to commitment of local governments, transparency, participatory local planning and strong partnerships at local level. To ensure sustainability and efficiency of launched joint local projects, the migrants' financial support should always be seen as whole along with their human, social and cultural capital, which showed to be of great value. By engaging migrants from the very outset of local planning process and their continuous consultation and information is a crucial factor that determines their further financial and non-financial support provided for better local services in their native villages.

Finally, the latest National Employment Strategy reform showed that authorities acknowledge the need to improve the recruitment and reintegration services frameworks and fully support the diversification of further interventions in this field. Also, according to the internal evaluation of the National Employment Strategy and Action Plan done by the MHLSP in 2018 and supported by UNDP/SDC, 90% of the activities planned up to date were fully implemented. Hence, there is high commitment of authorities to implement further actions and reforms, however additional support and capacity building is still further required.

Hence, building on previous best practices and lessons learned, the project will contribute to maximizing the impact of migration on the socio-economic development through an improved institutional framework and engaged Diaspora (**Impact**) by supporting Moldovan labour, potential, actual and returning migrants to benefit from comprehensive employment support services (**Outcome 1**) and ensuring all premises for a meaningful engagement of community members, including migrants in the local development process (**Outcome 2**).

The Project's **Theory of change** logic is based on the following summarizing statements: *If national labour migration policies are in line with international standards; if employment service providers have the capacity to deliver quality services to returning migrants; if local public authorities and other local actors have the knowledge, skills and tools to implement local development initiatives aimed at improving local services and offering income-generating opportunities at local level; and if experience of migrants' involvement in community development is well documented and capitalized for easy replication when the project is over, then premises for making the most of migration for the socio-economic development through an improved institutional framework and engaged Diaspora will be ensured, because migrants will benefit of quality services at all stages of migration and Diaspora will be meaningfully engaged in local development.*

Implementation approaches:

The **Human Rights Based Approach** is the key normative and conceptual basis of the project. The project will follow the principle of leaving no-one behind and reaching the furthest first by meaningfully involving beneficiaries, and by addressing challenges of those facing multiple and intersecting forms of discrimination. The project will encourage the beneficiary CSOs to employ, develop internship programs for and involve in their activities persons from the vulnerable groups they are representing. The 2030 Agenda requests a particular attention inter alia to youth, persons with disabilities, people living with HIV/AIDS, older persons and internally displaced persons. The action will emphasize the responsibility of the duty bearers to respect, protect and fulfil human rights and cooperate with international human rights mechanisms.

Gender Mainstreaming The program envisages a meaningful participation of women and men in all project activities, ensuring an equitable benefit of the results of the program. The project will address effective policy, regulatory and institutional norms, aiming to ensure all categories of migrants and the local community access to services.

One UN approach. At the request of the Government (2011), the UN Moldova Country Team is a Delivering as One country which seeks to capitalize on the strengths and comparative advantages of the different members of the United Nations family to increase the United Nations system's impact through more coherent programs, reduced transaction costs for governments, and lower business operations costs. The Action is based on UNDP and IOM's complementary mandates, analytical and programming expertise, as well as thorough discussions with the public and the international stakeholders working in the field of migration. This Project builds on and integrates actions that have been already carried out by both, UNDP and IOM, or are ongoing in Moldova and will leverage the comparative advantages of the two UN entities.

Comprehensive Capacity Building for all engaged actors (local authorities, local community, migrants, entrepreneurs, local employment agencies, etc.) - as a cross cutting intervention included in all project components, to ensure a multi-dimensional capacitation of all stakeholders, with three mutually reinforcing levels of capacity to be tackled: policy, institution, individual. Given the upcoming 2019 local elections, the capacity building intervention would tackle the post-election

period as well and imply: transparency, anticorruption, effective local planning, multi-stakeholder engagement, local services management, local brand promotion, effective communication, migration developments etc. Additionally, an induction training of all local elected officials could be undertaken, based on previous similar initiatives.

Strong civic engagement - by providing equal participatory and engagement conditions, via consultative processes, to all target groups, including migrants (men and women, youth and vulnerable persons). At the same, the project shall factor in the significant risks associated with the expected 2019 summer general local elections (change of local leadership and staff, bringing political instability, etc.), when the current mayors and local counsellors will be actively engaged in local campaigns, through careful planning and monitoring.

Effective Multilateral Communication proved to be an essential part of all previous SDC-funded UNDP interventions at local level and a key to the successful and meaningful engagement of migrants in local development. Hence, it will remain a major focus in the next phase, for a more efficient acknowledgement of the project intervention and more sound results. On the other hand, but equally important, far-reaching communication and awareness raising campaigns shall be conducted to inform all categories of migrants about their rights and risks of labour migration, and opportunities of reintegration upon return to Moldova.

Innovation - to further test and implement innovative local development and diaspora engagement schemes, where migrants shall be part of all local planning and development processes, and shall be enabled to provide expertise, knowledge and knowhow and contribute financially, including through crowdfunding platforms and other similar instruments. Innovation shall also be reflected in the employment service modernization efforts, adjusted to the needs of men and women beneficiaries, including the most vulnerable.

This project would come to build on all the lessons learnt from all previous experiences, with a conceptual adjustment of the approach in supporting the reintegration, recruitment and local development processes, to ensure a better synergy, sustainability and maximize the expected outcomes. Last but not least, work will be done on ensuring that the national stakeholders take over and continue implementing independently all previous efforts (TEAs, HTAs), hence strengthening the existing models and engaging new actors along the way.

Project Outcomes and theory of change

Outcome 1: Moldovan labour, potential, actual and returning migrants benefit from comprehensive employment support services.

Outcome 2: Community members, including migrants are meaningfully engaged in the local development process

Theory of change for Outcome 1: *Moldovan potential, actual and returning labour migrants benefit from comprehensive employment support services: If the national labour migration policy, regulatory and institutional frameworks are upgraded and aligned to international standards; and if employment service providers are capacitated; then Moldovan women and man labour migrants will benefit from comprehensive employment support services, as the policy and regulatory framework will enable an enhanced management of labour migration and national stakeholders will have increased capacities to enforce it; and service providers will be able to offer quality improve employment services and comprehensive support to labour migrants at all stages of migration, while migrants will have increased access to information about legal migration and reintegration opportunities in Moldova.* Addressing permanent emigration via development of a coherent labour migration framework, will help contain the depletion of human and intellectual capital, will contribute to circulation of ideas and accumulation of new sets of skills and will strengthen the contribution of women and men labour migrants and migration to the sustainable development of the country. Large labour migration outflows of the last two-three decade, has imposed the challenge of preventing the illegalities often associated with this phenomenon and ensuring protection of migrants' rights, while meeting the needs of the domestic labour market. Therefore, the country needs support to develop and implement coherent policies, regulation and services for an efficient management of circular and

temporary migration that would facilitate labour force and brain circulation and would foster the return of Moldovan nationals.

The project strategy will rely on comprehensive, interrelated and multi-stakeholder interventions, working to address a core challenge of an un-reformed policy and regulatory framework on managing labour migration. Some of the policy issues on which all stakeholders will need to come together and come up with solutions are: improving the policy and legal framework in the field of labour migration, particularly circular and temporary labour migration; developing an efficient regulation and/or self-regulation of the activity of private recruitment agencies of women and men labour migrants abroad; and necessary mechanisms for enabling better government's monitoring and oversight of the sector, etc. When working with the Moldovan stakeholders on improving the policy and legal framework on circular migration the project will provide them with a sound evidence base, taking into account a comprehensive assessment of the existing policies and legal framework, review of international best practices, and up-date necessary data. Additionally, support shall be provided to piloting implementing of a recognition/validation mechanism of informal and non-formal competences acquired abroad. Given that for most labour workers migrating abroad implies changing area of work and loss of qualifications, supporting this sectoral policy is necessary to enable the professional reintegration of the Moldovan migrants upon return from abroad.

The Moldovan stakeholders have poor capacity to conceptualize and implement policies attuned to the international standards and the needs of the local labour market. Therefore, the intervention strategy to be deployed shall juxtapose high level, international and local expertise and learning opportunities for national stakeholders about international best practices and standards and shall cover both the policy making and policy implementation stage. The dialogue on labour migration issues among main stakeholders has been intermittent and scattered so far and had not let to satisfying policy solutions meeting the needs of all actors concerned. As such, the project shall facilitate communication among and all relevant stakeholders (governmental bodies, private entities, academia, civil society, etc.) in a whole-of-the-government approach that accounts for the voices of all parties, on designing /upgrading policy, legislative and regulatory framework that caters for the needs and provides more opportunities of legal and temporary migration of men and women workers, as well as ensures the protection of their rights and recognition/validation of their skills upon return. Such an inclusive policy-making approach shall secure buy-in and sustainability of the policies to be designed.

The efficiency of employment support services provided to labour migrants resides in a well-prepared and informed staff of services providers, both public and private, hence this project shall focus on improving the ability of public and private entities to provide quality employment services to labour migrants at all stages of migration. NEA and its local offices are a central piece in the recruitment, employment provision and reintegration chain, however, many of these services are inefficient and outdated and often poorly known about among migrants. Hence, the project shall look into new opportunities to innovate, modernize and improve efficiency of employment services, and strengthen skills and knowledge of staff, as so to enable NEA to become a pro-active facilitator of provide quality employment support to migrants. An innovation for Moldova would also be the promotion of self-regulation by private employment agencies through setting ethical recruitment standards, using the International Recruitment Integrity System (IRIS) framework experience.

Theory of change for Outcome 2: *If local public authorities and other local actors have the knowledge, skills and tools to implement local development initiatives aimed at improving local services and offering income-generating opportunities at local level; If experience of migrants' involvement in community development is well documented and capitalized for easy replication when the project is over, then premises for making the most of migration for the socio-economic development through an improved institutional framework and engaged Diaspora will be ensured, because Diaspora will be meaningfully engaged in local development, as a result of committed and transparent local public authorities, available engagement schemes and strong partnerships.*

An essential element determining the success of project intervention at local level is the understanding, acknowledgement and commitment by the local public authorities of the need to test and implement innovative joint local initiatives, including with migrants' support, in a

transparent and participatory manner. That is why one of the first activities to be implemented is the provision to target LPAs and local actors of training and specialized technical assistance and expertise (including to newly elected local officials) along with a continuous networking and exchange of experience between all project beneficiaries. A participatory development/upgrade of local strategies and socio-economic action plans is the next step to build trust and ensure an effective local governance, where the local community, including migrants, will be part of the process and engage at each stage, from co-identification of problem and solution, until co-funding and co-implementation of various joint local development initiatives.

As part of the methodology looking to test various local initiatives implementation (also using alternative migrants funding etc..) a seed investment instrument is proposed to be implemented, in form of grant, looking to generate in the medium and long run at least 50% additional co-investment from migrants and other local actors, hence a bigger thereof ownership, engagement and impact at local level. This will allow "economies of scale" and "efficiency in resource use", where: a) migrants and the local population (including vulnerable groups) would prioritize and vote for a specific project deriving from local needs and support it financially and non-financially, b) local public authorities would acknowledge/back-up the need for this specific project at local level, and finally c) the local business actors would be ready and interested in co-investing and supporting that specific project.

Given previous SDC-funded interventions, where HTA concept has been developed and piloted, there is still a stringent need to further support these entities as independent entities and reliable partners for LPAs in fundraising, implementing various local projects and engaging a bigger number of active members. Now there are already over 38 functional HTAs in the Republic of Moldova established within UNDP/MiDL phase I, and an additional number of 101 replicated the model, with CALM support, using the same methodology and model. Hence, the spreading of HTA concept in Moldova was repeatedly voiced. To answer those needs, but to also build the capacities of HTAs at a larger scale and spread the model in the country and abroad, the project will provide dedicated capacity building support (based on previously tested program) to all HTAs established (in process of establishment) in the country. All used methodologies and tools shall be capitalised and framed in a dedicated toolkit, for a smoother future replication. Additionally, innovative support schemes and programs to be tested and implemented (such as Yearly Small Grants 1+1 Programme, LVR, Decentralised Cooperation etc.) shall raise awareness on the benefits of migration for local development, engage more active Diaspora members and finally lead to a sounder impact.

Looking to ensure the sustainability of all efforts and lasting in time after the project finalisation, the creation of the national HTA platform – Association of HTAs – will be encouraged and supported. Acting as "resource centre" for the HTAs, this entity will further become a national representative authority for HTAs network, facilitating new partnerships and exchange of experience with external similar institutions.

As part of an effective spreading of all tested models to local public authorities from Moldova, the project will build on its strategic partnerships with CALM and BRD. In this regard, the network of local focal points from district councils will be created and capacitated to work on a daily basis with local authorities on migrants' involvement in local development and creation of HTAs. In the same context, migrants' engagement in local development (via HTAs and local projects) within the *BRD Diaspora network* abroad and relevant national and international events will be promoted.

Building on the sustainability of project tested models (under this and previous SDC-funded interventions) a set of policy documents shall be produced, also providing guidelines, lessons learnt and recommendations for an effective practical use thereof in the country and abroad. Under the same umbrella, national and international platforms shall also be fully valorised to make the most of gained experience and share accumulated knowledge and know how in the field of migration and local development.

Altogether, these actions will equip LPAs and HTAs with the knowledge and tools to develop local inclusive policies, involving migrants in various local development schemes, building a healthy participatory local environment and contributing to higher level of trust and engagement of various local actors, including of migrants for a sustainable local development. Availability migration mainstreamed local policies is an important precondition for country-wide dissemination of such

best practices, thus raising awareness on the benefits of migration for local development and maximising its positive impact in Moldova.

Policy influencing

Through its project intervention UNDP will directly contribute policy changes and will synergize with other SDC interventions through SDC Policy Influencing Tool. The purpose of this tool is to facilitate the strategic planning and coherent implementation of policy influencing activities by the Swiss Cooperation Office in Moldova and its project partners.

Overall, the project developed instruments under Outcome 1 shall be conducive to shaping policy makers' proactive and cooperative attitude of engaging with the private sector and other governments aimed at encouraging legal circular labour migration. Moreover, efforts will contribute to influencing and making new policies on labour migration and employment, in conformity with international standards and guidelines, hence enabling a more efficient management of labour migration in Moldova.

The project methodology and results will directly contribute to influencing local policies towards a more migration and development focused perspective, particularly given the partnership with CALM and synergies with the relevant government stakeholders, including BRD.

III. RESULTS AND PARTNERSHIPS

Expected Results

The need to effectively address migration issues, along with creating conditions for a business enabling environment, job creation and infrastructure development are also listed as main Government priorities for the next four years. In line with these priorities, the proposed initiative aims to further support the country's development processes also capitalizing on best practices and lessons learnt in this field. Due to the Swiss development support, the GoM migration policy focus shifted from a management and control perspective to capitalizing on the opportunities provided by migration. To that end, this initiative will strive to further ensure that necessary pre-conditions are in place, making it possible to effectively address migration issues and make the most of this phenomenon for development, at national and local levels.

Under Outcome 1, the project will ensure that Moldovan potential, actual and returning labour migrants benefit from comprehensive employment support services. To that end, national and local authorities will be fully equipped to answer to the needs of all categories of migrants at each stage of migration (pre, migration, post).

Under Outcome 2, efforts will warrant that community members, including migrants are meaningfully engaged in the local development process. In line with that, activities will focus on working close with local public authorities, other local actors and migrants for the effective implementation of local development initiatives aimed at improving local services and offering income-generating opportunities.

The project will support Moldova's progress towards the achievement of **Sustainable Development Agenda 2030**, particularly SDG 8: *Decent Work and Economic Growth*, and SDG 11: *Sustainable Cities and Communities*. Also, the project will contribute to the localisation⁹ of SDGs, as Local governments have a unique role and contribution to play in the advancement and implementation of sustainable development. In fact, many of the sustainable development goals (SDGs) will impact on the role and responsibilities of local government, namely, poverty reduction; access to water and sanitation; health; education; economic growth; development of cities and human settlements; and resilience to climate change.

To this end, the project will contribute to the achievement of the first two outcomes of the **United Nations Development Assistance Framework (UNDAF) 2018 -2022**, included in the **UNDP's Country Programme Document (CPD) 2018-2022**, i.e. to (a) The people of Moldova,

⁹ According to the UN, localization denotes the "process of defining, implementing, and monitoring strategies at the local level for achievable global, national and subnational sustainable goals and targets"

especially most vulnerable, demand and benefit from democratic, transparent and accountable governance, gender-sensitive, human rights- and evidence-based public policies, equitable services, and efficient, effective and responsive public institution and (b) The people of Moldova, especially most vulnerable, have access to enhanced livelihood opportunities, decent work and productive employment, generated by sustainable, inclusive and equitable economic growth

The project will also contribute to the successful implementation of the **Swiss Cooperation Strategy with the Republic of Moldova 2018–2021**, particularly to the achievement of Outcome 1: Women and men, with a special focus on excluded ones, effectively participate in local decision-making processes, demand the respect of their rights, and hold local public authorities accountable; and Outcome 2: Local public authorities have increased access to resources, allocate and spend funds in line with the population's priorities and provide sustainable and quality services in an inclusive and accountable way, under the Local Governance intervention domain.

Project Outputs and indicative Activities

Outcome 1

Moldovan potential, actual and returning labour migrants benefit from comprehensive employment support services.

In order to strengthen the institutional capacities and effective governance of labour migration, the project has identified the following priority actions which will address current needs of migrant workers and key actors (government institutions, trade unions and recruitment agencies).

Output 1.1 National labour migration policy, coordination, regulatory and institutional frameworks are upgraded to enable an enhanced management of labour migration.

Activity 1.1.1. Provide support to national stakeholders to develop and implement a coherent legislative, policy, coordination and institutional framework in the area of labour migration, including for an efficient management of circular and temporary migration, enhanced data collection and the protection of migrants' rights.

This activity shall focus on addressing the policy and legal, coordination and institutional capacity gaps on labour migration in Moldova. To improve coordination and foster national ownership, the project shall support an extended partnership among all stakeholders (government⁵⁰, trade unions, employers' organizations, private recruitment agencies) making use and strengthening the existing institutional platforms - the technical sectoral working group and the DMD inter-ministerial Committee, to develop a new concept for labour migration management. These actions aim to improve the policy and legal framework in the field of circular migration, to ensure the efficient regulation and/or self-regulation of the activity of private recruitment agencies of labor migrants abroad. To achieve that, the project shall provide technical expertise for performing a comprehensive legislative and regulatory review at the initial stage; exposure to and analysis of relevant international practices and standards; evidence to be produced through an in-depth study on the profile of Moldovan women and men labour migrants needs and labour supply chains; and expertise and assistance in developing a new/upgraded policy and legal framework for labour migration. The project will also work with relevant stakeholders in Moldova to develop and train them on a more suitable mechanism for recognition/validation of informal and non-formal competences acquired by migrants abroad in order to facilitate the professional reintegration of migrant workers upon their return to Moldova. Moreover, these interventions shall also target SKAT developing and improving cooperation among key stakeholders on labour migration management, to ensure the quality and ownership of the policies to be developed and implemented. Technical support in the form of training workshops, expert support and study visits to learn best practices will be tailored according to the identified needs, challenges, circumstances, and objectives of the main stakeholders both, at policy design and implementation stages. An impact assessment of the new regulatory framework on the labour market supply chains from the perspective of recruiting labour

⁵⁰ The Bureau for Diaspora Relations (BRD), the Ministry of Health, Labour and Social Protection (MHLSP), the National Employment Agency (NEA), the Ministry of Internal Affairs (MIA), other relevant public institutions,

migrants shall provide insights into the needed policy responses and follow-up shall be carried out in the last intervention year.

As such, the interventions planned for this line of activities shall result in evidence-based policies and regulations, improved in a participatory and whole-of-the-government manner, that are necessary for a better management of labour migration, increasing quality employment services, and ensuring protection of migrants' rights at all stages of migration (pre-departure, placement abroad, return and reintegration).

Activity 1.1.2 Support NEA in developing and implementing an Action Plan for implementing facilitated labour mobility schemes and regulating and monitoring the activity of the private recruitment sector with a view to improving cooperation of NEA with the private recruitment sector.

Although mandated to oversee the activity of the private recruitment sector, NEA lacks the leverages to do so. The project shall amend this shortcoming by providing support to NEA in developing a coherent and organized plan and act upon it. That shall entail the development of an efficient monitoring, stimulation and sanctioning mechanism to ensure the enforcement of the national legislation and the protection of Moldovan women and men labour migrants' rights at all stages of migration,¹¹ as well as a mechanism for recording and addressing migrants complains, etc. As a key player in ensuring accurate implementing policies and managing labour migration, NEA will be subject to a tailor-made capacity building package of trainings and guidance on applying the new policies on labour migration, including applying the afore-mentioned mechanisms. Hence, as a result of this activity, NEA shall possess the necessary regulatory tools and capacity to oversee the compliance of the private recruitment sector with the upgraded policy and legal framework and improve cooperation on labour mobility issues.

Activity 1.1.3 Support the international cooperation capacity and framework on labour migration in Moldova.

The project will also focus on strengthening the international cooperation on labour migration, targeting the negotiation of bilateral labour migration and social protection agreements and conceptualize labour migration schemes with main countries of destination. When working on strengthening the international cooperation on labour migration the project will develop the SKAT of the Moldovan stakeholders (MHLSP, MFAEI, BRD, NEA, NSIH, etc.) on:

- facilitating a broad-based partnership of ministries but also social partners and civil society to negotiate bilateral labour migration and social protection agreements with main destination countries;
- discussing/negotiating pilot circular labour migration schemes with main countries of destination which will engage trade-unions and private recruitment agencies and protect the rights of Moldovan men and women labour migrants abroad and upon return.

The activities shall support Moldovan trade unions through capacity building and guidance to engage in international cooperation with foreign counterparts, as a platform to promote and protect the rights of labour migrants in the destination countries. All in all, these interventions shall lead to improved capacity of Moldovan stakeholders to conceptualize and negotiate with destination countries circular migration mechanism for a better regulated labour mobility.

Output 1.2 Employment service providers have the SKAT to deliver quality services to labour migrants.

Activity 1.2.1 Build SKAT of NEA/TEA staff and representatives of the private recruitment agencies in the field of circular migration, reintegration.

The project shall develop and deliver a comprehensive professional development package, addressing the challenges and learning and skills needs of the staff of all 35 local employment offices of NEA, in the field of circular migration and protection of Moldovan workers' rights while abroad

¹¹ Recruitment, work abroad, return to Moldova, repatriation of rights and assets obtained abroad.

and during reintegration. Moreover, the project will promote an operating approach of private recruitment agencies based on ethics, gender-equality and non-discrimination principles, protection of migrants' rights by applying national and international standards (based on the IOM-promoted IRIS model - International Recruitment Integrity System). The means to achieve includes a SKAT building package for the private recruitment agencies to enhance their association efforts and ensure their compliance with the ethical standards and legal framework.

The SKAT building efforts shall be extended and cover civil servants from all public institutions (CPA, PSA, LPAs) with mandates in the field of DMD. In an effort to build on previous efforts and ensure continuation, the DMD training materials developed and institutionalized with APA¹¹ within the previous phase of the MiDL project shall be used.

As a result, the national and private employment service providers shall have improved SKAT to deliver quality employment services to labour migrants at all stages of migration (pre-departure, return and reintegration), in line with the legal framework to be upgraded (under Output 1.1). Equally important, the SKAT of other local public service providers and inter-institutional cooperation shall be improved, with the view to ensure provision of complex services and information support to labour migrants at all stages of migration.

Activity 1.2.2 Re-engineer and redesign NEA/TEA front-offices and back-offices to improve access and quality of services.

The work conditions in most of NEA local offices (TEAs) are very modest, but most importantly, are not adapted to the specific requirements of employment service provision. In this context, the project shall embark in a service re-engineering process, that shall cover procedures, physical facilities and electronic and IT infrastructure of the Agency. More specifically, the project shall review business processes, including user-led design thinking techniques, to be used in improving physical facilities in up to two local employment offices. Aiming at facilitating access and information exchange, interconnection with existing information systems and platforms/databases, dedicated webpages to women and men migrants on NEA's portals and job opportunities abroad, mobile applications and e-services, visualization of NEA data and services, etc. will be developed. The ultimate goal is to improve service journey of all categories of job-seekers, including labour migrants, facilitate flow of people and information, thereby increasing quality, efficiency and efficacy of employment services in up to two local employment offices, that shall serve as model for MHLSP and NEA for replication in other territorial units. The sustainability of this intervention and support, is further along, ensured by the commitment of the MHLSP/NEA to facilitate up tested models of new redesigned offices to other TEAs and to maintain the upgraded facilities these offices. A solid argument is the planning and approval of dedicated funds (MDL 1,46 mln) in the 2019 budget of the Ministry and NEA of the necessary resources to further redesign other offices, part of the NEA network using the model and procedures (templates, design schemes, requirements) developed as part of this project. The same approach will be applied by the Ministry and NEA within the budget planning exercise for the coming years, where dedicated funds will be planned for the above-mentioned activities.

Activity 1.2.3. Awareness raising on legal labour migration and the opportunities for reintegration in Moldova of returnees and their families.

To address the information gaps, the project shall deliver far-reaching awareness raising campaigns in the country and abroad on the topics of, inter alia, employment options, the advantages and risks of circular migration, advantages and opportunities for reintegration in the country after returning from a short or long-term migration experience; educational offers and business development opportunities for women and men migrants and their families.

Accepting that securing quality employment is one of the main push factor, but also on the top of concerns for returnees, the project shall dedicate extra efforts to actively promote NEA/TEAs' services and available web-portals among job-seekers, throughout the country and within the diaspora community. The timing for these enhanced promotional efforts is ever so more opportune, given that they shall be initiated straight after the comprehensive reform of NEA and entering into

¹¹ Government Decision 725 as of 08.09.17 and Government Decision 49 as of 16.01.18

force of a new employment law. Hence, the public communication efforts shall also support NEA in improving its public image, re-branding and re-positioning its services on the domestic recruitment market. At the same time, the project shall seek to include all local public institutions in the awareness raising efforts, including by providing informative support through the one-stop-shops of the Public Service Agency (in line with point 1.1.5 of the Government Decision 724 as of 08.09.17). As a result of these activities, migrants will have increased access to information about the perils and opportunities of labour migration and the opportunities available to them and their families for economic and social reintegration in Moldova, while public institutions, most specifically NEA shall enjoy better visibility of their services, to labour migrants.

Selection criteria of partners and geographical coverage

Under the activities listed above, the project shall not apply a selection mechanism while striving to engage and work with all relevant stakeholders that have clear mandates in the field of employment and labour migration policies and services. Thus, several categories of beneficiaries can be identified: a) central government bodies, b) private recruitment agencies, employers' confederation and trade unions, c) NEA and local employment agencies.

- a) While the main receivers of the project's expertise and technical assistance shall be the Ministry of Health, Labour and Social Protection – the governmental body in charge of designing labour migration policies, the project will apply an inclusive work methodology following the whole-of-the-government approach, including all governmental bodies (using the existing institutional coordination mechanisms – the Inter-ministerial Coordination Committee on DMD, the network of migration focal points) at all stages of conceptualizing and defining labour migration policies, as well as SKAT building activities. Additionally, the project shall assist the Ministry of Education, Culture and Research in piloting policies interdependent and complementary policies, like skills recognition mechanisms for returned migrants, in cooperation with the MHLSP, NEA and BRD.
- b) Refraining from restricting and limiting access to the participatory process, the project shall strive to involve as many private recruitment agencies as possible and as shall prove open and willing to engage in all project activities, both consultations on draft labour migration policies as well as dedicated SKAT building activities. The same approach shall be applied with regard to representatives of employers' associations and trade unions.
- c) Taking into consideration its mandate, the project will work and provide a separate set of assistance to the National Employment Agency and its local offices (under Output 1.2). The project will ensure national geographical coverage and work with all local employment agencies (the staff responsible for working with labour migrants) to provide SKAT building assistance to work with labour migrants, improve communication and awareness raising on legal labour migration and reintegration. **The only instance when a selection mechanism shall be applied** is in relation to identifying the 2 local employment offices for redesigning and piloting modern employment services. In order to single out the most suitable local offices for such works, a specific methodology shall be designed in cooperation with NEA and MHLSP. The methodology shall look into, among others, the flow of labour migrants and returnees, yearly and monthly flows of beneficiaries, performance indicators, geographical position and capacity to activate as employment service hubs at regional or sub-regional level, demand for and delivery of a full array of employment services to all categories of beneficiaries. At the same time, and most importantly, the selection methodology shall take into consideration the pace of the unfolding reform of the agency, the administrative configuration and capacity of local offices after the reform, as well as the strategic and *institutional priorities of NEA dictated by the current reform.*

Outcome 2

To further enhance the migrants' meaningful participation in local development and ensure that all preconditions for making the most of migration at local level are in place, the following priority activities will be implemented, targeting specifically LPAs, other local actors, the local community, including migrants.

Output 2.1. Stakeholders¹³ have the SKAT to implement local development initiatives aimed at improving local services and offering income-generating opportunities at local level

Following the same tested approach, this Output will look to develop new services at local level, actively and meaningfully engaging the local community, including migrants as core change actors, acting at beneficiaries, co-designers and co-founders of various local initiatives in their native localities. The gluing element of this intervention stems from the effective identification of a concrete Local Development Objective, meeting the needs of a wide range of local actors, including migrants which, once achieved, will contribute to an increased number of jobs at local level and improved local public services, launched with local community support, including that of migrants.

Activity 2.1.1. Develop the capacities of LPAs and other local actors and enable them to effectively implement local development initiatives aimed at improving local services and offering income-generating opportunities at local level

The project will work to ensure that LPAs are fully equipped to implement innovative local development initiatives, also having in mind the main principles of an effective participatory local governance, where the local community including migrants are part of local development processes. To that end, a set of training and specialised technical assistance and expertise will be delivered to target LPAs (including to newly elected local officials) and local actors covering:

- a. effective mainstreaming of migration in local development and planning processes;
- b. engaging local community, including migrants and economic agents in local planning and development;
- c. adjustment of local planning and budgeting methodologies to also empower the local community including migrants;
- d. participatory implementation of local development initiatives;
- e. monitoring and evaluation of interventions impact at local level;
- f. upgrading the migration mainstreaming at local level toolkit for LPAs.

A special topic will be implementation of corruption-free local policies as an essential prerequisite to build trust with the community members, including migrants,

Given that networking and exchange of experience between all project beneficiaries (including via organisation and attendance of national and international events) is crucial for the successful implementation of activities and incentivisation of involved actors, a set of events and exchanges visits will be held in the country and abroad looking to present, share and learn best practices and lessons learnt. Part of this process is also ensuring wide scaling-up and implementation country wide of various participatory local development schemes, with active engagement of the local community, including of migrants, using CALM network, resources and knowledge.

Activity 2.1.2 Identify, support and ensure the implementation of jointly selected complex local development initiatives and investment opportunities, aimed at improving local services and offering income-generating opportunities at local level, with active participation of migrants and community members (via local services initiatives, inter-municipal cooperation, PPPs, local economic schemes, business enabling models and other tools)

As part of the methodology, the project shall envisage a more complex local development approach to be further tested and promoted. Building on previous positive SDC funded UNDP/MiDL experience at local level, support in form of grants and technical assistance will be provided to 25 partner LPAs and other actors, having the same local development objective and a strong emphasis on economic development. This will allow "economy of scale" and "efficiency in resource use", where: a) migrants and the local population (including vulnerable groups) would prioritize and vote for a specific project deriving from local needs and support it financially and non-financially, b) local authorities would acknowledge/back-up the need for this specific project at local level, and finally c)

¹³ Stakeholders are considered to be: local public authorities and institutions, Hometown Associations, local economic agents, CSOs, community members (including migrants)

the local business actors would be ready and interested in co-investing and supporting that specific project.

Under this component, given the wide range of actors involved, several grant mechanisms could be implemented¹, as seed instruments, all targeting pilot project communities. Such an intervention would answer to the need to combine several grant instruments to achieve greater local impact, where a wide range of actors would be engaged in and contribute to projects' successful implementation. In some cases, where cities would be at the centre of the project intervention territory—testing a territorial approach to rural development could be considered.

Overall the grant amount per locality (tackling local services, economic development, local business and IMC projects) shall not exceed 60,000 USD.

Selected communities will also benefit from targeted pre- and post-implementation support and guidance for sustainable local services provision and continuous monitoring and evaluation of interventions and expected results. Aiming to ensure the sustainability of all efforts and their easy scaling up, tested innovative participatory models, guidelines, recommendations, best practices and lessons learnt shall be framed and crystallised in dedicated toolkits, intended for easy practical application, at local, national and international level (including with CALM support).

An essential stage of this activity is the effective and strategic selection of target communities. The project will work in at least 25 communities in the North, Centre and South regions including the Territorial-Administrative Unit of Gagauzia, on capacity development and strengthening of LPAs in local governance, public management, local service improvement and socio-economic development through sustainable models of migrants and community members' engagement and mobilization models. The main idea is to work in communities and towns which are majorly affected by migration and provide local services for a larger number of people. The selection process will be conducted at the inception phase of the project and the final decision will be taken after the upcoming local elections, expected for June 2018. Based on the previous results and lessons learnt, the project will pursue a more complex evaluation and selection mechanism for selecting target municipalities. Particularly, in comparison with all previous similar projects and programmes, the selection process will be based not just on criteria related to local governments, but also on additional criteria related to local development partnerships and proposed development solutions.

In this regard, the selection process will be put into practice in several distinctive steps, aiming to ensure an effective identification of project beneficiaries and local development ideas:

The eligibility criteria will be endorsed by the Project Steering Committee (PSC), based on:

- Population of the municipalities shall be minimum 4,000 inhabitants.
- The concepts to be submitted jointly by a local partnership, composed by LPA, private sector, local community groups, including migrants/HTAs.
- The concepts to be based on a feasible local development idea, based on local development strategies/priorities identified jointly with the local community, including migrants, to be further implemented in a public-private partnership with the project support.
- Co-financing of the potential interventions by both, public and private/non-governmental partners.

Initial selection will be done based on submitted concept notes, to be preceded by informative meetings with LPA and other local actors. Interested LPAs will be supported by local facilitators, during assessment visits.

At the final stage, 25 target-municipalities will be selected by an Evaluation Committee and endorsed by the PSC to receive financial assistance in the form of seed funding.

The proposed selection process aims to:

- Decide on the most expedient list of target municipalities and development solutions, for further piloting and nationwide replication.

¹ Given the specific Moldovan context, along with previous similar interventions at local level, the grant mechanism remains to be the most effective instrument to partner with a wide range of national and local stakeholders and effectively engage them in reforms. Due to the current state-of-affairs (political instability, unfinished fiscal decentralization reform, weak revenue generation capacity at local level, etc.) applying other more complex schemes is assessed to be premature and overly complex for the Moldovan LPAs.

- Effectively mitigate the risk of upcoming local elections (the newly elected LPAs will be asked to endorse the proposed application and commitments after the local elections).

Activity 2.1.3. Raising awareness on the benefits of migration for local development and promoting best migrants' engagement practices tested and implemented within the project at local, national and international levels.

The project will also look to change mindsets and raise awareness on the benefits of migration for local development, tackling at the same time transparency, continuous two-way communication and building trust. To that end, provision of specialised targeted support to partner LPAs and other local actors to effectively communicate with migrants and engage them in local development in a meaningful way is envisaged. To promote successful examples and models of migrants' engagement in local development - awareness raising campaigns and various local events with the participation of the local community, including of migrants' active participation are also to be organised. (e.g. Diaspora Days, local DOR camps, various campaigns and local events).

Finally, success stories, best practices and lessons learnt will be identified, collected and disseminated via various available mass media channels and instruments.

Output 2.2. Experience of migrants' involvement in community development is well documented and capitalized for easy replication

Activities under this Output will ensure that HTAs practice in Moldova is further matured and promoted, aiming at strengthening current associations established and supporting a massive scale up and replication in the country but also abroad. HTAs will receive complex support to be able to engage with various stakeholders, including CALM and donors to support LPAs in implementing local development initiatives aiming to contribute to their native locality.

Activity 2.2.1. Develop the capacities of HTAs and upgrade the set of knowledge tools for LPAs and migrants on HTAs establishment, consolidation and sustainability, based on previous best practices and build capacities of additional 100 territorial HTAs in setting up a sustainable cooperation platform between LPA, HTA and local CSO's (via CALM).

As confirmed during previous similar interventions, there is a growing interest of newly established HTAs to further develop and act as strong LPA partners at the local level. To that end, targeted and needs based training shall be provided to all established HTAs in the country (according to the previously tested capacity building methodology) to ensure their legal establishment, functioning and empowerment with relevant project writing and fundraising skills.

Part of this methodology is also exposing HTAs to a number of national best practices to ensure a better replication of the model in the country and a more effective engagement of Diaspora in local development. As part of ensuring sustainability, all best practices and lessons learnt shall be compiled and mainstreamed in the *Toolkit on HTAs establishment and consolidation*, to be upgraded, for further dissemination and use at a large scale, in the country and abroad.

Finally, the project will support the creation of a national HTA platform – Association of HTAs to further act as a "resource centre" for the HTAs networking.

Activity 2.2.2. Design and implement local programs empowering HTAs to independently engage in local development (local 1+1 funds matching schemes, Local Voluntary Return and Decentralised Cooperation Programs) using innovative tools.

Although capacity building activities and support shall be provided to all HTAs established in the country, a number of at least 45 active partner HTAs shall be selected (additional to the 25 LPAs mentioned under Activity 2.1) and supported to implement small-scale local development initiatives and programs, as independent structures, via innovative online and offline tools and channels, and expose them to international best practices.

To that end the project will also provide seed funding to target HTAs to independently implement local development schemes, identified jointly with the local community, including with migrants, based on the 1+1 principle (45 Grants * up to 10.000 USD).

Besides that, partner HTAs will be assisted to further implement innovative Diaspora engagement programs at local level (e.g. Local Voluntary Return Programs, Decentralised Cooperation Programs

etc. hence extend the number of “champion migrants” contributing to the development of their native locality.

Resources Required to Achieve the Expected Results

The current structure of the project team is designed to cover all intervention areas of the project under both Outcomes. Besides project team expertise, additional national and local experts and specific services will be embedded to achieve set results.

Partnerships

- A. Taking into consideration the IOM mandate and its outstanding practical and policy-oriented experience in the field of migration and development, as well as labour migration management, UNDP will join efforts with IOM in its capacity of the UN Migration Agency in Moldova for the smooth and sustainable implementation of the project. IOM will be responsible for the implementation, in close cooperation with UNDP, of the activities under: Output 1.1 that envisages providing support to national stakeholders in developing an efficient circular labour migration policy and regulatory framework for circular migration, strengthening national stakeholders’ capacity in the field of circular labour migration and negotiation abilities of international cooperation agreements on labour migration; and Output 1.2, being responsible for activities related to a) supporting the relevant national stakeholders, including NEA, to implement efficient monitoring, stimulation and sanctioning mechanism to ensure the enforcement of national legislation and the protection of Moldovan women and men labour migrants’ rights at the recruitment stage of migration; b) promotion of association, self-regulation and setting of ethical, local and international standards by the private employment sector and c) enhancing the knowledge and capacity of the private recruitment sector of the international and national legislation and standards.
- B. At the same time, the project will forge working and results-yielding partnerships with other international organizations that carry out development work in the same fields of interventions, like the ILO (for the first component), UN Women, as well as with USAID and GIZ – for creating synergies of activities under the second outcome of the project.
- C. The project will maintain a strong cooperation with the Congress of Local Authorities from Moldova, working to further consolidate their capacities and ensure a wide scaling up of all project tested local instruments, models and know-how.

Risks and Assumptions

Risks have been identified as part of the formulation process and captured in the risk log below. The project implementation shall span over a four years’ period that coincide with important events and reforms in the country, some of which can be anticipated and carefully factored into project plans, others will require the project to adjust as unfolding. Given that the proposed intervention will further build on current local initiatives and lessons learnt, the project team will consider the specific political context existing at the moment of implementation, and will plan the activities with caution, including timing and feasibility. Last but not least, the proposed intervention will envisage a cautious planning of the selection process of target communities, after the local elections to take place in mid-2019 and will also include a dedicated set of capacity building activities for newly elected officials according to previous UNDP best practices at local level. Throughout the implementation period of time, the project shall maintain an apolitical focus of the project, which ensures the possibility to continue the operation and interaction with all the stakeholders during and after the politically-charged elections period. The Project Risk Log shall be maintained throughout the Project implementation to capture potential risks to the project and associated mitigation measures. The detailed Project Risk Log is included in Annex 3.

The following risks and mitigation measures were identified:

Assumptions:

1. Political and economic environment is stable in Moldova and enables project interventions

2. Government of Moldova and other stakeholders (relevant line ministries and subordinated agencies, private recruitment agencies, CSOs and academia) are committed (including via dialogue) to develop and support the enforcement of a new/upgraded institutional, policy and regulatory framework on labour migration.
3. NEA is opened to and engaged in improving quality and access of, including by re-designing in a user-friendly manner, local employment services
4. National level commitment to continue mainstreaming migration at the local level and harnessing the migration potential for a sustainable socio-economic development
5. The favorable national legal framework encouraging local governments to engage migrants in local development (based on SDC tested local model)
6. Central public authorities develop and maintain a constructive and transparent cooperation with CALM and LPA
7. LPAs are open and fully engaged at each stage of the project implementation and committed to improve their institutional and service provision capacity and to create a favorable environment for migrants' engagement in local development (based on previous SDC interventions)
8. Capacity and willingness to get involved of other local actors is maintained to be able to implement planned activities.
9. Engagement of diaspora population in urban/rural in soft initiatives for community development
10. There is a high level of local community, including migrants, trust in local authorities
11. Previous SDC funded interventions at local level provide positive practices of migrants' engagement in local development, determining Diaspora and LPAs to further test the model and implement joint local development initiatives
12. The Congress of Local Authorities is open to further partner in scaling up the model country wide

Stakeholder Engagement

The proposed initiative shall target three important levels of beneficiaries (1) national public authorities (2) local public authorities (3) community members (private entities, local communities, migrants, HTAs, trade-unions, research and academia sector etc.). Each of these stakeholders will act both, as core actors, contributing to the sustainable implementation of the project activities, as well as beneficiaries – reaping the benefits of achieved results.

Under the first Output, by applying “the whole of the government approach”, the project shall work and engage with all national stakeholders with direct mandates in the field of labour migration (the Ministry of Health, Labour and Social Protection (MHLSP), the National Employment Agency (NEA), the Bureau for Diaspora Relations (BRD), Ministry of Education, Culture, and Research, private recruitment agencies, civil society, trade-unions, research and academia sector etc.) to address the existing coordination, policy, institutional and legal constraints for managing labour migration and improving employment support and qualifications recognition services.

State Chancellery (SC) – is the main national stakeholder, mandated with strategic, policy and inter-institutional coordination and coherence, having a strong influence on all project activities. SC is also chairing the Steering Board of the project and up to now showed a strong support towards all previous SDC interventions in the field of M&D at the national and local level.

BRD, as part of SC is another Government stakeholder overseeing the DMD policy coordination in the country, has a strong influence across all project outputs both, in terms of supporting the implementation process, but also institutionalizing the piloted models. BRD put in place an institutional framework (GD 725, 724) that enables the Government to ensure policy coordination and mainstreaming of DMD matters and take over a host of MiDL models tested previously, but which is at an incipient stage and requires further methodological guidance and support. The MiDL project had a good cooperation with BRD, ensuring and contributing to a strong synergy between

SDC-funded interventions at both, local and national levels. The same approach will be used in the next M&D program.

Migrants as main pillars of this specific project, shall have a complex and multi-faceted role acting both, as change actors and beneficiaries of all project interventions. Hence, as public service-users, they shall benefit from the opportunities provided by an enhanced labour migration policy and legal framework, access to regular labour migration channels, improved employment services, access to and complex information support for legal and safe labour migration, protection of their rights and repatriation of pensions, recognized/validated skills and facilitated reintegration upon return to be provided by the NEA and other stakeholders. The protection of the Moldovan labour migrants' rights will be advanced, through supporting NEA in establishing a system for recording and addressing their complaints. They shall also have an important role in the consultation process of all policies to be formulated as part of the MiDL process, being it at the national level (labour migration policies and regulations) or at local level (public consultations to be organized in each community). At the same time, as proven in the previous MiDL phase, migrants (diaspora, labour migrants, internal migrants) have strong support of, commitment and capacity to champion change and bring consistent contribution to local development processes. Moreover, it is this potential that the MiDL project shall seek to explore and enhance their potential in a sustainable and meaningful manner.

The **MHLSP** is the leading governmental stakeholder tasked to upgrade the policy and regulatory framework on labour migration management¹⁵. It has strong commitment to jumpstart the process and strong influence over the expected outcomes. It shall also have the strongest ownership over the expected results of the first Output, but it lacks clear vision, possesses rather poor technical knowledge and understanding of the complexity of the issues to be covered in this process. In this context, the project shall apply a multi-folded technical assistance package that shall ensure the fully-fledged involvement of MSLSP in all project activities. Thus, the MHLSP will benefit from the results of the review, analysis and incorporation of relevant international practices and standards, evidence on the latest challenges on labour mobility for policy making and assistance in improving the policy, institutional and legal framework in the field of labour migration management. The capacity and skills of the MHLSP staff will be strengthened on a wide array of relevant and connected topics (regulating the activity of the private recruitment sector, negotiation of bilateral labour migration agreements, conceptualizing pilot circular labour migration schemes for men and women migrants) that it requires to put in practice the enhanced legal framework.

MECR jointly with the NEA are working to enhance the productive employment and skills development of Moldovans, including the migrants at all migration stages. MERC will be supported to implement a recognition/validation mechanism of informal and non-formal competences acquired abroad by migrants. MECR will be supported to develop and pilot methodological guidelines and implement the specific procedures to apply the validation mechanism for formal and non-formal competences recognition.

NEA, the governmental body in charge of employment service delivery to end users in all geographic areas of the country. It plays a key role at the policy implementation stage, with considerable potential to provide technical expertise and a practical perspective to labour migration policy making but has limited influence over the decision-making process in this field. Also, it is the governmental body with the most consistent and regular contact with the private recruitment sector and has the potential to have increase its' liaison role at all the policy and service delivery stages. Currently, NEA is going through a lengthy and complex reform process. At the same time, despite its elaborate institutional structure, its service delivery capacity is hindered by outdated work-methodologies, business process and poor facilities, and the limited continuous professional development of its staff. To ensure the fully-fledged commitment and involvement of NEA throughout the project life-span, the project shall deploy a capacity-building centred intervention strategy, following UNDP's three intervention levels: a) environmental/policies - when developing a series of mechanisms for monitoring of the private recruitment agencies and engaging with labour migrants; b) organizational - when re-engineering business processes and reviewing internal procedures to include specific provisions related to serving labour migrants; and c)

¹⁵ As per the 2018 employment promotion law; 2017-2021 National Employment Strategy

individual/personnel level – with a comprehensive training package to be delivered to the staff of all local employment units.

Private recruitment agencies are part of a rather volatile market in constant and rapid change, with many new comers and exiting agencies; and formal and informal employment intermediate agents. It is also a rather fragmented sector that has previously failed to act in a coordinated manner. The sector benefited from little oversight, guidance and support by the public agencies mandated with managing the labour migration. Nevertheless, it preserved a high level of openness to engage in policy dialogue with the governmental stakeholders, put forward specific policy propositions on various labour migration aspects and has non-negligible policy influencing capacity. Rather than applying a selective approach, the project shall strive to involve all active private recruitment agencies on the market (roughly estimated – 20 agencies) and shall maintain an open invitation of joining to any emerging recruitment agencies throughout the entire duration of the project. The project shall strive to maintain a high level of engagement of all private, by involving them in the policy debate exercises, as well as by providing capacity support and awareness raising on the international practices, networking and partnerships, national legislation, rights protection and ethical recruitment, sector-wide association, and engaging their counterparts in the destination countries to build networks and partnerships allowing a more facilitated practical cooperation on recruitment of Moldovan labour migrants.

Trade unions associations have a major and untapped potential to protect the Moldovan migrants abroad, subject to building networks and partnerships with their foreign counterparts. They will benefit from practical support to facilitate international cooperation with their foreign trade-unions counterparts, so as to ensure an enhanced protection of the Moldovan labour migrants' rights in the countries of destination.

Local public authorities have a strong influence on project activities, being also the main drive for the successful implementation of all project local interventions (HTAs launch, migrants engagement, local service projects implementation). Subject to a thorough competitive selection of beneficiaries, also considering the upcoming elections period, and their voiced engagement from the very outset, there are few risks of engaging with these partners both, at policy and institutional levels. District level authorities have an important role in disseminating the best practices among the rest of localities from the district.

HTAs (internal and external migrants) will have an increased role in this new phase, where they will be directly capacitated and equipped to implement local projects, access new funding options and hence, support LPAs in their local initiatives. Both, LPAs and HTAs' roles are directly proportionate to their engagement in project activities. Under the third Output the initiative will directly benefit 25 LPAs, 45 HTAs and over 250 local community members - where a multi-dimensional capacitation of all stakeholders with three mutually reinforcing levels of capacity will be tackled: policy, institution, individual. Each of the beneficiaries will be selected on a competitive basis by applying several principles. In order to ensure synergies between local development initiatives and sustainability of the project impact, a set of selection criteria shall be proposed, relating to development needs, local actors' implementation capacity, community profile and local socio-economic context. Additionally, both, LPAs and HTAs will benefit of targeted grant schemes, tailoring the specific local context, capacities and needs of each community benefitting of the support.

Another target group of the project are **community members including women, children, elderly people, persons with disabilities, minorities, the unemployed**. They will benefit from project activities, grants, awareness raising and communication campaigns, in their double capacity, as active stakeholders and beneficiaries of service improvement, income generating activities and job creation opportunities. These groups shall also be consulted and listened to at each stage of the project implementation, under both Outcomes. In general terms, they are supportive of and welcome the project interventions.

As the representing organization of local public authorities, **CALM**, including Women Mayors Network will be engaged as an important stakeholder. It strongly supports the UNDP/MiDL project model and is actively involved in promoting it among other LPAs. Based on its mandate and the liaison role between the local governments, national authorities and international organizations, CALM has significant capacity to influence and, hence, will be further supported to scale-up all

efforts, represent and advocate for the common interests of local governments and disseminate the designed methodologies and good practices.

Other **national public institutions with DMD related mandates**, Ministry of Economy and Infrastructure Development, Bureau for Migration and Asylum, Public Service Agency, Ministry of Foreign Affairs and European Integration, Ministry of Interior, the National House of Social Insurance, etc. and their subordinated bodies) stakeholders with indirect influence, but a tangent role in DMD policies as well as local initiatives. Overall, they have a positive, supportive and cooperative attitude. The project shall maintain a high level of engagement with these institutions by involving them in all policy debates, capacity building activities (in the field of DMD, protecting the rights of the Moldovan women and men labour migrants abroad, reintegration) and awareness raising efforts scheduled in the project action plan. **Research sector and academia** will be instrumental in producing evidence on labour migration assessing the labour supply chains for recruitment of Moldovan labour migrants, as well as participating in the policy debates.

In that context, the full picture will envisage two big target groups (1) national and local authorities responsible for the provision of efficient and quality services to the beneficiaries and (2) community members and migrants including women, children, elderly people, persons with disabilities and minorities – both, as active stakeholders and final beneficiaries of local service improvements, income generating activities and job creation opportunities, will benefit from project activities, grants, raising awareness and communication campaigns.

South-South and Triangular Cooperation (SSC/TrC)

SSC/TrC shall be used, on the one hand to ensure transfer of best available knowledge and experience; on the other hand, to communicate about and inspire other interested countries/entities to take over the Moldovan experience gained as part of this project. SCC/TrC shall be indispensable for achieving sustainable results as part of the first component, considering the need to ensure access to a wide array of information and best available knowledge for effective policy options analysis, alignment to international standards of policy proposals to be formulated. The SCC/TrC shall be applied in various forms that shall be deemed best suited for achieving the desired results, from peer-to-peer support, study visits, peer-reviews and international expertise to support the policy formulation process in the field of labour migration. At the same time, within the second component of the project, SCC/TrC shall be used to inspire and trigger a pro-active attitude among local stakeholders to engage migrants in local development processes. Moreover, SCC/TrC shall be used to feed back to the international community, during various international fora, conferences, seminars, to spread knowledge and information about the flagship examples and practices to be accumulated as part of this project.

Knowledge

A specific focus shall be dedicated to developing and disseminating knowledge products to be used for replication of project methodologies by interested entities beyond the timespan of the project. A host of knowledge products shall be produced as part of both project components/outcomes, namely guidelines for TEAs/NEAs and MECR in working with labour migrants and skills recognition; a toolkit for local governments in mainstreaming migration in local development and local social-economic development strategies, guidelines for HTAs and crowdfunding, and an updated training course on for local elected officials and one on DMD in hard and e-learning format. At the same time, the project shall produce and disseminate to the media various through success stories, regular newsletters, etc. to educate the public through vivid examples about the projects methodologies and results.

Sustainability and Scaling Up

The process initiated by the project will have systematic and significant implications at policy, coordination, institutional and service provision levels, having a sustainable impact both at the national and local level, as well as for the private sector.

The intervention strategy shall strongly focus on phasing out and ensuring the lasting effect of the results achieved at all stages of work, by:

- *working through existing institutions* - all activities proposed as part of both components of the project are with well-established local partners whose project specific capacities will be further enhanced. The activities envisaged by the action will serve to improve the overall quality of work undertaken by these institutions in the long run, within the framework of national strategies on DMD, and ultimately contribute to the sustainable development of the country and poverty reduction.

- *fostering ownership and internalization of project methodologies by the beneficiaries and gradual phasing out a new phase of the project* - to be achieved by building on all lessons learnt from all previous experiences, with a conceptual adjustment of the approach in supporting the reintegration, recruitment and local development processes. The Action shall strive to strengthen the existent models (HTAs, TEAs) and engaging new actors along the way, to ensure a better synergy, sustainability and maximize the expected outcomes.

- *rooting the results of the project in nationally and locally endorsed policies.* The project assistance shall produce new policy documents at national and local level to be endorsed and assumed by the national and local governments, hence extending their validity beyond the project lifetime. Based on horizontal and vertical driven action models, the project will capture the entire process of integrating migration into local development agenda and ensuring a strategic and operational framework for circular, temporary and permanent migration management. Policy level sustainability of impact will be achieved in the relevant areas via awareness raising, training, legislation and agreements, building evidence base, institutional development, transfer of expertise and methodology, local capacity building, etc.

By pursuing a better resonance with the country's volatile development context, the project exit strategy will be blueprinted during the inception phase, adjusted during the whole implementation period and further detailed and clarified in the last year of implementation. The project phasing-out strategy will target all aspects of the sustainability and most specifically handing-over the accumulated knowledge and expertise, contributing to the further perpetuation and multiplication of the results achieved.

Moreover, all project interventions shall be organized in a logical sequence to support the overall exit strategy: (labour migration, local strategies) policy development and institutional set-up in the first project years; hard interventions (service improvements, employment service reengineering) in the middle years; and capacity building and technical assistance throughout the implementation cycle and increasingly emphasized in the last programmatic years. This arrangement shall allow the step-by-step graduation of national and local beneficiaries from project assistance.

More particularly, the project will approach an expedient 4-pronged sustainability and exit strategy, which will consist of the following:

Building pro-active institutional partnerships: a full and active engagement of key-national and local stakeholders at all stages of project implementation. Consequently, the project will foster genuine institutional ownership of the key national actors over all tools, models, methodologies, concepts, policies and procedures produced as part of all stages of the project (State Chancellery, BRD, MHLSP, NEA, CALM). Moreover, the efforts to enhance the vertical and horizontal inter-governmental coordination will contribute to greater collaboration and more sustainable partnerships between the respective Ministries, and among ministries and LPAs. International cooperation and partnerships between the Moldovan and foreign counterparts will be fostered, both from the public, private and trade union sectors, for the benefit of migrants as the ultimate beneficiaries.

Interlinking policy changes with local initiatives and ensuring that local initiatives/service models tested are supported by a permissive policy and legal framework and institutionalized in the modus operandi of the local public administration. On one hand, the project shall support the upgrading of the coordination, policy, institutional and legal framework for labour migration and extending of M&D policy across the regions of country, through technical expertise and facilitating stakeholders' dialogue. On the other, it shall use locally gained experience (of engaging migrants and reengineering employment services) to feed into the broader M&D and labour migration policy. Moreover, the policies to be supported by the project shall feed into other connected policy areas,

while also reinforcing one of the core objectives of the EU-Moldova Mobility Partnership, namely the facilitation of legal migration including circular migration schemes and return of skilled migrant workers from the EU to their home countries to foster development.

Gearing self-multiplication mechanism: the project will work to leave behind a core group of local people (both at national and local level, coming from both public and private sector) who are well prepared to continue the work and ensure that results do not only hold up, but that additional progress is made. Hence, the project builds the multilateral capacity of national and local stakeholders, so much so that the results will be fully produced by the beneficiaries rather than experts, transferring knowledge and skills rather than theories, and ensuring their buy-in and holding them accountable from the project onset. Tangible multiplier effects will be felt through the capacity building activities directed at relevant government ministries, which will lead to positive spin-offs and cross-cutting advantages, whereby the newly acquired skills and abilities of the respective staff will be applied to other areas of the Ministries' involvement. All trainings to be provided as part of this project will provide institutional knowledge for future local and central governmental programs and will be accompanied by practical tools for replication (i.e. training toolkits, manuals) and lead to improved codes of conduct and professionalism.

The project will contribute to the development of more responsive Local Public Authorities. Thus, the capacity building activities and grant mechanisms will promote the ability of Local Public Authorities to be transparent and open to the citizens, including migrants and vulnerable groups, to make relevant and timely information about their activities and actions available to the public. At the same time, the Local Public Authorities will be more open to the information and feedback provided by citizens, engaging in dialogue with them, and taking into account their comments and recommendations in the development and implementation of local public policies.

Raising public awareness to forge a deeper public engagement and community participation into local development– the most powerful instrument for ensuring sustainability of project achievements and further propel LPAs towards more efficiency, transparency and accountability. The nationwide and local far-reaching communication campaigns, showcasing the practical results and involving best achievers as motivational and inspirational examples, will target an increase of the civic activism.

IV. PROJECT MANAGEMENT

Cost Efficiency and Effectiveness

The proposed strategy is expected to deliver maximum results while making the best use of available resources. The project team will look for synergies with other projects that might allow for joint activities and for cost-sharing of the activities to achieve higher value for money, as well as involve the cost-saving Long-Term Agreements with certain categories of service/goods providers available for UN Country Team agencies due to existing arrangements within the UN Moldova Country Office.

The project will be under the National Implementation Modality in accordance with UNDP rules and regulations. The State Chancellery, namely the Secretary General ensures the overall coordination of the project. Working together and in partnership with national implementing partners is a fundamental starting point for all UN priorities in Moldova, as drawn up in the United Nations Partnership Framework for Moldova.

Project Management

The implementation and monitoring of the project activities will be carried out by UNDP in accordance with its applicable regulations, rules, directives and procedures. However, to ensure ownership and sustainability of the project, UNDP will work in close partnership with the IOM (particularly Outcome 1), BRD, MHLSP, NEA, CALM, CSOs, at the national and local levels, and other relevant actors.

V. RESULTS FRAMEWORK

Results framework Matrix is developed in full compliance with the information described in this project document and is *attached separately* to this document.

VI. MONITORING AND EVALUATION

The implementation and monitoring of the project activities will be carried out by UNDP in accordance with its applicable regulations, rules, directives and procedures. The regular monitoring of the Migration and Development Programme¹⁶ will be undertaken based on the Monitoring, Evaluation and Learning framework developed for this specific project, in line with UNDP and SDC requirements. Its main goal would be to ensure regular feedback on implementation, early identification of potential problems to facilitate timely adjustments to on-going activities. This framework will include M&E arrangements at different stages of implementation and different levels of intervention, aimed at ensuring a more comprehensive evidence of activities planned and results delivered, based on specific qualitative and quantitative data.¹⁷ Also, the Monitoring efforts, with emphasis on systematic assessment at the project level, will provide the basis for making decisions and taking actions, and shall provide indispensable information and data for evaluations. Both quantitative and qualitative data will be collected in order to track implementation progress. The data shall elaborate on people's perception of access to services, information and participation in local governance. Such data will be extracted from project reports, surveys (a baseline and end-line opinion polls to be conducted at the beginning and repeated at the end of the project), in-depth interviews with project stakeholders and beneficiaries, training assessment results, central and local governments' records, and other. The MEL framework shall disaggregate data for gender, youth, unemployed, people with disabilities, diaspora, labour migrants and returnees, geographic areas (in line with the specifics of each project component) to assess the impact of the project. This information shall be used to enhance focus on vulnerable groups and ensure that each of them are contributing to and benefiting from the project interventions.

A final project **Evaluation** shall be performed at the end of the project by an independent team of evaluators to be contracted by UNDP to measure results against targets set, positive changes embraced by the project stakeholders, and evaluate the prospects of durability of results.

The M&E framework shall be complemented by a **Learning** monitoring compartment. The project will use it to analyse evidence from program implementation and act on learnt lessons to inform program management. The project strategy involves creating learning opportunities for all its beneficiaries, as part of both project Outcomes, through: (a) regular thematic meetings, networking events and exchange of best practices throughout the implementation cycle; (b) engaging champions/high performing entities (local governments/HTAs/TEAs) with a palpable record of achievements, in mentoring and coaching their peers; (c) dissemination of knowledge and learning materials and d) assessing learning progress achieved by beneficiaries of all capacity building activities of the project.

The MEL will fall under the direct responsibility of the project's Monitoring, Evaluation and Gender (MEG) Specialist, who will be responsible for the overall data collection and verification process, establishing templates and procedures for accurate documentation and data collection process. Project officers shall be responsible for component related data sub-sets on project activities, in close cooperation with the MEG Officer. At the same time, quality assurance through regular and thorough monitoring of project progress shall be performed by the UNDP's Cluster Lead, Programme Analyst and Programme Associate.

Audit: The project will be audited in compliance with the UN internal policy on audit.

¹⁶ Included in SDC Strategy Local Governance Domain

¹⁷ As tested in the previous phase, for an easier follow up several M&E frameworks were developed and completed to evidence HTAs progress and scale up, LPAs progress, local services projects progress and impact.

Monitoring Plan

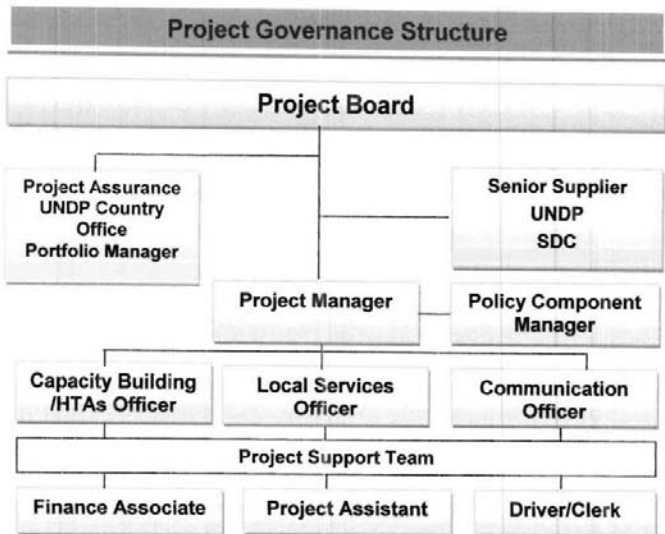
Monitoring Activity	Purpose	Frequency	Expected Action	Partners (if joint)	Cost (if any)
Track results progress	Progress data against the results indicators in the RRF will be collected and analysed to assess the progress of the project in achieving the agreed outputs.	Quarterly, or in the frequency required for each indicator.	Slower than expected progress will be addressed by project management.		
Monitor and Manage Risk	Identify specific risks that may threaten achievement of intended results. Identify and monitor risk management actions using a risk log. This includes monitoring measures and plans that may have been required as per UNDP's Social and Environmental Standards. Audits will be conducted in accordance with UNDP's audit policy to manage financial risk.	Quarterly	Risks are identified by project management and actions are taken to manage risk. The risk log is actively maintained to keep track of identified risks and actions taken.		
Learn	Knowledge, good practices and lessons will be captured regularly, as well as actively sourced from other projects and partners and integrated back into the project.	At least annually	Relevant lessons are captured by the project team and used to inform management decisions.		
Annual Project Quality Assurance	The quality of the project will be assessed against UNDP's quality standards to identify project strengths and weaknesses and to inform management decision making to improve the project.	Annually	Areas of strength and weakness will be reviewed by project management and used to inform decisions to improve project performance.		
Review and Make Course Corrections	Internal review of data and evidence from all monitoring actions to inform decision making.	At least annually	Performance data, risks, lessons and quality will be discussed by the project board and used to make course corrections.		

Project Report	A progress report will be presented to the Project Board and key stakeholders, consisting of progress data showing the results achieved against pre-defined annual targets at the output level, the annual project quality rating summary, an updated risk long with mitigation measures, and any evaluation or review reports prepared over the period.	Annually, and at the end of the project (final report)			
Project Review (Project Board)	The project's governance mechanism (i.e., project board) will hold regular project reviews to assess the performance of the project and review the Multi-Year Work Plan to ensure realistic budgeting over the life of the project. In the project's final year, the Project Board shall hold an end-of-project review to capture lessons learned and discuss opportunities for scaling up and to socialize project results and lessons learned with relevant audiences.	Specify frequency (i.e., at least annually)	Any quality concerns or slower than expected progress should be discussed by the project board and management actions agreed to address the issues identified.		

VII. MULTI-YEAR WORK PLAN

The Multi-Year Work Plan is developed in full compliance with the information described in this project document and is *attached separately* to this document (under development).

VIII. GOVERNANCE AND MANAGEMENT ARRANGEMENTS

The project will be carried out under a **National Implementation Modality (NIM)**. Following consultations on the project implementation UNDP and the Government agreed that the UNDP country office will provide support services to the project at the request of the National Implementing Partner. In addition, UNDP CO will ensure project accountability, transparency, effectiveness and efficiency in implementation. The support services provided by the project may include: (i) Identification and/or recruitment of project personnel; (ii) procurement of goods and services; (iii) financial services.

National Implementing Partner: As the national implementing partner (NIP), the State Chancellery will oversee all aspects of project implementation. State Chancellery is accountable to the government and UNOP for ensuring (1) the substantive quality of the project; (2) the effective use of both national and UNDP resources allocated to it; (3) the availability and timeliness of national contributions to support project implementation; and (4) the proper coordination among all project stakeholders.

Project Steering Committee (PSC), will be responsible for making consensus-based decisions, in particular when guidance is required by the Project Manager (PM). PSC will be responsible for providing strategic guidance to the project, overseeing progress, reviewing and approving of the Annual Reports, Work Plans, as well as the final Report. The PSC will be convened quarterly or at least twice per year and will comprise of the representatives of State Chancellery, BRD, LPA representatives, Ministry of Health, Labour Social and Protection, SDC, UNDP, IOM, ILO.

The effective and efficient implementation of all activities will be ensured through a **Project Support Team (PST)** that will be staffed through open competitions and selected by a recruitment panel. The PST will include:

- 1 Project manager, who, for cost-efficiency purposes, will cumulate the functions of the Local Development Component manager;
- 1 Policy Component manager;

•3 Project officers, who will provide substantive support in areas such as capacity building/HTAs support, local services and communication;

•1 Financial associate, 1 Assistant and 1 Driver, who will provide financial, administrative and technical support to the whole implementation team.

The PST will ensure close coordination of the project activities with other relevant programmes, projects and initiatives to avoid possible duplication. The PST will ensure results-based project management and successful implementation of the project, close monitoring and evaluation of project progress, observance of procedures, transparency and efficient use of funds, quality of works, and the involvement of national and local stakeholders in the decision-making processes. In addition, each member of the Project Support Team will be obliged to pass the UNDP mandatory on-Line training courses to learn about the standards, rules and procedures, which will strengthen the awareness and willingness to work proactively to prevent, detect and deal with corruption, and on addressing the issues of staff integrity and conflict of interest. The detailed Terms of References of the core staff will be developed and annexed to the Implementation Plan.

The Quality Assurance role for the project, on behalf of UNDP, will be played by the UNDP Country Office through the Programme Specialist and Programme Associate, ensuring that risks and implementation-related issues are properly managed and monitored, and progress/financial Reports are prepared and submitted on time, and according to standards in terms of format and content quality, and submitted to the Project Board and the Donor.

Short-term international and local experts will be involved by the PST with the overall purpose to provide technical advisory support to the whole project team for ensuring effective and efficient implementation of project results in line with international best practices as well as relevant high-level policy guides. The short-term national and international specialists will have the responsibility of specialized technical support to the project areas required by the project. For specific gender issues UNDP will contract additional expertise.

IX. LEGAL CONTEXT

This Project Document shall be the instrument referred to as such in Article 1 of the Standard Basic Assistance Agreement between the Government of (country) and UNDP, signed on October 2, 1992. All references in the SBAA to "Executing Agency" shall be deemed to refer to "Implementing Partner" as such term is defined and used in this document.

This project will be implemented by the State Chancellery ("Implementing Partner") in accordance with its financial regulations, rules, practices and procedures only to the extent that they do not contravene the principles of the Financial Regulations and Rules of UNDP.

Any designations on maps or other references employed in this project document do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of UNDP concerning the legal status of any country, territory, city or area or its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries.

X. RISK MANAGEMENT

1. Consistent with the Article III of the SBAA, the responsibility for the safety and security of the Implementing Partner and its personnel and property, and of UNDP's property in the Implementing Partner's custody, rests with the Implementing Partner. To this end, the Implementing Partner shall:

- a) put in place an appropriate security plan and maintain the security plan, taking into account the security situation in the country where the project is being carried;
 - b) assume all risks and liabilities related to the Implementing Partner's security, and the full implementation of the security plan.
2. UNDP reserves the right to verify whether such a plan is in place, and to suggest modifications to the plan when necessary. Failure to maintain and implement an appropriate security plan as required hereunder shall be deemed a breach of the Implementing Partner's obligations under this Project Document.
 3. The Implementing Partner agrees to undertake all reasonable efforts to ensure that no UNDP funds received pursuant to the Project Document are used to provide support to individuals or entities associated with terrorism and that the recipients of any amounts provided by UNDP hereunder do not appear on the list maintained by the Security Council Committee established pursuant to resolution 1267 (1999). The list can be accessed via http://www.un.org/sc/committees/1267/aq_sanctions_list.shtml.
 4. Social and environmental sustainability will be enhanced through application of the UNDP Social and Environmental Standards (<http://www.undp.org/ses>) and related Accountability Mechanism (<http://www.undp.org/seu-srm>).
 5. The Implementing Partner shall: (a) conduct project and programme-related activities in a manner consistent with the UNDP Social and Environmental Standards, (b) implement any management or mitigation plan prepared for the project or programme to comply with such standards, and (c) engage in a constructive and timely manner to address any concerns and complaints raised through the Accountability Mechanism. UNDP will seek to ensure that communities and other project stakeholders are informed of and have access to the Accountability Mechanism.
 6. All signatories to the Project Document shall cooperate in good faith with any exercise to evaluate any programme or project-related commitments or compliance with the UNDP Social and Environmental Standards. This includes providing access to project sites, relevant personnel, information, and documentation.
 7. The Implementing Partner will take appropriate steps to prevent misuse of funds, fraud or corruption, by its officials, consultants, responsible parties, subcontractors and sub-recipients in implementing the project or using UNDP funds. The Implementing Partner will ensure that its financial management, anti-corruption and anti-fraud policies are in place and enforced for all funding received from or through UNDP.
 8. The requirements of the following documents, then in force at the time of signature of the Project Document, apply to the Implementing Partner: (a) UNDP Policy on Fraud and other Corrupt Practices and (b) UNDP Office of Audit and Investigations Investigation Guidelines. The Implementing Partner agrees to the requirements of the above documents, which are an integral part of this Project Document and are available online at www.undp.org.
 9. In the event that an investigation is required, UNDP has the obligation to conduct investigations relating to any aspect of UNDP projects and programmes. The Implementing Partner shall provide its full cooperation, including making available personnel, relevant documentation, and granting access to the Implementing Partner's (and its consultants', responsible parties', subcontractors' and sub-recipients') premises, for such purposes at reasonable times and on reasonable conditions as may be required for the purpose of an investigation. Should there be a limitation in meeting this obligation, UNDP shall consult with the Implementing Partner to find a solution.
 10. The signatories to this Project Document will promptly inform one another in case of any incidence of inappropriate use of funds, or credible allegation of fraud or corruption with due confidentiality.

Where the Implementing Partner becomes aware that a UNDP project or activity, in whole or in part, is the focus of investigation for alleged fraud/corruption, the Implementing Partner will inform the UNDP Resident Representative/Head of Office, who will promptly inform UNDP's Office of Audit and Investigations (OAI). The Implementing Partner shall provide regular updates to the head of UNDP in the country and OAI of the status of, and actions relating to, such investigation.

11. The Implementing Partner agrees that, where applicable, donors to UNDP (including the Government) whose funding is the source, in whole or in part, of the funds for the activities which are the subject of this Project Document, may seek recourse to the Implementing Partner for the recovery of any funds determined by UNDP to have been used inappropriately, including through fraud or corruption, or otherwise paid other than in accordance with the terms and conditions of the Project Document.

Where such funds have not been refunded to UNDP, the Implementing Partner agrees that donors to UNDP (including the Government) whose funding is the source, in whole or in part, of the funds for the activities under this Project Document, may seek recourse to the Implementing Partner for the recovery of any funds determined by UNDP to have been used inappropriately, including through fraud or corruption, or otherwise paid other than in accordance with the terms and conditions of the Project Document.

Note: The term "Project Document" as used in this clause shall be deemed to include any relevant subsidiary agreement further to the Project Document, including those with responsible parties, subcontractors and sub-recipients.

12. Each contract issued by the Implementing Partner in connection with this Project Document shall include a provision representing that no fees, gratuities, rebates, gifts, commissions or other payments, other than those shown in the proposal, have been given, received, or promised in connection with the selection process or in contract execution, and that the recipient of funds from the Implementing Partner shall cooperate with any and all investigations and post-payment audits.
13. Should UNDP refer to the relevant national authorities for appropriate legal action any alleged wrongdoing relating to the project, the Government will ensure that the relevant national authorities shall actively investigate the same and take appropriate legal action against all individuals found to have participated in the wrongdoing, recover and return any recovered funds to UNDP.
14. The Implementing Partner shall ensure that all of its obligations set forth under this section entitled "Risk Management" are passed on to each responsible party, subcontractor and sub-recipient and that all the clauses under this section entitled "Risk Management Standard Clauses" are included, *mutatis mutandis*, in all sub-contracts or sub-agreements entered into further to this Project Document.

XI. ANNEXES

1. **Project Quality Assurance Report**
2. **Social and Environmental Screening Template [English][French][Spanish]**, including additional Social and Environmental Assessments or Management Plans as relevant. *(NOTE: The SES Screening is not required for projects in which UNDP is Administrative Agent only and/or projects comprised solely of reports, coordination of events, trainings, workshops, meetings, conferences, preparation of communication materials, strengthening capacities of partners to participate in international negotiations*

and conferences, partnership coordination and management of networks, or global/regional projects with no country level activities).

3. **Risk Analysis.** Use the standard [Risk Log template](#). Please refer to the [Deliverable Description of the Risk Log](#) for instructions
4. **Capacity Assessment:** Results of capacity assessments of Implementing Partner (including HACT Micro Assessment)
5. **Project Board Terms of Reference and TORs of key management positions**

TERMS OF REFERENCE

Steering Committee for SDC supported Program: "Moldova – Making the Most of Migration"

I. General Provisions

1.1. The present ToR sets out the structure, the mode of operation and the competences of the Steering Committee (SC) for the Program "Moldova – Making the Most of Migration". The Program includes two projects, as follows: "Consolidating Moldova's Migration and Development Institutional Framework", implemented by the Bureau for Relations with Diaspora (BRD); and "Migration and Local Development", implemented by the United Nations Development Program (UNDP).

1.2. The overall goal of the Program is to maximize the positive impact of migration on Moldova's socio-economic development through an improved institutional framework and engaged diaspora.

1.3. The Program aims at achieving the following outcomes:

- National and local authorities implement Diaspora, Migration and Development policies and programs in a coordinated manner.
- Moldovan labour – potential, actual, and returning – migrants benefit from comprehensive employment support services.
- Community members, including migrants, are meaningfully engaged in local development processes.

1.4. The SC is established in accordance with the Memorandum of Understanding (MoU) signed between the Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC), representing the Government of the Swiss Confederation, and the State Chancellery of the Republic of Moldova, representing the Government of the Republic of Moldova, and based on the common agreements between SDC and the implementing partners. The SC is liable within the framework set up in the Agreement signed between the Government of Moldova and the Government of the Swiss Confederation concerning Humanitarian Assistance and Technical Cooperation dated 20 September 2001. The present ToRs is an annex to the MoU signed between SDC and the State Chancellery on 12.01.2019 and constitutes an integral part of it.

II. Functions and Role of the Steering Committee

2.1. The Steering Committee performs its authority strictly for the Program duration and provides overall guidance on its implementation.

2.2. The primary function of the SC is to harmonize views and approaches in order to enhance the sustainability of results and the overall impact of the Program. Its purpose is also to ensure good coordination and a better synchronization of the common activities through regular exchange of information among key projects implementing partners, SDC, the State Chancellery and other relevant stakeholders.

2.3. The Role of the SC is to:

- supervise the overall implementation of the Program;
- ensure the synergies between the two projects included in the Program, the quality and timeliness of the projects' deliverables, and the implementation in compliance with the signed MoU, governmental policies and national legislation;
- review the progress in the implementation and provide regular feedback to implementing partners;
- decide on necessary adjustments and corrective actions, in order to ensure accountability, quality and impact of current and future interventions;
- validate the narrative and fund utilization reports prepared by the implementing agencies;
- advocate with relevant stakeholders for continuous improvements of policy, legal, regulatory and institutional frameworks in migration and development (M&D).
- facilitate cooperation between relevant partners and stakeholders and ensure continuous and effective communication and coordination between projects partners and beneficiaries;
- facilitate the cooperation between the projects and relevant governmental agencies and local authorities;
- reconcile differences in opinions and approaches, and agree on common solutions;
- check the adherence of implemented activities to standards of good practices;
- address any issues that have major implications for the projects, e.g. changes in the country's context or relevant legislation etc.

III. The Composition of the Steering Committee and the Responsibilities of the Members

3.1. The SC is composed of representatives of member-institutions:

- State Chancellery (General Secretary of the Government or Deputy Secretary General);
- Ministry of Health, Labour and Social Protection (State Secretary for Labor and Demography, Head of the Policy Department for Employment and Migration Regulatory Affairs);
- SDC / SCO-M(Director of Cooperation or Deputy Director of Cooperation and National Program Officer Local Governance).

3.2. Representatives of member-institutions shall attend all meetings of the SC and prepare themselves based on the provided documentation.

3.3. In case of illness of an assigned representative, long trips out of the country or other similar circumstances, the institutional member shall delegate another person to attend the meeting of the SC.

3.4. Representatives of other organizations / agencies relevant for the projects can be invited to the SC meetings to share information and participate in the discussions, whenever necessary.

3.5. The SC is chaired by the General Secretary of the Government or Deputy Secretary General.

3.6. The implementing partners (BRD and UNDP) shall ensure the secretarial support of the SC by preparing the agenda and all necessary information and materials. BRD will invite the participants (on behalf of the State Chancellery), prepare minutes and provide other logistical support as requested (i.e. ensure the availability of necessary equipment, etc.)

IV. Mode of Operation

4.1. The SC meets once every six months. The meetings are called by the State Chancellery (with the logistical support of the implementing partners). Additional (ad-hoc) meetings may be called at the request of any member of the SC.

4.2. The SC meetings can take place only if both the State Chancellery and SDC are represented by at least one representative each.

4.3. The venue of the SC meetings is the premises of the State Chancellery. In some cases, as an exception, the Head of SC could propose another location, which meets all necessary requirements for such a purpose. The SC meetings shall be limited to 3 hours, unless otherwise agreed.

4.4. Decisions are taken by consensus and reflected in the minutes.

4.5. The members of the SC shall be consulted on the tentative date and on the discussion items to be included in the agenda of the meetings.

4.6. The agenda shall be drafted by the implementing partners and submitted to the State Chancellery and SDC for comments and approval at least three weeks prior to the date of the SC meeting.

4.7. The State Chancellery shall give the final approval for the date of the meeting and the agenda at least one week before the meeting by issuing an official order.

4.8. After the official approval of date and agenda by the State Chancellery, BRD shall without delay inform all participants (members and invited participants) and distribute the copy of the official order and the agenda with all necessary papers attached.

4.9. The Agenda shall include the following information:

- Date and venue;
- List of participants;
- Objectives of the meeting;
- Discussion topics.

4.10. The attached documentation shall include:

- The minutes of previous meeting (copy);
- Information / presentations on the discussion items;
- Narrative and fund utilization reports per project;
- Next action plans per project;
- Other relevant materials.

4.11. The agenda and the attached documentation shall be in Romanian. Translation into English shall be made only if required.

4.12. The implementing partner(s) responsible for the secretarial support shall ensure that the minutes of the meeting are prepared and include the following:

- data and venue;
- participants (present, absent);
- objectives of the meeting and discussion items that were included in the agenda;
- summary of the discussions and proposals made during the meeting;
- decisions taken by the SC;
- signatures.

4.13. The draft minutes (in Romanian and English) shall be submitted to all members for review and feedback within two weeks after the meeting. They shall have one week to comment on the draft minutes.

4.14. The final version of the minutes shall be signed by the State Chancellery (General Secretary of the Government or Deputy Secretary General) and SDC (Director of Cooperation or Deputy Director of Cooperation) – two copies in Romanian and two copies in English. The signed originals shall be kept by the State Chancellery and SDC, while BRD and UNDP shall receive copies.

4.15. By agreement of the SC, out-of-session decisions shall be deemed acceptable, and shall be done through an exchange of letters/e-mail messages. All out-of-session decisions shall also be recorded in the minutes of the next SC meeting.